

సంవత్సర చందా
రూ. 12-0-0
విడిపత్రిక 4 అ.

అంధ్రపత్రిక

సంపుటము 48
సంచిక 18
29-12-54

స చి త్ర వా ర ప త్రి క

Founder : K. NAGESWARA RAO

జయ పుష్ప శుద్ధ చరిత్ర బుధవారం

అంధ్రపత్రిక

స చి త్ర వా ర ప త్రి క

సంక్రాంతి సంచిక

68 పేజీలు — వెల 4 అణాలు

12-1-1955 తేదీ గల వారపత్రిక సంక్రాంతికి ప్రత్యేక సంచికగా వెలువడుతున్నది. కథానికల పోటీలో గలుపొందిన కథానికలు, సంక్రాంతి దృశ్యాల చిత్రాలు, ప్రత్యేక రచనలు, పనితాలోకం, సినిమా, బొమ్మగిల్లు, సీరియల్ మొదలైనవానితో సంక్రాంతి సంచిక సర్వాంగ సుందరంగా ప్రచురించబడుతున్నది.

‘శారద’ గారి “అపస్వరాలు” నవల ఆ సంచికలోనే ప్రారంభమౌతుంది.

మీ కాపీలను నేడే మీమీ విజంట్లవద్ద రిజర్వు చేసుకొనండి.

“రాజమండ్రి వెళ్ళబోకు

రంగుబట్టా కట్టబోకు

“రాజమండ్రి వెళ్ళబోకు, రంగుబట్టా కట్టబోకు...వాడైపోతావు రా నాయనా...” అని నా చిన్నతనంలో మా ఇంట్లో పనిచేసే కుర్రవాడు కాలక్షేపం కోసం పాడుకునే మాటలు నా బుర్రని గట్టిగా పట్టుకుని వుండడం వల్ల నేమో, నాకు రాజమండ్రి వెళ్ళడమంటే మనసు ఒప్పుకోదు. బీలయినంతవరకు వెళ్ళడం మానుకుంటాను. తిప్పనిసరి అయితే ముక్తసరిగా పనిచేసాకొని రైల్వో పడే

తత్వం నాది. ఏవో కొన్ని కారణాలు నేతిలా చేరుకొని రాజమండ్రి పేరులోనే ఆనంద్యం వున్నట్లు స్థిరాభిప్రాయం ఒకటి ఏర్పడిపోయింది.

నిష్పక్షపాతంగా ఆలోచిస్తే రాజమండ్రిలాంటి పూజలేదు. గంగానదికి అప్పుగానైన గోదావరిలో పుట్టుకనుంచి చరిత్ర ప్రవహిస్తోంది. కనపడవుగాని కోటిలింగాలు కలిగి దక్షిణకాకి అనిపించుకుంది. కోటిలింగాలదగ్గర కనపడేది ఇప్పుడు ఒక్కటే - ఒకరు చెప్పినట్లు - బొబ్బిరింక వరకూ గొట్టం కనపడే పేపరుమిల్లు. కాని ఆ గొట్టంలోంచి గుప్పెడు పొగైనా ఇంత వరకు మైకిరాలేదుట. మనదేశంలో చెప్పకో

కుంటూ మాడ్చున్నాను. నాపక్క అరణ్య తనపక్క అరణ్యో ఏవో కాలక్షేపంకోసం మన్నుట్టు ‘ఏ పూరు మనది’ అన్నాడు. దానికి జవాబు వచ్చిన తక్షణం “ఏపూరు వెళ్ళాలి” అన్నాడు. ‘రాజమండ్రి’ అని సమాధానం వచ్చింది.

‘ఎక్కడ దిగుతావు. గోదావరిలోనా పూర్వోవా’ అని మూడో ప్రశ్న. ఈ ప్రశ్న విని నేను ఉలిక్కిపడ్డాను. కొత్తగా రాజమండ్రి వెళ్ళేవాడికి ఇదొక అవస్థ.

వరే, రాజమండ్రిలో దిగాను. బజారుకి వెళ్ళాలి. మార్కెట్ దాకా వచ్చాను. అడ్డంగా అరటి గలలు వేసుకొని రెండేడ బండి వస్తోంది. ఇటుపక్కనుంచి బండి కెదురుగా పైకిలు ఒకటి శ్రేణులు పని చేయని దనుకుంటాను - వచ్చేస్తోంది. ఎదురుగా ఒక మనిషి నా ముఖాని కెదురుగా ముఖం వుంచి నించున్నాడు, ఎవరు పాడుకో తెలుసుకోడానికన్నట్లు. ఎలాగా నడివడం? కొంచెం వెనక్కి తప్పుకుందా మనుకుంటాంటే, అబ్బో తొకటి వ్యక్తిగత వాన్ని లెక్కించక వెనకనుంచి వచ్చి తన పొట్టతోటి రెండేడబండిపైపు గంటింది నన్ను. ఇంతలో పోలీసు కానిస్టేబులు నన్ను వలెకు లాగి “ఏం భూమిద్ద వీర క్రి పుట్టిందా?” అని అడిగాడు.

అచ్చటినుంచే బజారు మొదలౌతుంది. భూమి ఈనినట్లుంటుంది బజా రెప్పుడూ. అక్కడ నడివడం అతికష్టం. నా మిత్రుడొకడు చాదించినట్లు నడిచే మనిషికికూడా గంట అవసరం. నా వుడ్డేకంలో ఆ బజారులో అసలు మనిషి నడివడు. రాజమండ్రి ప్రజల పరోపకారిబుద్ధికి సాజన్యానికి ఇదొక నిదర్శనం. బజారులో మనిషికి నడవ వలసిన అవసరంలేదు. మనిషిని తోసేస్తారు. ‘నడిచాను’ ‘నెళ్ళాను’ అనడానికి బదులు ‘తోపుడయాను’ అనడం సవ్యంగా వుంటుంది.

ఆ బజారులో వర్షం పడితే ఒక అరగజం మందాన్న బురద తయారవుతుంది. నూర్య కిరణానికి తానివ్వనంత సన్నంకొవడం చేత ఆ బజారులో వర్షంమూలంగా తయారయిన బురద ఎండిడం అంటూ వుండకూడదు;

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం:—శ్రీ రాజ రాజేశ్వరీవారి “నతి సక్కు-తాయి”లో ఎస్. వరలక్ష్మి.

“రాజమండ్రి వెళ్ళబోకు	
రంగుబట్టా కట్టబోకు—	2
కిల్పానికి చక్కలిగింతలు—	5
“యమధర్మరాజు గారు సమిలి	
మింగిన తెలకపిండి—	12
సందేశం—	28
దెబ్బతిన్న అహంకారం	24
చనితాలోకం—	30
బొమ్మరిల్లు—	36
టాప్ సాయర్	
ప్రపంచయాత్ర—	38
నాన్న ముద్దు—	42
ప్రతిఫలం—	44
విజ్ఞానవీధులు—	47
సినిమా—	49

వి సో లా

వలసిన రైలు వంతెనల్లో ఒకటి రాజమండ్రిలో వుంది. రాజరాజసరేంద్రుని కోటగుమ్మంసరిగా ఇప్పటి బజారుమొగలో వుంది; కోటగుమ్మంలేదు కాని ఆ స్థలం వుంది. రాజరాజసరేంద్రుడు, వన్నయా ర్యుడు సాయంత్రం లంక కోటకు మట్టలు జరిగించి నాహ్యారికి వెళ్లిన గోదావరిగట్టు ఇప్పటికీ వుంది.

తెలవారటప్పటికీ అప్పుడు తోటలో కోసిన నవనవలాడే వంకాయలు, గోంగూర, వీధుల్లోకి గడవడగరికి వస్తాయి. యిక్కడ దొరకని కూరలు, పళ్ళు, తదితర వస్తువులు ఎక్కడా దొరకవు. రాజమండ్రి ఆంగ్లదేశానికి ఒకప్పుడు రాజధాని, రాజకీయంగాను చారిత్రకంగానూ, నేను కళ్ల కివరికి సంస్కృతికి రాజధాని. కళ్లకు పుట్టినిల్లు రాజమండ్రి. శ్రీనాథుడు వేసుకునే శృంగార తాంబూలము ఇప్పటికీ బజారులో దొరుకుతుంది!

ఇటువంటి పట్టణమంటే కోపమెందుకో అనిపించుతుంది. నా అనుభవాన్ని గురించి చెప్పతాను. ఒకసారి తప్పనిసరిగా రాజమండ్రి వెళ్ళవలసినచ్చి రైల్వోపడ్డాను. ఇచ్చంటే ప్రయాణం కనుక ఒకమూల ఎవరితో మాట్లాడకుండా పత్రిక చదువు

కాని మొన్నటికి పొడిగా వుంటుంది! ఆశ్చర్యంగా వుండవచ్చు. కాని అబజారులో నడిచే జనాభా తమ జోళ్ళకి కాళ్ళకి కొద్ది కొద్దిగా బురద అంటించుకొని తమతమ నెల వులకి తీసుకుపోవడం కారణంగా ఎప్పుడూ పొడిగా వుంటుంది. బజారులో ఒక నైకిలు రెండో నైకిలులోకి వెళ్లిపోయినా కాని, వైచునువులు క్రింద పడరు; క్రింద అన్నది లేకుండా జనం నడుస్తూంటారు కనుక.

ఆ పూరు ఈతిబాధలు రెండు. బజారు చేరుకునేవరకూ “బాబయ్య బజారుకి బండి కట్టుతాను” అంటూనే వుంటాడు బండి వాడు. మామిట దొకడు చెప్పాడు - బండివాడు “బాబయ్య బండికట్టుతానంటే జాగ్రత్తగా చూట్టాడు. కావలిస్తే నీకు కట్టుకో, నీ తాటికి కట్టుకో అంటే కాని నాకు బండి కట్టుతానంటావేమిటి? అన్నాడట ఒకడు. బండివాడు విస్తుపోయి వెళ్లి పోయాడట.” రెండో ఈతిబాధ జోళ్ళ వాళ్ళు. ముష్టివాళ్ళకంటే ఎక్కువ బాధ పెట్టేస్తారు. జోళ్ళులేని వాడిని కూడా “బాబయ్య నాదాలు కొట్టుతానంటాడు. కొత్తిజోడు ఆరోజునే కొని వేసుకున్నావరే “బాబూ జోడు బాగుచేస్తాను. మీకు తోచింది ఇవ్వండి” అంటాడు.

నామిత్రుడు మూర్తి రాజమండ్రిలో స్టేషన్ రుగావుంటున్నాడు. నెలవులముందు అక్కస్తా త్తుగాపిడుగులాంటి వైపు తరంపడేవాడు నాకు. నేను తనతో లోగడ వాక్రుచ్చిన ప్రకారం నెలవులు పదిరోజులూ రాజమండ్రిలో గడిపి తీరవలెననీ, అట్లు గడపనిపక్షంలో తాను తన కార్యసిద్ధి కనుకూలమైన సత్యాగ్రహపద్ధతి నవలంబించ నిశ్చయించినట్లూ, నేను వచ్చేది రానిదీ తిరుగుట పాలో తెలియచేయవలెనని వ్రాశాడు. తన సత్యాగ్రహం ఏమాత్రం దాల్చుకుందో కూడా ముందే నూచన లిచ్చాడు. మళ్ళీ నేను అతనిని కలుసుకునేవరకూ తన కాఫీ మానేస్తాడట. అంటే మేము కాలేజీలో చదువుకునే రోజుల్లో రోజూ సాయంత్రం కాఫీ చకానులో కూర్చుని కాఫీ పంచాలు వేసుకుని చూడు నాలుగు కప్పులు త్రాగేవాళ్ళం. అదొక దుర్వ్యవస్థగా కూడా పరిణమించింది. రోజూ పది పన్నెండు కప్పులు త్రాగులేనే కాని చురుకుగా మనిషిలా బ్రతకడం కష్టమైపోయింది. మేమిద్దరం ఎప్పుడూ ఎక్కడ కలుసుకున్నా మా కాళ్ళు చాటంటటనే కాఫీ దేవాలయంవైపు దారి తీస్తాయి. అందుచేత కాఫీ మానేయడ మన్నది కఠోరదీక్ష. పైగా నిరళిన్ద్రత లోకి వస్తుంది. ఆసంపూర్ణ నిరహార దీక్ష అన్నమాట. ఎందుచేతనో కాని నాకు సత్యాగ్రహమంటే భయం. సరళాలోంచి

కంపం పుట్టుకు వస్తుంది. స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక కూడా ఇది ప్రజలలో మిగిలిపోవడం చాలా బాధగా వుంది. స్వాతంత్ర్యానికి ముందు ఏదో వుండేకంటే బాగానే వుండేది కాని తర్వాత కూడా, అందులోనూ గాంధీమహాత్ముడు సిద్ధిపొందాక, ఈ అస్సాలని ప్రయోగించుతూ మావంటి వాళ్ళను భయపెట్టుతూండడం ఏమంట బాగా లేదు. ఆ పరిస్థితులలో నేనేం చేశానంటే ఈ వుత్తరం అందనట్లూ అంతకు ముందే నేను నెలవుల్ని రాజమండ్రిలో గడపడానికి తన అంగీకారంవూడ నిశ్చయించినట్లూ, అంతకు ముందు లేదీ వ్రాసి ఒక ఉత్తరం గీత పాఠశాను. మర్నాడు మళ్ళీ ఇంకో ఉత్తరం, అతని ఉత్తరం అందినట్లూ అందులోని సంగతులకు ఆశ్చర్యాన్ని వెలిబుచ్చుతూ ఒక జాబు గీతశాను. అంతటితో వెంగ వదిలింది. మూర్తి చాల సంతోషించాడు, అన్నప్రకారం రాజమండ్రి వచ్చినందుకు. ఇంటికి వచ్చి, స్నానపానాదులు కానిచ్యుకొని కొంతసేపు పిచ్చాపాటి చెప్పకున్నాక నేను విశ్రమించాను. మూర్తి కచ్చేరి కెళ్ళి సాయంత్రం నాలుగుంటలకల్లా ఇంటికి వచ్చేశాడు. కాఫీ త్రాగి ముస్తాబయ్యాం ఏగులలో పడటానికి. నేను పట్నం, పాటిచేతుల బుష్ పర్వ వేశాను. అతనూ అంతేకాని పొడుగు చేతుల్ని వేశాడు. బయల్దేరుతుంటే అన్నాడు “రిస్కువాచీ తీసి జేబులో వేసావుచు, ఇంట్లో నేనా వదిలేయి” అని. “ఏం దొంగతనం జరుగుతుందంటావా” అన్నాను. “అభయం లేదులే” అన్నాడు. “ఫాషన్ కాదు?” అన్నాను. “అదీకాదు” అన్నాడు. “చెప్తాను నడు” అన్నాడు.

ఏధులోకి వచ్చాక అలా, గోదావరి గట్టు మీదనుంచి వెడదామన్నాను. *ఈవేళ ఏం వారం? అన్నాడు. “మంగళవారం” అన్నాను. “ఇక్కడ కొన్ని ఈతిబాధలున్నాయి. అలా కొంతినివాస్ లో ఒక కప్పు కాఫీ పోసుకొని కంభంవారి సత్రం సందులోంచి గట్టుమీద పడదామన్నాడు. అంతా అదోరకంగా వుంది. “ఏం ఇక్కడ గట్టుమీద ముష్టివాళ్ళెక్కువా?” అని అడిగాను. “ముష్టివాళ్ళు సార్వకాలీనత, సార్వప్రదేశికత వున్న జాతి కనుక ఈతిబాధలలోకి రాదు. పైగా వాళ్ళ సంఖ్యి రోజు రోజుకీ పెరుగుతుంది. మళ్ళీ ఎన్ని కలలో వాళ్ళు అధిక సంఖ్యాకులుగా తేలి, పరిపాలనాయంత్రంగాన్ని తమచేతుల్లోకి తీసుకునే అవకాశం వుంది కనుక వాళ్ళని ఏమీ అపడం మంచిదికాదు. నేను చెప్పేది చిన్న ఈతిబాధ. అక్కడ అడితీలు వున్నాయి,

మనిషి కనపడితే చాలు “పుల్లలుకొవాలా” అని ప్రతి దుకాణం వాడూ అడుగుతాడు. అనతిదూరంలోనే శృణానవాటిక వుండడంవల్ల, అక్కడ పనివున్న ప్రతి వాడూ ఇక్కడే పుల్లలు కొనుక్కుపోతూండడంవల్ల, పుల్లలు అవసరమయితే తప్ప ఈ ప్రాంతంలో బ్రతకడలుచుకున్న వాడెవడూ గోదావరి గట్టు ‘ఎక్కడు’ అని చెప్పాడు.

కొంతినివాస్ లో కాఫీ తాగుతూండగా రిస్కువాచీ సంగతేమిటన్నాను. “ఏంలేదు! ఈ పూర్లో ఎవరిచేతివైనా గడియారం కనపడితే అయిన వాడూ కాని వాడూ పైచుడుగుతాడు. కొందరు అడిగి వెళ్ళిపోతూంటారు, వెనకాల వచ్చి చెప్పమన్నట్లు, అగి తెలుసుకునే లంటి తీరుబడి లేనట్లూను. ఈ పూరిలో కొంచెం పరోపకార బుద్ధికల ఒకవ్యక్తి ఉన్నాడు. నేను పడకొండింటికి కోర్టుకి వెడుతుంటే మార్కెట్ దగ్గర ఇతను నిల్చుని టయిమ్ చెబుతున్నాడు ఎవరో అడుగులేను. అల్లాగ అడుగుతూనే వున్నార జనం, ఇతగాడు కదలకుండా చెబుతూనే వున్నాడు. నేను ఆరోజున ఆరింటివరకూ కోర్టులోనే వుండవలసి రావండవలస అక్కడ హోటలులో ఇడ్డికాఫీ వుచ్చుకొని సినిమా చూసుకుని రాత్రి తొమ్మిదిన్నరకు ఇంటికి వస్తూంటే ఈ వెగ్రిబ్రాహ్మణు అదేస్థలంలో నుంచుని అలాగే టయిమ్ చెబుతున్నాడు. అంటే పొద్దున్న మొదలు రాత్రివరకూ ఆ మనిషి గడియార స్థంభమయి పోయాడన్నమాట. అప్పటినుంచీ నేను కనపడినవాడితోటల్లా గడియారం కనపడనీయకని చెబుతూంటాను!” అన్నాడు. బ్రతికించావురా బాబూ అని వాచిన పంట్లాం వెనకజేబులో పడేశాను.

ఇద్దరం మెల్లిగా గోదావరి గట్టెక్రొము. అక్కడ బజారులో కంటే ఎక్కువ జనం వున్నార. “ఏం జరిగిందేమిటి ఇంత మందున్నార” అన్నాను. మూర్తి అన్నాడు “ఎన్నిందాకా ఈవేళే శోజని అడిగాను కదూ! ప్రతి మంగళవారం సాయంత్రం ఈ గట్టు ఇలాగే వుంటుంది. ఈ గట్టుచివర కిందకి అంజనేయస్వామి ఆలయం వుంది.

తరిగెలై నంజెగూడు పండ్లపాటి దారి	
అగత్యమైన దుమంబు బెడతములు	
కానీమనె	కస్తూరి మాత్రలు... 0-6-0
కరెజె	గోజున మాత్రలు... 0-0-0
బాలక్స	బిడనపనుటకు మాత్రలు... 0-6-0
మా మందుల పూర్ణ జాబితాను వ్రాయుదు	
మునైటిడ్ కెన్సర్, బుందరు వీధి, మైదానుగ, విజయవాడ.	

“రాజమండ్రి వెళ్లబోకు రంగుబట్టా కట్టబోకు”

దానికి ప్రతి మంగళవారం స్త్రీలు నారికేళ ములతో స్వామివారి దర్శనానికి గట్టుమీద నుంచి వెడతారు. అందుకని, విద్యార్థులు, శృంగార పురుషులు, పనిలేనివారూ, వృద్ధులూ ప్రత్యేకనిర్ణేతలాలలో కూర్చోని వుంటారు. గోదావరిలోపడి ప్రాణాలువదిలేసిన జనం అంతా మంగళవారాలు పడినవారే. చరిత్ర తిరగేస్తే నీకే తెలుస్తుంది.” అతని స్నేహితుల్ని కొందరిని పరియం చేశాడు. నరదాగా కాలం గడిచేకాం. గోదావరి గట్టుమీద దుమ్ములేకపోతే సాయంత్రాలు చాలా హాయిగా గడవవచ్చు.

రెండురోజులు గడిపాక అలా సినిమాకు పోదామన్నాడు మూర్తి. ఏదో అరవచిత్రం ఇప్పుడు ఆడుతుంది. అరవసినిమానేను చూడను. ఇదివరకు ఒక అరవ సాదగుని కొరిక మన్నించటానికి అరవ చిత్రం ఒకటి చూచాను. ఎప్పటికీ పూర్తి కాలేదు. అఖిలకి తెల్లు వెలిగాయి. ‘అమృతయా’ అను పంటూంటే ఇంటర్వల్ అన్నాడు. పై ప్రాణాలు పైకే పోయాయి. సంత జనం సాధారణంగా పని చూసుకొని రెండో ఆట అరవ సినిమాకి పండుంపుల్ల పుచ్చుకుని పోతారుట. “ఆట పూర్తయేటప్పటికి తెల్ల వారుతుందని నీకు తెలియదా! మూర్తి! నాకు సినిమాపిచ్చి లేదు. తప్పదంటే ఇంక జేసికేనా చెడదాం కాని దీనికి వద్దు” అన్నాను.

“నిమిషం ముందు, తర్వాత నువ్వు పూటా రోయా! నీకు అరవ చిత్రాలయందుగల అభిమానం ఇదివర కొకసారి చెప్పావు కాని ఇప్పుడు వెళ్లడం వుండేకేం అది కాదు. ఈ థియేటర్ లో అరవ చిత్రం చూద్దామని అన్నాడు. ‘ఏమిటి విశేషం’ అన్నాను. ‘తి న బో టూ రు చెందుకు’ అన్నాడు. ‘అయితే తప్పదన్న మాట’ అన్నాను. ‘నీవు హాలులో కూర్చోకుండానే తల నొప్పి అంటావు ఇప్పుం లేకపోలేను. నడు ముందు కాఫీ నేదించినదాం’ అని లాక్కు పోయాడు.

జనం తండ్రి ప తండాలుగా వస్తు

న్నారు. ఏమిటో విశేషం అర్థం కాలేదు. ‘ఇక్కడ అరవచిత్రాలు బాగా చెలామణి అవుతాయేమిటి’ అన్నాను.

‘మనింటిదిగ్గర సినిమాలో అరవచిత్రం నడుస్తూదిగదా. ఎంతమంది మాస్తాలో నీకే తెలుస్తుంది.’

‘ఈ చిత్రం ఏమైనా గొప్ప స్టంట్లు చిత్రమా’

‘అరవచిత్రాలలో ఎక్కువ తక్కువలేం వుంటాయిలే’

నాకు ఏమిటో చాలా చిరాకుగా వుంది. సినిమా బాగుండదంటాడు. అయినా విశేషం వుండంటాడు. ఎప్పుడు మొదలు పెట్టుతారా అని ఎదురుచూస్తున్నాను. చిట్టచివరికి నాయకుడో మరెవరో ఇంత ముడీవాడూ తెరమీద కూర్చుని తొడ దరించి సరిగమపదనిసా అని పాట అందుకున్నాడు. హాలులో అంతా విసుక్కున్నారు. ఎప్పటికీ వుతుంది పాట అనుకున్నాడు. అరగంట తరువాత మనల్ని వదిలిపెట్టాడు. ఇంతలో తెరముందున్న అరకరం మేరలో కూర్చున్న ముఖాన్ని ఒక్కమాటు గొల్లుమని నవ్వాడు. మూర్తి నాకేసి చూస్తున్నాడు ఏమిటో నా కర్ణం కాలేదు. ‘ఏమిటది’ అన్నాను. ‘ఝుమ్మరావు’ అన్నాడు ‘అతడెవరు’ ‘తల్లి మారావు ఈ హాలులో వచ్చే హిందీ, అరవ చిత్రాల సంభాషణలు తిరుమాచేస్తాడు. ఇతడి తర్జుమా చాలా గొప్పగా వుంటుందని తిరుమారావు అని పేరు పెట్టారు. క్లుప్తంగా వుండడానికి తలకొట్టేసి ఝుమ్మరావు అన మన్నాడు. అతడి నోట్లోంచి ఏ మాట వచ్చినా హాలంతా దద్దరిల్లేటట్లు నవ్వుతా’రన్నాడు.

సినిమా నడుస్తూన్న నాలుగు గంటలూ హాలంతా ఒకటే నవ్వు. నాకు కొంత అరవం వచ్చు. దాని ఈ చప్పుడుకి ఈ భావం అని తెలుసుకునే భావాజ్ఞానం వుంది నాకు. కాని ఆరోజున చిత్రం అరవదనీ తెలుసుకోలేకపోయాను, తిరుమాచేస్తున్నది తెలుగులోకనీ తెలుసుకోలేకపోయాను.

ఎలాగో ఇంటర్వల్ వరకూ కూర్చుని ఇక తెలపడాం. ‘ఎలా వుంది’ అన్నాడు మూర్తి. ఏమంటాను!

తర్వాత దారిలో చెప్పకొచ్చాడు; ఝుమ్మరావు కథనం. ఇతని కంఠం గంభీర మైనదీ స్వచ్ఛమైనదీ. మంచి చమత్కారంగా మాట్లాడగలడు. ప్రత్యేకం ఇతని తిరుమా వినడానికే జనం తండ్రి ప తండాలుగా వస్తుంటారు. ఒకసారి ఒక రోజున ఝుమ్మరావు కనిపించడం లేదని వూరంతా పొక్కి పోయింది. వారం రోజులు మనిషి పతా లేలేదు. పురజనులు శ్రాద్ధాల ఘాటులో బ్రహ్మాండమైన సభ జరిపి, ఎవరో దుండీక్షలు అతినిని మాయంచేశారనీ, ప్రభుత్వం తగుదర్శులు తీక్షణం తీసుకొని, అతనిని వెలికి రాజమండ్రికి అప్పగించాలనీ, అతడు రాజమండ్రియొక్క సాక్షి పలువురు పుర ప్రముఖులు ఘాటుగా వుపన్యసించారు. పై పూర్తి సినిమాలన్నీ గాలించారు. చివరికి నెల రోజుల తరువాత మరో జిల్లాలో ఒక పూరులో ఒక సినిమా హాలు యజమాని అతనిని వందలు చూపించి బలవంతం తీసుకుపోయి నట్లు తెలిసింది. తీక్షణం రాజమండ్రిలోని ఈ హాలు యజమాని కోర్టులో ఇంజక్షను ఆర్డరు పుచ్చుకుని అతనిని మళ్ళీ రాజమండ్రి రప్పించాడు. ఆ రోజున కొన్ని వేలమంది ‘ఝుమ్మరావుకి జై’ అనే నినాదాలతో అతనికి ఘనమైన స్వాగతం ఇచ్చారు. అప్పటినుంచి అతనున్న హాలులో టిక్కెట్టు దొరకడం కష్టం అయిపోయింది. ఇప్పుడు ఆంధ్రదేశంలో ఎక్కడ తెలుగే తర చిత్రం ప్రారంభించినా ఆరోజున ఆ హాలులో కథ చెప్పడానికి ఖర్చులపై వందరూపాయలీచ్చి ఝుమ్మరావుని తీసుకు పోతుంటారు. పదిరోజుల ముందునుంచే ‘మొదటిరోజు ఝుమ్మరావుగారిచే కథా’ అని చాటింతుంటారు. మొదటిరోజున చాలాబోట్ల రెట్టింపు రేట్లుకూడా పెట్టడం చూమూలయిపోయింది. కొంతమంది ప్రత్యేకం ఝుమ్మరావు ఏవూరు చెడితే ఆపూరు వెళ్లి కథ వినడంకూడా వుంది” అన్నాడు మూర్తి. మళ్ళీ మొదలెట్టాడు.

‘సెప్టెంబరు చూడడానికి వస్తారు కాని వినడానికి వచ్చేవాళ్ల నెవరినెనా చూశావా’ అన్నాడు. ఇదేమిటి! సెప్టెంబరు మాట తెచ్చాడు మధ్యలో ననుకొని ‘లేదు.’ “అందుకనే నేను పేపర్లో శ్రాద్ధామసు కుంటున్నాను. పంచవర్ష ప్రణాళికకి డబ్బు కొనాలంటే సెప్టెంబరు ఆంధ్రదేశమంతా తిప్పి మీటింగులు పెట్టి టిక్కెట్టులు పెట్టి ఝుమ్మరావు తిరుమాకూడా పెట్టిస్తే రెండు పంచవర్ష ప్రణాళికలకు కావలసిన డబ్బు పోగవుతుంది.”

వీర్యస్తంభన రసాయనం :

కుక్రనష్టము నాపి మంచి బలం
వీర్యవృద్ధి కల్గించును. డబ్బి రూ. 5/-

గర్భ నిరోధిని: యిటు మీదట గర్భం రాకుండా ఆపుటకు, లోపల్కి నేదించే అతి సమృద్ధి మైన మందు. రూ. 10/-

నవుంసక తైలం: చిన్న చైన అంగ వరములు, తిగి యధా సకారమై పూర్తి సౌఖ్యముకు రూ. 10/-

పై వాటికి ఖర్చులు రూ. 1-0-0 లు అగును. కావలసినవో ముందుగా పంపేది.

డాక్టర్ రత్నం నన్నె, మెడికల్ హాల్, మలకపేట బిలింగ్స్, హైదరాబాద్.

శిల్పానికి చక్కలిగింతలు

పాత్రలు:

గిరి:

రాధ:

స్థలము: ఒక గది. వెనుక ఒక తలుపు ఉంటుంది. అది వంటగదిలోకి ఎదురువైపు వీధినుంచి లోపలకు ప్రవేశించే ద్వారం. కుడివైపు పడకగది. గదిలో సామాన్యల యింట్లో ఉండే ఫర్నిచర్ - పడక కుర్చీ, చేతులులేని కుర్చీ, డ్రాయరు, కాళ్ళు పెట్టుకునే చిన్న పీట...

మాడు అంకములకు మధ్య కాలము కొన్ని నెలలు ఉంటుంది. మాడుమార్లు రాధలో చాలా తేడా ఉంటుంది, మాటాడే తీరులో వీర కట్టుతీరులో కూడా. అనే తేడాలు చుట్టూ గుమ్మలకు కట్టే తెరలు మొదలయినవాటిలో కూడా చూపించాలి.

గదిలో పడక కుర్చీలో ఒక వ్యక్తి కూర్చుని ఉంటాడు. కాస్త చదువుకున్న మనిషి. చక్క నైనవాడు. కొంచెం షాకు చేసుకునేవాడే. చెయ్యడంచిన్న ఉద్యోగమే అయినా అందులో బ్రష్టికోసం వెతుకుతాడు. అతని పేరు గిరి.]

గిరి: (కూని రాగం తీస్తూవుంటాడు. మ్యూలో ఆపి) రాధా... రాధా...

రా: (వంటయింటిలో నుంచి) వస్తున్నానండీ...

గిరి: రావాలి... అర్థంటుగా...

రాధ: (వచ్చేసింది)

గి: ఏం చేస్తున్నావు రాధా...

రా: అన్నం వారుస్తున్నా...

గి: అయిపోయిందా?

రా: ఎల్లా అయిపోతుందండీ... అర్థం టుగా రమ్మని పిలిచారు, అది అల్లాగే ఉంచేసి వచ్చా...

గి: ధంపేశావు... దానిమాట ప్రాతిగా చూసిరా... అది అడుగు మాడిపోయిందంటే మనకే అదినారం ప్రాటా పేగు మాడి పోతుంది...

రా: మరి అర్థంటు అన్నాడు...

గి: దానికంటే అర్థంటుకాదులే... అది కానిచ్చిరా...

రా: (వెళ్లిపోతోంది)

గి: (చుట్టూ గది వెళ్ళి వెళ్ళి పీట)

చెప్పబోయి) ఇప్పుడుకాదులే అడయిన తర్వాతరా...

రా: (వెళ్లిపోతుంది)

గి: (సిగరెట్లు అంటిస్తాడు. పాగ ఊదుతూ కూని రాగం తీస్తూవుంటాడు)

రా: వచ్చానండీ...

గి: అయ్యో వచ్చా రాండీ... ఇల్లా కూర్చోండి...

రా: అల్లా నన్ను మీరు 'అండి' అన కూడదండీ...

గి: (చిల్లియిపోయి) అల్లా కూర్చో రాధా...

రా: మీరు నన్ను పేరెట్టిపిలుస్తే అరిష్ట మండీ...

గి: ఫరవాలేదులే యిన్నాళ్లనుంచి రాని అరిష్టం ఇప్పుడు ఊడిపడదు...

బాల కృష్ణ

రా: పోనీ అల్లాగే పిలవండి మీకు ఎల్లాగ ఇష్టమయితే అల్లాగే మరి...

గి: అల్లా ఆ పీట యిల్లా యీ డబ్బుకు కూర్చో...

రా: కూర్చున్నానండీ.

గి: కూర్చున్నారండీ?

రా: అదుగో మళ్ళీ మీరు....

గి: కూర్చున్నావా?...

రా: ఉ...

గి: కూర్చో...

రా: (కూర్చుని ఉంటుంది రాములా)

గి: ఊరికే కూర్చున్నావేం, ఏం మాటాడక?

రా: కూర్చోకున్నాను, అందుకు కూర్చున్నా...

గి: ఉ... ఏమిటి వికేహలు చెప్ప...

రా: వస్తేం చెప్పమంటారు? వంట యింట్లో సరిమత మయ్యేదాన్ని...

గి: పోనీ నే చెప్తాను వింటావా?

రా: అయ్యోరాను! ఎక్కడన్నా వివ నన్నుంటండీ...

గి: అంతేకాని నీకు వివాలని లేదు...

అన్నమాట...

రా: నాకుమాత్రం వనిలేమంటా కూర్చో

వాలని లేకనా, యింకా కూర పొయ్యిమీద చెయ్యలేదని కాని...

గి: అయితే యింకా కూరవండలేదన్న మాట...

రా: అట్టే లేదండీ... మీరు అన్నం వార్చి అర్థంటుగా రమ్మన్నాడు వచ్చే కాను...

గి: బతికించావు యిప్పుటికన్నా చెప్పావు... ఆ కూరతో వాయిగి మోడ యెక్కించే...రా...

రా: (లేచి వెళ్లిపోతుంది)

గి: (నిరాశగా సిగరెట్లు పీక గోడనువేసి కొడతాడు ఇంకెందుకు యీ బ్రతుకు అన్నట్టు)

రా: (ప్రవేశించి) వచ్చానండీ...

గి: అల్లా కూర్చో రాధా...

రా: కూర్చున్నానండీ...

గి: ఇందాక రహస్యం చెప్పానన్నా దాన్నిగురించి అడగలేదంటే? వివాలని లేదు...?

రా: వివాలని ఉంటే మాత్రం అడిగయ్యడమేటండీ... అది నే వివవలసింది అవుతే మీరే చెప్పారని...

గి: అదికాదు రాధా... నీకు కొన్ని విషయాలు చెప్పాలి...

రా: చెప్పండి వింటాను...

గి: వింటానంటే కాదు అవి ఆతరించాలి...

రా: మీరు చెప్పినవని వివాదయినా చెయ్యనన్నావా?

గి: అనలేదు... అందులో నే ఉండి తంటా...

రా: చెప్పండి మీరది చెయ్యమంటే అదిచేస్తాను...

గి: నువ్వు అల్లాగే చెయ్యి వత్తు అంటాను...

రా: అవుతే చెయ్యమంటే...

గి: రాధాలోనా నువ్వు యిల్లాగే తని చేస్తా ఉంటే వినుపు అనిపించదు...

రా: అదేవిటండీ అనిపిస్తే మాత్రం అడిగి చేసుకోకపోతే ఎవరొచ్చి చేస్తారండీ మరి?...

గి: అది నిజమే, అయినా నీవి ఎవ్వరూ కూర్చున్న కోరుకుంటాడు రాధా...

రా: ఉహం... అల్లాగా...

చలిపాటలు:

సింగరాచార్య

1

కిల్లి అడుగులు పెట్టుకుంటూ
చల్లగా వచ్చింది
పొగమంచు.

కొంచె మట్టనట కూరుచుని పై
కోర్టు, హోర్టు, సగరమంతా
తేలి పారగ జూచి
మెల్లగ
లేచిపోయింది.

2

దుంచు దుప్పటి
ముసుగు కప్పకు
తోకచుక్కల
బోలు గుడ్డతో

చెవులు చిట్లులు
• వడగకూస్తూ
కాటుకల చీకట్లు పరచిన
బాటలను పర్వేత్తుతున్నయ్
ఇవవదయ్యాలు!

3

పొగమంచు జలుగు మే
ల్ముగులో పగడల
రాగాల నిద్దాహా
రంగుకాంతులు తోలుక
ప్రత్యక్షమయ్యే మా
ర్గశిరప్రభాత ది
క్షుక్రసన్నిధి వియ
చ్చరయో! ఉషశ్రీయో!

ఈవిషయం తేల్చుకో దలచుకున్నా...
ఉన్నాయా లేనా...

రా: ఉన్నాయండి...

గి: అది తీరాలని నీకు వుంటుందా
ఉండదా.

రా: ఉంటుంది...

గి: అదిసరే... నే చెప్పిన ప్రతిదీ నువ్వు
ఆలోచించకుండా చెయ్యకూడదు...

రా: సరేనండి...

గి: ఇప్పుడు విమాలోచించావని సరే
వన్నావు?

రా: నన్నాలోచించ మన్నారు... ఆలో
చిద్దామనకున్నాను...

గి: ఇది ఒకటి... మరి రెండో దాని
దగ్గరకు వస్తున్నా నవ్వు ఒక మనిషిని ...

రా: అవునండి...

గి: నువ్వు స్వంతంగా ఆలోచిస్తావు...
అందుచేత... కూర ఏం చేయమన్నారు
అని వన్నడగవద్దు... నీకుతోచింది చెయ్యి.

రా: సరేనండి...

గి: తోచకపోతే మానెయ్యి...

రా: సరేనండి...

గి: నిన్ను ఎందుకు పిలిచాకో
తెల్సా...?

రా: ఏదో అర్థంతు పనిమీద

గి: అవును... ఇది అన్నిటి కంటే
అర్థంతు...

రా: చెప్పండి చేస్తాను...

గి: అదే వద్దన్నాను... చెప్పండి అను;
చేస్తాను అనవద్దు.

రా: సరేనండి...

గి: ఎందుకు చేస్తాను అనవద్దు అన్నాను?

రా: విచారించండి...

గి: నే చెప్పింది చెయ్యకూడదనిది అన
వచ్చు... అతివంటిది అవుతే చేస్తావా?

రా: మీరు అటువంటిది ఎందుకుచేస్తారు
చెప్పరు నాకు తెల్సా...

గి: చెప్తానే అనుకో...

రా: అది నాజ్ఞమంకోరి చెప్పిఉంటారు
తప్పకుండా చేస్తాను...

గి: అబ్బ అల్లాగే చెయ్యవద్దనేది...

రా: సరేనండి...

గి: ఇది మనయద్దర్శి సంతోష పెట్టే
విషయం...

రా: అవుతేనామా సంతోషంగా ఉం
టుందిండి...

గి: ఇదిమనజీవిత సుఖసాధనకు ముఖ్యము
జీవితంలో కుఘాను కావాలి... కదాలు
కావాలి... లేకపోతే విసుగ్గా వుంటుంది...

రా: అవునండి వినుపుగా ఉంటుంది...

గి: జీవితంలో ఒడుదుడుపులు ఉండాలి.
నువ్వు యిల్లా మున్నుతిన్న పాములా
ఉంటే అరదులో ఆనందం ఉండదు.

★ శిల్పానికి చక్కలి గింతలు ★

గి: అబ్బ నువ్వు నన్ను చంపే
వస్తావు...

రా: ఇప్పుడు నేనేం చేకానండి...
మీరేం చెయ్యమంటే అది చేస్తాన్నా...

గి: నువ్వు నే చెప్పిందల్లా చేసేయ్య
కూడదు...

రా: సరేనండి... అన్నట్టు కూర యాపా
టికి చూడుకూ ఉంటుంది...

గి: పొయ్యిమీద వేసివచ్చావా?

రా: అల్లా రమ్మన్నారు కదండి...

గి: ఆ పనేదో యాసుకురమ్మని అర్థం...

రా: ఆ పోపు పెట్టి కూర దింపాలి...

గి: అయితే వెళ్ళు యింకా యిల్లా
కూర్చున్నా వేం?

రా: మీరు రమ్మన్నారు కదా అని
వచ్చాను యింకా వెళ్ళమనలేదని కూర్చున్నా
నండి... (అంటూ వెళ్ళిపోతుంది)...

గి: (సిగరెట్టు ముట్టించుకుంటాడు)

రా: (ప్రవేశించి) వచ్చానండి...

గి: కూర్చో...

రా: కూర్చున్నానండి...

గి: ఈ విషయం ఈవారే తేల్చుకో
వలచుకున్నా...

రా: తేల్చుకోండి...

గి: నువ్వు కలవుకావు ఏ ఆలోచనలు
లేకుండా ఉండేందుకు ... అసలు చెప్తు
న్నా ... నీకూ కొన్ని ఆలోచనలు
ఉంటాయి...

రా: లేకపోతే పప్పులో ఉప్పుసరిగా
ఎల్లా చెయ్యగలుగు తున్నానండి...

గి: అబ్బే పప్పుదగ్గర మాటకాదు...

రా: అక్కడిది కాకపోతే ఎక్కడిదో
చెప్పండి...

గి: నీకు కొన్ని ఆశలు ఉంటాయి...

రా: ఉ ...

గి: సమాధానం చెప్పరాదా...

రా: అవుతే ఉన్నాయండి...

గి: అవుతే ఉన్నాయండి కాదు... నేను

ఆంధ్రపత్రిక - సచిత్రవారపత్రిక

ఫోటో: ఎమ్. ఆదికేశవరెడ్డి—విడవలూర్.

నువ్వు అసమానా అల్లా ఉదాసీనంగా ఉంటే చెక్కిన అజంతా శిల్పంలా ఉంటావు. నాకు అల్లా ఉంటే వినుపు ఒకప్పుడు నీముఖంలో ఆనందరేఖలు ఉండాలి... మరొకప్పుడు నీముఖం కోపంతో రక్తప్రసంగా ఉండాలి... మరొకప్పుడు, తార్కికతతో ఇంకొకప్పుడు అనూయతో.... ఇంకొకప్పుడు బాలించే మాతృమూర్తి ముఖంలా ఉండాలి..... మాట్లాడవేరాధా...!

రా: మీరదో మాట్లాడు తున్నార కదండి...

గి: అవులే...

రా: తరువాత నన్ను మాట్లాడ మంటే నేనూ మాట్లాడుతాను...

గి: అబ్బబ్బా యింకనీతో నే బతకలేను. రాధా నువ్వుయిల్లాఉంటే ఎల్లాచెప్ప? నీ ముఖంకూడా మారని అసీసుపనిలా ఉంటే వినుపు ఎత్తదూ...?

రా: నన్నేం చెయ్యమంటావు?

గి: నీకు చెప్పలేను...

రా: చెప్పండి చేస్తాను...

గి: అబ్బా...

రా: ఏమండీ...?

గి: నీకోక పనుస్కారం ఒక్క సారి లోపలికి వెళ్ళిపో...

రా: అల్లా భార్యకు ననుస్కారం చెట్టడం తప్పక కదండీ... (వెళ్ళిపోవోతుంది)...

గి: అన్నట్టు రాధా... పడక కుర్చీలో

కొయ్యన ఉన్న సంచి యిల్లా తీసుకురా...

రా: (తీసుకువస్తుంది)

గి: ఇది నీకు సంక్రాంతి కానుక...

రా: అల్లాగాండి?

గి: ఇదో చూదామని లేదూ...?

రా: ఉండండీ...

గి: అవులే అడగవేం?

రా: మీరే చెప్తారకదా అని...

గి: చెప్పను... నువ్వు యింకా యిల్లానే ఉంటే తిరిగి యిచ్చేసి వస్తాను...

రా: పోనీలేండి ఇచ్చేయండి...

మరెందుకన్నా పనికివస్తుందా డబ్బు...

గి: (సంచితం చీటిసి) ఇది నీకోసం చీర... ఎల్లాఉంది?

రా: బాగానే ఉండండి?

★ శిల్పానికి చక్కలిగింతలు ★

గి: ఈ రంగు నవ్వుదనే దానవుకా...?
రా: అయినా నే బహుశా కట్టుకుంటే బాగుంటానేమో అందుకే పట్టుకు వచ్చారు...

గి: నన్ను చంపేస్తున్నావు రాధా... మరొకరకం తెమ్మంటావా? ఇం దు లో నాయది ఏ ముం ది చెప్ప...స్వంతంగా అలోచించు, కట్టుకు నేదానవు నువ్వు...

రా: బాగానే ఉంది ఇది ఉంచండి...

గి: నీకు నిజంగా నచ్చిందా?...నే తెచ్చాకదా అని నచ్చిందంటున్నావా?

రా: నిజంగానే నచ్చిందండీ...

గి: ఇంక బ్రతకలేను నీతోటి...ఎక్కడి కన్నా పోతా...వంట అయిందా యింతే...

రా: చారు యింకా పెట్టలేదండీ...

మీరు రమ్మన్నారా కదా అని వచ్చేశాను.

గి: అవుతే తొందరగా చెల్లి తగులడు...

ఖర్య...ఖర్య...

రా: స్నానం చెయ్యండి...ఈలోపులో అవుతుంది...

గి: నా యేడుపు నే ఏడుస్తారే...నువ్వు పోయి అదిమాడు...

రా: వేటిగ్నా పెట్టకుంటారా...

దన్నీళ్లు పోసుకుంటారా?

గి: నే చెప్పడన్నా...దన్నీళ్లు పోసు కున్నానా?

రా: అయినా అడగడం మంచిదని అడిగానండీ...

గి: వేటిగ్నా పెట్టి ఏడవక్కరలే...

అచారూ తగలెయ్యక్కరలే...ఇలాగే పోతా ఈ యింట్లో లిండికూడా తినలేను.

రా: అజేమిటండీ...

గి: నా ఖర్య...

రా: నేనేం తప్పచేశానండీ...మీరు భోంచెయ్యక పోడం...నేనూ మానేస్తా...

నాకు ఆర్థమయేట్టు చెప్పరు ఈ బాధపడ్డారు

...నేనేం చెయ్యను చెప్పండి...

గి: నన్ను చంపెయ్యి...

రా: రామ రామ...

గి: నా దేవడు...నన్ను యిలా ఏడి పించి బయటకుపంపి వాణ్ణి తీసుకవద్దామనా

యీ నాటకం ఈ నక్కవినయాలు నాదగ్గర సాగవు...

రా: ఆ...అతేం మాటలండీ...(ఏడుస్తుంది)

గి: ఏడవకు రాధా...ఇప్పుడు నే అన్న వన్నీ పీచిపిక్కి అన్నాననుకో...నువ్వు నా మాటలు వింటూంటే నే భరించలేను...

ఎదురుచెప్పాలి. అది నాక్కాకలసింది...

రా: అదా...

గి: నువ్వు రాగజ్యేషాలు ఉన్న మని పిలా ప్రవర్తించాలి...అదీ నాకు కావం సింది.

రా: అంతేనా...(నవ్వుతుంది...)

గి: అమ్మయ్య (బరువు దింపుకున్నట్టు అంటాడు) [తెర]

2

[రాధ అద్దం ముందుపెట్టుకుని బొట్టు సవరించుకుంటూ ఉంటుంది. గిరి ఆ ఫీసు నుంచి వచ్చి కోటు పడకగదిలో పెట్టి వస్తాడు...]

గి: ఈ క్రొత్త సింగరమేమిటి?

రా: క్రొత్తఫాషను కత్తిరింపు జట్టు...

గి: ఇదుగో యిలా చూడు...నువ్వు ఆకత్తిరింపుజట్టు మామూలుగా పెంచేదుకు

నన్నేం చెయ్యమంటావు?...

రా: అజేమిటండీ...ఇది మరి బాగుంది నా జాట్లు నేదో చేసేందుకు

మీరేం చెయ్యాలి?

గి: అజే రాణిగార్ని కలిసిమ్మంటున్నా

...నా కంటికి నవ్వా జాట్లతో కనిపిస్తే

అరికాలు మంట గెత్తికొక్కతుండి...

రా: పాపం!...

గి: అంతేకాని అది మానవంబావు?

రా: అంటే...

గి: అంటే నేనింక నీతో బ్రతకలేను...

రా: అజేమిటండీ మీరు నాకోసం

బ్రతుకుతున్నారా?

గి: నీకోసం కాదు నీతోనని నే నభూరించేది.

రా: అంతేనా...

గి: అంత తేలిగ్గా కనవడుతోందన్న మాట...

రా: ఏమిటి?

గి: ఏమిటో తెలియకుండానే మాట్లాడు తన్నావన్నమాట...

రా: అన్నమాట...

గి: నా కింక వళ్లు ముందుతోంది.

రా: మీరు యిలా పోరు పెడతాఉంటే

నాకూ ముందుతోంది...

గి: లోతుగా చూసుకుని

రా: ఆ మాటే నేనూ అనవచ్చుగా...

గి: అంటావు అసత్య అన్నింటికీ నీకు

లోకువ యిచ్చుకుని నువ్వు చెప్పినమాటల్లా

వివబద్ధేనా?

రా: వింటే ఏం చెడ్డారేం?

గి: అంతాచెడ్డాను. చచ్చేట్టు పగలస్త

మాను ఆఫీసులో ఏడ్చినా మా అవిడ పొడి

గ్లకూ పోలకూ చాలబల్లేదు.

రా: చాలెండి మీ జీతమంతా నాన్న

లకే అవుతోంది మీ సిగరెట్లమాట...

గి: చావనా సిగరెట్లు కౌల్చుకనిమాలకి వెళ్ళక... ఏదో ఓలా యాబాధ మర్చి పోవాలా ఇంటికొస్తే కాస్తానా మఖం ఏడుస్తేగా...

రా: మహాకృపడి పోతున్నాడు. ఏం ఇంటికొచ్చి శుభ్రంగా మాపనేదో చూసు

కుని కాస్త సరసంగా మాట్లాడ కూడదా?

గి: ఆఁ మరే సరసంగా మాట్లాడక నేనే

మహావీరసంగా మాట్లాడతా ఉంటు...

రా: అజే చెప్పేది. ఇంటికి వచ్చేసరికి

మీరు ప్రపంచంలో మునిగిపోయే వ్యవహారాల్ని

మర్చిపోతారు... ఇంక వనేముంది కాళ్ళు

చాచుకుని తీరిగ్గా కూర్చుని అదుగో చీర అల్లాకట్టావు...

గి: ఆ చీరాలీయో నాకు కాకపోతే ఎవడికి

కావాలి చెప్ప...

రా: ఆఁ ఇంక చాలెండి...నాచీరతీరు

ఎవడికోకూడా కావలసి రావాలి...అనా

చిక్క మాటలు మీరును...

గి: అదుగో...

రా: మాట అంటే మాటవస్తుంది. ఇంటి

కొచ్చి నాజాట్లు చూసి యిలా రుసరుస

లాడారు. మీ ఆఫీసులో గొనువాటంఉన్న

టైపిస్టునుమాస్తే సుసగులాడ బుడ్డెస్తుంటే.

గి: అమ్మయ్య బతికించావు... ఆ దాని

ఏడుపు...

రా: అవును ఏడుపే మరి. మొగాడు

పరాయదాస్తో...

గి: అదికొదే మరిఅసలు విను...

రా: ఇప్పుడు వివకం చేశానేం?...

గి: ఏదో చేశానని కాదు. అదిమాతావు

అది ఆంగ్లంయిండియను ... ఎర్రగా

ఉంటుంది...

రా: అందుకే నంటారు అదంటే అంత

మౌఖ.

గి: అబ్బ మౌఖగొడవ కాదే అసలు విషయం

చెప్పన్నా...

రా: ఆ చెప్పక్కర్లే తొందరగా చెల్లి

డోరేగండి...

గి: ఆందుకే ముందే చెప్పకున్నా వివ

మని...

రా: మీరు చెప్పాకర్లేనే వినాక్కరలే..

గి: అజేమరి... ఏం... అది ఎర్రగా

వుంటుంది. అది మాట్లాడే యింగ్ ఫుకే దాని

నడకకీ తొడిగిగొనుకీ కత్తిరింపు జాట్లకీ

సరిపోతుంది. అడవల్లో పోలమృకుందని

నువ్వు పెట్టుకుంటే ఏల్లాగ చెప్పమిరి?...

రా: ఆఁమరే.....నాకూ యిదే బావుం

టుంది. మీకు ఏది యిష్టమయితే అది

చెయ్యడం నా బాధ్యత. ఆమాత్రం నాకు

తెలియదనుకున్నారా ఏం?

గి: నాకది యిష్టమని ఎల్లా తెలిసింది

మహాతల్లి అని తమ సమాధానంకోసం మౌక

రించి చేపురిస్తున్నా...

రా: ఇందులో అంత మోకరించి దేవురించవలసింది ఏమీ లేదండోయ్...

గి: మరేముందో తెలుస్తే యావాల్లికి బతికి బయటపడతా.

రా: ఎల్లాగయినా యింక కుదరదు... నేనెల్లా ఉండవలసిందే. ఇంక యావాల బజారుకు వెళ్ళి రెండు మాడు గొల్లుకూడా మీరు కొనితేవాల్సిందే.

గి: అయ్య బాబోయ్... ఇంక నీవో నే బతికలేను. ఆ గొను వేసుకుంటే అమ్మ వారులా ఉంటావే... నా మాట వినవూ. అది మానెయ్యవూ?

రా: ఇంక మానెయ్యడమన్నది కలలో మాటండోయ్... కుదరదు...

గి: అవుతే ఇంక ఈవాళ్లే ఈ ఇల్లు ఖాళీ చేస్తున్నా తమరు శత్రు ప్రాద్దుతే పుట్టింది దారి పుచ్చుకోండి...

రా: ఏం దొరగారు దొరసాని గార్ని తెస్తారా?

గి: ఇదుగో యిందాక అంటే ధలోక్తి అని ఊరుకున్నా జాగ్రత్తయింక అటువంటి మాటలు రానియ్యకు...

రా: అవునులేండి ఉన్నది గట్టిగా అంటే పాపం మీకు కోపం వస్తుంది...

గి: ఏమిటంటావు ఉన్నది?

రా: తెలుస్తూనే ఉంది.

గి: ఏమిటి?

రా: అదే... ఆ దొరసానిగారిని ప్రేమిస్తున్నారా ఏం తేల్చి చెప్పియ్యరాదు... యిల్లా నాన్ని చంపకపోతే.

గి: ఇన్నాళ్లు ఉండి యిదేం అగావు లేస్తున్నావే?

రా: అగావులేం ఎదురుగా కళ్ళతో చూస్తేను.

గి: ఎవడా చూసినవాడు చెప్పతలబట్టి కొద్దాను వెవవని...

రా: ఒకళ్ళు చెప్పడమేం నాకే ఉన్నాయి బండి చక్రాలంత కళ్ళు... నేనే బస్తీదాన్నవుతే మీరు యిల్లా చేద్దారా...

[ఏడుపు]

గి: ఇది మరి వరసగా ఉంది. నన్ను ఏడిపిస్తూ ఎదురు నువ్వేకుస్తా పొగుకే!...

రా: ఏడుపుకాక మరేమిటండీ... మీకు అది యిచ్చం అవుతే నాతో చెప్పరాదు... నేనూ గొను తొడుక్కుందుకు కదా. ఈ పోవరూ నాశ్రాద్దం మీకు యిచ్చమనికదూ రాసుకుంటూ ఉంటు.

గి: నా కిచ్చమనా నన్ను చంపి తెప్పించి అంగుళం మందం కోటా వేస్తాంటి?

రా: కాకపోతే సంసారి కీలంకారా అన్నీ ఎందుకండీ?

గి: బాగానే ఉంది. నాకు అకంటే ఒళ్ళునుంటు మరి...

రా: ఇల్లాగే నున్న మొదటిందీ మోసం చేస్తావుంట. పోవరూ అని ఒళ్ళునుంట అన్నాడు అప్పుడు. ఇప్పుడు ఈ కత్తిరింపు జాట్లు అసహ్యం అంటున్నారు.

గి: నా కసహ్యం కాదని ఎల్లా తెలిసింది...

రా: ఇంక వేరే తెలియాలేం?

గి: అబ్బ నన్ను చంపక ఏం జరిగిందో మాటిగా చెప్ప...

రా: ఇందులో చంపడమేముందీ...

గి: అదుగో అటువంటి అతుకుమాటలే అనకు. తిన్నగా చెప్ప. ఇద్దరం ఎన్ని అనుకున్నా నాకు నువ్వే నీకు నేను అంటే కాని మరొకళ్ళవరు కదా. ఇన్నాళ్ళనుంచి కాపురం చేస్తున్నామా చనువేనా మరి. మాటిగా చెప్ప.

రా: ఇన్నాళ్ళు నాకు మీరు మీకు నేను అనుకున్నా కాని యిప్పుడు అభి ప్రాయం మార్చుకుంటున్నా...

గి: అదుగో మళ్ళీ...

రా: మీకు యిచ్చమని కనిపెటి కాక పోతే కొత్తిగా యివన్నీ ఎందుకు నా మోహానికి...

గి: నాకవి యిచ్చంలేవు సరా

రా: అల్లా అంటే సరా మరి. ఎదురుగా దృశాంతాలు కనపడ్తూఉంటే...

గి: అవేవో తొందరగా చెప్తే... యీ అలక తీరే సినిమాకి పోదాం...

రా: మీరు ప్రక్కనాటాలో చదువుకుంటున్న అమ్మాయితో తేనె లాలికలా మాట్లాడేవారు. ఆ అమ్మాయి స్నేహ పోడరు రాసుకునేది. అందుకు నేను కూడా అని రాసుకుంటే నాతోకూడా అల్లా మాట్లాడుతారుకదా... అని మీకు యిచ్చమేమో అని... రాసుకుంటున్నా...

గి: చంపేవు... మరి ఈ కత్తిరింపుజాట్లు ఇదమని ఎల్లా కనిపెట్టావు?

రా: నిన్ను స్నేహితులు రమ్మన్నారని సినిమాకి వెళ్ళాను మీరు. ప్రక్కయింటి వాళ్ళ బలవంతంవల్ల నేనూ ఆ సినిమాకే వచ్చాను. మీ ప్రక్క ఆ గొనుపిల్ల ఉంది. మీరు బహు హుమగుగా ఉన్నారు. గొనూ కత్తిరింపు జాట్లూ యిచ్చమని అల్లా కనిపెట్టాను...

గి: వెర్రదానా... ఇంక ఇటువంటి అపోహలుపడి నన్ను చంపకు మరి. పలకరించి న ఆడదానో కన్ను బుస్సుమంటూ మాట్లాడారా? ఆ అందుకు చదువుకున్న అమ్మాయితో మాట్లాడాను. నిన్ను ఆఫీసు అంతా కట్టకట్టుకుని సినిమాకి వెళ్ళాం ఎవడికో బదిలీ అవుతే... నా ఖర్చుకాస్తూ అది నా ప్రక్కన కూర్చుంది సరా...

రా: అంతేనే...

గి: అంటే నే బాబూ... రైట్... నీ అపోహకి కిక్కి అన్నమాట ఆ జాట్లు కత్తిరింపు. భగవంతుడా ఎల్లాగరా అది ఎదిగేదాకా దీనితోకాపురం... దాన్నే ఎలాగో అల్లి మజేసి తగలెయ్యి...

రా: అదుగో అల్లాగే మాట్లాడవద్దన్నా... తగలెయ్యటం తగలెయ్యి...

గి: పొరపాటు రాటిగారూ పొరపాటు... ప్రేయసీ దానిని ఏదో విధముగా అల్లి నాలుగు పువ్వులు పెట్టుకొనుము. మన మీరు వురము ఆనందసుధావాహినిలో తేలుదూ మేటనీ పోవుదము...

రా: ఆ వాహినిలో పడవ ఆ కక్కత లేదా?

గి: రిక్షాలు లాగసానిలే...

[తెర]

3

[రాధ కుటుంకుంటూ ఉంటుంది.

గిరి కూర్చుని - ఒకమారు పై మ చూసుకుని...]

గి: రాధా మరి టీ వేళయింది. కొంచెం గొంతుకలో వేడినీళ్లు పోస్తేవా ధన్యజ్ఞి అవుతాను...

రా: బలేవారే అది మీరు నాకు జ్ఞాపకం చెయ్యాలా? నాకు మాత్రం అవలా మరి...

గి: మరి?...

రా: కొద్దిగా ఉండండి... ఇది కొంచెం కుట్టేసి...

గి: ఈలోపులో నా ప్రాగం వారీ అంటుంది...

రా: పీడొదిలిపోతుంది...

గి: అదేమిటి రాధా అల్లా అంటావు? నే పీడలా కనపడుతున్నానా?

రా: అవును.

గి: నిజంగా అల్లా అనుకునే అల్లా అంటున్నావా?

రా: ఏమండోయ్ నాకు ఒకటి అనుకోవడం ఒకటి చెప్పడం యిటువంటివి చేత కాదండోయ్...

గి: నే పీడలా కనపడుతున్నా నన్ను మాట...

రా: కాదుటండీ మరి... ఏదో చేతులో పని ఉందా?... చూస్తున్నారా?...

గి: మరి టీ వేళయింది రాధా...

రా: అది నాకు తెలియదనేగా మీరనేది...?

గి: అట్టే నీకు తెలియదని ఎల్లా అంటాను నీకు తెల్సా...

రా: మరి?

గి: ఏదో పనిలో మురిగిపోయావని కొద్దిగా గుర్తుచేశాను...

రా: గొప్పపని చేశారు...

★ శిల్పానికీ చక్కలిగింతలు ★

గి: అల్లా యిది చేస్తే ఎల్లాగ చెప్ప
కాస్త దానికీ కూస్త దీనికీ...

రా: మరి యిది చెయ్యకపోతే ఎది
చెయ్యమంటారే? చేస్తున్న పని చూడక్క
రలా?

గి: చూడాలే అనుకో...

రా: మరిందుకు చూడలేదు?

గి: ఇదుగో.. ఇల్లా చూడు రాధా.
యిన్నాళ్లు యిలా ఉండేదానా? ఇల్లా?
కాస్తకీ కూస్తకీ ముండి పడితే ఎల్లాగ
చెప్ప?

రా: కాస్తా కూస్తా ఏం కాదు. చాలా
పెద్దపనే చేశారు చూడండి యిక్కడ
అల్లిక ఎల్లా తగులడిందో...

గి: ఇల్లాతే మరి. ఇంక యిదవకు, నవ్వు
వెళ్ళి ఆటోపని చూడు. నేను ఈలోపులో,
యీ అల్లిక చూశావా- యిప్పి ఉండమట్టి
తక్కుగా అట్టే పెద్దాను.

రా: కష్టపడ్డారు. మీకు అల్లిక వచ్చునా
ఏమన్నానా? పన్నటివారం తెగిపోయిం
దంటే కొంప ములుగుతుంది.

గి: అదేమిటి రాధా... ఆమాత్రం చెయ్యి
లేనా? పోనీ చెయ్యలేనే అనుకో... ఇప్పు
డంత మురిగిపోయే పనా యిది? రేపు అల్ల
కోకూడదూ?

రా: అదేం కుదరదండోయ్... రేపు
అనేది యీవాళే చేసే తత్వం నాది. ఇల్లా
యీ కబుర్లు చెప్పకపోతే కొంచెంసేపు ఆగ
రాదూ?

గి: రాధా యీవాళే ఆదివారమా మరి...

రా: ఖర్చు అదికూడా జ్ఞాపకం లేకపో
వాలి...

గి: అనా నీకు జ్ఞాపకం లేదనా ఊరికీ
చెప్తున్నా... మనం యిల్లా కీచులాడుకుం
టంటే ఎల్లాగ చెప్ప...

రా: చాలైంది నేనే కీచులాడేదాన్ని.
మీరు ఏమీ ఎరుగని సంగనాచి...

గి: నేను నీది తప్పంటున్నావా?

రా: అల్లా ముఖంమీద ఆనలేదు అంతే..

గి: రెండు చేతులు కలిస్తే కాని తప్పేట
రాదు అంటున్నా...

రా: మీ చెయ్యి కలపకండి...

గి: అదేగా నేను యిందాకజ్జుంటి
(ప్రయత్నించేది...

రా: అల్లాగా పాపం... గిల్లిక జ్ఞా
పెద్దాను. బలేవారండి ఎంత నూత్నంగా
తప్పుకుంటున్నారండీ...

గి: అట్టే అటువంటికేం లేండే. నవ్వు
నన్ను అంటున్నావు కాని నేను నిన్ను
పల్లెత్తుమాట అన్నానా?

రా: అగ్లేదు. మరిమీకు అసలు నోటిలో
నాలిక ఉంటే గా అనేందుకు. నేనే
మిమ్మల్ని అనేస్తున్నాను. మీరు పాపం
మంచివారు కనుక పడి ఊరుకుంటున్నారు.

గి: అబ్బ నన్ను చంపెయ్యకు రాధా.
ఇందాకా మనం అనుకున్నదంతా మరి
పోదాం.

రా: నేనేం అంత మహాపాపం చెయ్యి
లేదండోయ్ మర్రిపోదాం అనుకుని పాపం
కాశీలో వదిలేశే ముఖం పెట్టేందుకు...

గి: నీతో ఏదన్నా తంటగా నేఉండి.

రా: తంటా కాదూ మరి. నన్ను మీరు
చేసుకోవడమే చెడ్డతంటా...

గి: అవును అల్లాగే కనిపిస్తోంది...

రా: అన్నారూ అంత మాటాను. ఇంక
మన యిద్దరికీ ఎందుకు యీతంటా... ఇంక
మనం విడాకులు పుచ్చుకుందాం... నా
మాట విసండి. మీరు యింక నాతో

సంసారం ముఖం మొత్తింది... ఏ పల్లెటూరి
గట్టిలాయినో... నీళ్ళి చేసుకోండి
హాయిగా...

గి: రాధా...

రా: మొగాడి కేమిటి మహారాజా వెయ్యి
పెళ్ళిళ్లన్నా చేసుకోవచ్చు...

గి: రాధా నన్ను వేపుకు తినకు...

రా: ఎదురుపట్టించండి... వేపుకు తింటు
న్నది నేను...

గి: భగవంతుడా... ఎవడి ముఖం
చూశానో యీవాళే... రాధా టీతో మొద
లైనదాన్ని, విడాకులతోనయినా అంతం
అవనిస్తావా?...

రా: మొదలు మీరే పెట్టారు...

గి: ఎవరు పెట్టేసేం... టీ తొందరగా
పెట్టు రాధా... అంటే నాకోసమా? మనం
యిద్దరం సినిమాకు పోదామనికదూ?

రా: అల్లాగా పాపం... సినిమాకి పోదా
మని నేను రానండోయ్...

గి: రాడం రాకపోడం మళ్ళీ పెట్టకు ఆ
టీనీళ్ళు ఏవో చూడు...

రా: చూస్తారు. మీరే చూడరూ... నే
చూశేనుమండీ... ఇంత నే పజ్జుంచి
వితండవాదం చేశారుకానీ వెళ్ళి ఆ ప్లగ్గ
కాస్త తగిలించి స్టామిడ్ నీళ్ళు పెట్టడ
మేకా ఆ పని చేశారా?

గి: రాధా...

రా: ఏం మీ మర్యాద మంటకలిసి
పోదులెండి యీ మాత్రానికి...

గి: రాధా...

రా: ఏమైనాబ్బ... ఇప్పుడు లేచేందుకు
నాకు పీలు లేదు. ఈ కుండలు బొమ్మ

అల్లిక పూర్తి చెయ్యాలి అప్పుడు వెళి
పెట్టాలి....

గి: అది కాదు రాధా...

రా: అది కాకపోతే యిది అవునండి
పార్... మీకు టీనీళ్ళు పెట్టుకోడం
నామాషీ అవుతే వెయిట్ చెయ్యడం... లేక
పోతే పెట్టుకోడం...

గి: అల్లాగ చేస్తే ఎల్లాగ రాధా?

రా: అంటే పెద్దానని చెప్పి ఆలశ్యం
చెయ్యమంటారా?

గి: ఇదంతా నా ఖర్చు...

[లేచి వెళ్ళా...]

రా: అల్లా వినుకుంటూ అవుతే పెట్ట
క్కరలేదండోయ్. నే తాగను మీరే
తాగండి...

గి: వినుకుంటూ వెళ్ళడమేం...
ఏడుస్తూ వెళ్ళున్నా...

(లోపలకు వెళ్ళాడు.)

(రాధ కిటికీ నవ్వుతూ అల్లుకుంటూ
ఉంటుంది)

(వంటయింటిలోంచి)

గి: రాధా... రాధా...

రా: (నవ్వుతూంటుంది కాని ట్రాన్ లో
అది కనపడనివ్వదు) ఏమండీ చెను డనుకు
న్నారా ఏం? కొంచెం మెల్లిగా పిలవ
కూడదూ?

గి: అదుగో మళ్ళీ...

రా: ఆ... ఆ... అల్లా వినుకుంటే
నే తాగనండోయ్...

గి: రాధా...

రా: ఆ...

గి: ఇల్లారా ఒక్కసారి...

రా: అట్టే కుదరదు. చెవులపిల్లి చెవులు
నులుముతున్నా...

గి: ఒక్కసారి మళ్ళీ వెళ్ళిపోదుగాని...

రా: అబ్బ ఊరికే అరవక చెప్తారా?...

గి: రాధా...

రా: నాకు మీదయవల్ల చెవుడు ఇంకా
రాలేదు. అక్కడనుంచి మాట్లాడితే ఇక్క
డకు వినపడుతుంది అని చెప్తున్నా.

గి: నవ్వు ఎంత అంటే అంతేనా రాధా.

రా: అంతే...

గి: అయితే పోనీలే...

రా: పోనీవ్వకే?

గి: అనా దానికోసం కాదు. ఎన్ని నీళ్ళు
పొయ్యమంటావా అని.

రా: మీకు ఒక గ్లాసుడు టీ చాలుగా..
రెండు కావాలా?

గి: నేనేం రాత్తునుద్దనుకున్నావా ఏం?
ఒక గ్లాసు చాలు.

రా: అవుతే గ్లాసులో మూడొంతులు
పొయ్యండి... మరి మీ గతావి పాలు
పడ్డాయి.

గి: మరి నీకో...
 రా: మీరు అట్లా విసుక్కుంటూ కాస్తే
 నాకన్నా సిగ్గు ఉండొద్దూ తాగేందుకు...
 గి: అంటే నాకు సిగ్గులేదేగా...
 రా: ఈమాత్రం పెట్టేందుకే సిగ్గుతా
 పోతే ఇన్నాళ్లు పెట్టున్న నాకు ఏం
 పోవాలి?
 గి: మళ్ళీ రచ్చ ఎందుకు కాని... ఎన్ని
 నీళ్లు పెట్టుకుంటావు?
 రా: నే తాగాలని మీకు లేదనలు,
 ఉంటే మీకు తెలియదుటండి ఒకళ్ళకి
 మునుకుంతులు అవుతే యిద్దరికీ ఎంతో...
 గి: తెలియక కాదనుకో... అసలు ఎన్ని
 పెట్టుకుంటావు?
 రా: అదే తెలుసండీ నా ప్రాణం విసి
 గించి నేనే పెడారెండి అన్నట్లు చెప్తా
 మనేగా... ఇన్నాళ్ళనుంచి ఉద్యోగం వెలి
 గిస్తున్నాను, సిగ్గుచేటు కూడాను ఈమాత్రం
 లెక్కలు రావంటే...
 గి: చాలే నా ఉద్యోగాన్నే విప్పావు..
 అడుండుబట్టే నీకు యామాత్రం తిండి పెట్ట
 గలుగుతున్నా...
 రా: మీకు అహంభావం కాని ఆ చేసే
 చాకిరి బదులు నే ప్రాసే కథలకు మంచి
 కావీలు రాసిపంపుతే డబ్బు రాదంటారా?
 గి: రాధా చాలా యింకేం మార్గాలు పెట్ట
 మండుతోంది.
 రా: ఏమండోయ్
 గి: ఓయ్...
 రా: కుడినేవు గుమ్మం వెనకాతేం...
 మెట్టుజాగర్రనుకూ...
 గి: ఏమంది? ...
 రా: కొళాయి ఉంది. క్రింద కూర్చుంటే
 ఆసుంటు తగ్గిపోతుంది.
 గి: (రాధ మెట్టుకుంటూ పాడుకుంటూ
 ఉంటుంది)
 తుమ్మెదా తియ్యతియ్యని కోర్కె.
 మెయినిండె ఆలసింది"
 అందాలు చందాలు"
 మనసును బంధించె"
 రా: ఏమండోయ్... యిల్లారద్దురూ...
 గి: .....
 రా: మార్గాడరేమండీ? ఎంతో చిట్లెదు.
 ఈ కుండల బొమ్మ అయి పోయింది.....
 ఇల్లా వచ్చిమాడండి.... ఎంత బావుందిను
 కున్నారే ముద్దు వస్తూ....
 గి: (ప్రవేశిస్తూ)
 రాధా... ఎంతసంతోషంగా ఉండను
 కున్నానీ....
 రా: టీ పెట్టుంటే అంతహాయిగా ఉందా.
 వంటచెస్తూ ఉంటే యింకాచాలా బాగుం
 టుంది.
 గి: మళ్ళీ మొదలు. ఏదో నీళ్లు పెట్టానా

సగంవచ్చి మళ్ళీమళ్ళీ ఆమాట అనడం
 ఎందుకు చెప్ప...
 రా: టీ పెట్టినవ్వడల్లా సగంసగం ఛస్తే
 నేను యాపాటికీ లక్షపాళ్లు చావడం
 పూర్తియి ఉండును.
 గి: కాస్తేవు... యీ అదివారం పూటా
 తిన్న గామట్లాడుదూ...
 రా: ఇదిమరీ బాగుం చండోయ్...
 తిన్న గామట్లాడక యిప్పుడు ఏంచేస్తున్నా
 నేమిటి....
 గి: (తనలో తను అనుకుంటున్నట్లు) ఈ
 పాటికి ఆ టీనీరు పొంగుతూ ఉంటుంది...
 రా: అవకచ్చు....
 గి: అందులో ఎంతపాడుము వెయ్యాలో
 నాకు తెలియదు..... నువ్వు వెళ్లి
 దానిపని చుద్దా.
 రా: ఆమాట యిండాకానే అంటే లక్ష
 లంగా ఉండునా... ఏమిటో టీ కాదండం
 అ ప్రతిష్ట అనుకుంటే చెప్పావంటే....
 గి: అంతేనా...?
 రా: అంతే .... లేకపోతే కోణా పెట్ట
 దలే ఈవార క్రొత్తఏమిటి పెట్టనోండుకు.
 (రాధ లోపలికి వెళ్లింది)
 గి: ఓరి... భగవంతుడా.....!
 (గిరి అర్చిక మాన్తూ ఉంటాడు,
 తల వేసి...)
 ఈ రకం
 జీవితంలో
 అసంఖం
 కాలరాతి
 ముట్టుల్లో
 మెరపుకన్న
 అందం.....
 (రాధ పట్టుకువస్తుంది టీ త్రే. గిరి
 అందుకుంటాడు. బల్ల మీద సర్దుకుని
 యిద్దరూ కూర్చుంటారు)
 గి: రాధా నువ్వుచాలా మంచిదావవు...
 మనం యావార ఏ సినిమాకి వెళ్తాం చెప్ప?
 రా: అక్కడికి నామాట మీదనే నడుస్తు
 న్నట్లు...
 గి: ఇదివరకు నడిచకపోయినా, యికమీద
 నడుస్తా నంటున్నా గా...
 రా: అవుతే మనం
 (కప్పతో టీ అందుకుని ఒక గుటక వేసి
 క్రిందపెట్టి.....)
 అసలు వెళ్ళొద్దు....
 గి: అదేమిటి రాధా? ...
 రా: అంటే?
 గి: కాదు వెళ్తాం...
 రా: మరిమాట తప్పారేం?
 గి: నేనేమన్నా సర్వీకారిశ్చంద్రుడు డను
 కున్నావా?
 రా: నన్ను నెమ్మదిగా ఉచ్చేసి...నా

మాటేవింటున్నట్లు చూపించి సినిమాకి
 నన్ను తీసుకువెళ్ళా - మనుకున్నారా? ....
 గి: అదేమిటి రాధా?
 రా: అది అదే... మీ నక్కవినయాలూ
 నా దగ్గర... కావు బుట్టలో పెట్టేద్దాం
 అనుకుంటున్నారే. మహా మీ కేకాడు
 నాకూ ఉన్నాయి చీమూనెత్తురూ...
 గి: ఇప్పుడు వాటిగొడవ వచ్చిందీ?
 రా: ఎందుకు రాదూ మీరుచేసే పస్తకి...
 గి: ఏంచేశానని అట్లా మండి పడతావు
 రాధా?
 రా: అవును నేను ఉన్నమాట అంటే
 అది మండి పాటుగానే ఉంటుంది ఉండదు
 మరి?
 గి: అసలు విషయం ఏమిటి చెప్ప?
 రా: ఏం కుదిరదు లెద్దురూ...
 గి: ఏం కుదిరదు చెప్ప?
 రా: నన్నురికే వాగించకండి. మొన్న
 నేను సినిమాకి వెళ్ళామండీ అంటే మీరు
 వచ్చారా!... నేను యిప్పుడు వచ్చేందుకు
 ..... ఏం మీరన్నమాట చెల్లాలి... నే
 నన్నమాట చెల్లకూడదు అవునా? ...
 గి: ఇందులో చెల్లించడానికి చెల్ల
 దాన్ని ఏమంది?
 రా: ఏమిలేదు పాపం...
 గి: రాధా ఎంతోయిదిగా అడుగు
 తున్నాను సర్దగా వెళ్ళామని... రద్దూ...
 రా: కుదిరదు...
 గి: వస్తానా రావా?
 రా: ఏం బలవంతంగా తీసుకు వెళ్తారా?
 నే అసలు రానేరాను...
 గి: ఛీ ఛీ ముద్దా ముచ్చటలేని మాను
 ముల్లో యింతే.
 (పడక గదిలోకి వెళ్ళాడు)
 రా: మహా మీరు నా ముద్దా ముచ్చటా
 చెల్లించారని. నేను మీతోరావాలి. నేను
 మీకు ఒక ఆటవస్తువులా కనపడుతున్నాను.
 నేను ఎంతో సంతోషంగా సినిమాకి వెళ్ళా
 మని అడిగితే ఈవారకాదు అనేవారు. మీరు
 అడుగులే చాలు బుట్టబొమ్మలా సింగారించు
 కుని నే తయారయి మీతో సినిమాకు
 పికార్లకు రావలి కావాను..... నేనేం
 ఆట బొమ్మను కాదండోయ్... మీరు
 యిచ్చంవచ్చిపట్టు ఆడిస్తే అడదానికీ...
 (లోపనుంచి)
 గి: పొద్దుణ్ణించి చూస్తున్నా నీ వ్యక్త
 హారం. మరి బరి తెగించి పోతున్నావు.
 మాదూపదూ ఉండక్కర్లే.
 రా: అదేదాని దగ్గరకు వచ్చేప్పటికి
 వస్తాయి మాదులూ పద్దులూ ... రాత్రి
 పన్నెండు గంటలకు వచ్చినా మీకు సబబు
 గానే వుంటుంది.
 (48 వ పేజీ చూడండి)

“యమధరరాజుగారు సమిలి మ్రింగిన తెలకపిండి”

ప్రతిరోజు సాయంత్రంవరకు వా ప్రదర్శన స్వయంపాకంమీద వడుస్తోంది. నాటి సందచేశకి పాకం ముదిరి కరడుకట్టుకు కూర్చుంది.

మకం—గుంగోల్లు రహదారి బంగారా—ఒకవిధంగా కాళ్యత సభ్యత్వం. స్వకుటుంబం మినహా మా పుగాకు కంపెనీ పరిజనులు కొవలసినంతమంది యధావిధిగా పరిచేయించివున్నారు. వారివారి సంతాప సానుభూతులను ఎప్పటికప్పుడు అందజేస్తున్నారు.

శరీరస్థితి అనుభూతులోనే వున్నట్లనిపిస్తుంది నా మనస్సుకు. ఎటొచ్చి ఎక్కావ్వస దిగవ్వస.

మా కమిషన్ విజంటు రాములు - యేడు గుండ్లపాడు వాస్తవ్యుడు—ఒక శుద్ధకొమటి తెట్టి! అయినా తన యిరుగు పొరుగు గుండెల దగ్గరనుంచీ కొదవ పెట్టివేతాడు వన్ను సరించి.

ఇంజనీర్లతో నిండిన ఇంగ్లీషుప్రదర్శనాకు హితవుకొంది తెలుసుకున్నాడు. ఎదుగుండ్లపాడులోవున్న శంకరయ్య ప్రదర్శకు నా నాడిని * “ప్యాసింగు” (* “ప్యాసింగు” (Passing): పుగాకు వ్యాపారపు కొనుగోలు సందర్భంలో ఎదురయ్యే పరిభాష.) చెయ్యడానికి ఎలాగైతే నేను తెలిసి చైర్యంచేశాడు. అతడే ఆ పూరికి పూజారి, బడిపంతులు, జ్యోతిష్టుడు, ఘనప్రదర్శకు, నిఘోర్నయిన లిటిగేంటు! నాలుగు దిక్కులా పదహారుసార్లు కలియ జూతాడు. ఎదురుగా శివాకారం - పీచు గొడ్డెంట్లో ప్రత్యేకమవుత నేనే కావాలి. నా నాడిమాత్రం జారిపోవండా లిగవట్టుకు కూర్చున్నాడు!

* * * రాత్రి యెనిమిదిగంట లయ్యవుంటుంది. రాములు నాలిక చప్పరిస్తున్నాడు. అతని మేనల్లుడు నారాయణ నాకు నిత్యకాపలా. ఇతని తమ్ముడు రంగయ్య బంగారా ఆవరణలో కాసుకు కూర్చున్న ‘ఎక్స్ప్రెస్’ తెలిగ్రాం పంటి ‘మెసెంజర్’. అతని కిరుప్రక్కలా ఇద్దరు కుమార్తెలు! నా కడపారి మాటల

‘నేటి మెంటు’ మా గుంటూరు హెడ్డాఫీసుకు చేరవయ్యడానికి ఒకరూ, బెజవాడలో వుట్టింటిదగ్గర కలలుకంటున్న నా భార్యకు వర్తమానం అందజేసి, వాస్తవిక జగత్తును ముఖాముఖి యెదుర్కోడానికి ఆ మేను హెచ్చరించడానికి ఒకరు...!

ఏమంటే విమోచనంలో అనే జిజ్ఞాసతో శంకరయ్య తెలమాత్రం ఊగిసలాడి నున్నాడు: అతని దృష్టిలో నేనే ఒక ప్రదర్శకురాలంటున్నా... ప్రదర్శని ఘంటా పులూ ముందుల కేటలాగులూ కంతానాకు రావడంవలన కలిగిన చలన!—ఏమందు చేరు చెప్పితే ఏమనుకుంటానో అనే మీ మాంస పడుతున్నాడు.

సరిగా అప్పుడే కావాలి వేంచేసినట్లు న్నారు శ్రీవారు - బంగారా వరండాలో తలపటాయిస్తున్నారు:

అనేక ఘరానా మనుష్యులు సభకూడి వుండగా లోనికి రావడమా అని కవోలు...

శంకరయ్య కడకు నా జాతకంలో భవిష్యత్తును రెక్కకట్టి సీరసంగా మూలిగేడు: * “నమ్మక వాగా యొక్క వయస్సావోంది—” (* నమ్మక: ఒంగోలు గ్రామీణ తెలుగులో ‘జలుబు’కు వాడుక పదం: ఇక్కడ ‘వాతిం’ కావచ్చు, ‘కఫం’ కావచ్చు...) ఇంకా అనేకం కావచ్చు!

చివరికి చైర్యం చేశాడు, “కందు కూరులో మా మావంకారిదగ్గర మందులు - వంకొవధాలు...మంచివి...మరి మనిషిని -” అంటున్నాడు.

“పంపిణ్డాం...” రాములు అందుకున్నాడు. “నారాయణా! రంగయ్యని పైకిలేసుకుని—”

నారాయణ బయలుదేరబోయాడు: రాములు - “నే పంపిస్తాలే” అన్నాడు. “ఇలా చూడు పంతులూ!” అని శంక

రయ్యతో గుసగుస లాడుతూ బంగారా వరండాలోకి నడిచేడు.

—అంతి అయ్యవారు లోనికి విచ్చేశారు - మెలమెల్లగా, చలచల్లగా, అతి బరువుగా! ఇంతవరకూ ఉక్కబోస్తున్న గది వాతావరణం మారిపోయి నాకు చలి వేస్తున్నట్లనిపించ సాగింది.

‘రాయవారం’ నాటకంలోని అద్దంకి శ్రీరామమూర్తిగారి (ఏదో) వేషం నాకు స్ఫురణకు వచ్చింది. నారాయణ తనలో గోలలో విలవిల ముసుగుకుంటున్నాడు: ముందుసీనాలు సరేమ. లైటు పెద్దదిచేసేడు, వరండా గుసగుసలు మనసుని పీకగా అటు తిరిగి చీకట్లో విలీనమయ్యాడు.

నా మంచం సమీపించేరు శ్రీవారు. ఐదక వీరిని చూసినసంగతి నాకు గుర్తుకు వచ్చింది: బ్రాహ్మణ నిషమానూరునుండి పుగాకుతేగ్గు ఒకే ఒక పారి అమ్మకానికి తరలించుకు వచ్చేరు... వీరే అనుకుంటా—లేక ఆయనకి తమ్ముడో ఈయన. అందరూ గైతులతోటి ఈయన పుగాకు రెక్కకూడా సుప్రాగా ఇచ్చిచేసి నేనే నాకు జ్ఞాపకము.

మంచంమీద కొస్త లేవనోయాను, కూడ దనుకుంటానే. శ్రీవారిని ఆసీనులు కమ్మని సంజ్ఞచేశాడు. నాని నన్ను పరిశీలిస్తున్నట్లున్నారు.

“మీకు సుప్రాగా ఇచ్చేవానునుకుంటా—” అన్నా, ప్రారంభవాక్యంగా.

ఆయన బహు కొలదిగా చిరునవ్వు కక్కబోయాడు; నన్ను నా రోగాన్నీ చూసి నీరసించాడు.

“మీరు ఇంకో రెండుమూడు వారాలు తలంతెర్వాత రండి.” నాకు కొస్త వోపిక వచ్చింది. లేచి కూర్చున్నా. “అప్పటికి మా చేతిక్కుడా కొంత డబ్బుంగుతుంది. నలుగురు గైతులకి అంతో ఇంతో కొదవ పెట్టాలనే మా వుద్దేశ్యం.” అన్నాను, పొరలుగా దొర్లుకువస్తున్న ఆయాసాన్నీ దస్సనూ ఆపుకుంటూ.

ఆయన ఏదో సమాధానం చెప్పబోయాడు - నేను రాబోయే సంవత్సరపు పుగాకు ధరలను సరించి ఫలితాలను సరించి

యధాశక్తి సమీక్షిస్తున్నాను. నాలో ఉత్సాహం బయలుదేరుతోంది - ఎదురుగా బల్ల మీద నిరీక్షిస్తున్న సిగరెట్టు దెబ్బ అందుకోవాల్సి ఉన్నా - ఇతిగోధిక యోగ బలం నిన్ను చేకూర్చుకుందామని...

— ఇక ఆయన తాళలేకపోయాడు;
ఒక్కసారి ఆయన శరీరమంతా దద్దరిల్లి
నట్లు కంపించిపోయింది;
“నేను యమధర్మరాజు గొర్నండి”
అన్నాడు.

* * *
ఆ మాటలకు నేను కొంచెం ఆలోచించ
వలసిన పరిస్థితి యేర్పడింది. ఇక తప్పదని
సిగరెట్టు ముట్టించేను. ఒక్క పీల్చుతో
పోడిలోని పురాణంకలె, లోనున్న దగ్గంతా
వెలికివచ్చి నిలబడింది.

“ఎక్కడ బస చేస్తున్నారా?” ఎవో
అడిగింది—

“అబ్బే— ఇదే రావడమండీ” —
“అంతే—?”
“అంతే - మీ పని మీదే వస్తా... రెక్క
కుప్ప అయింది కాబట్టే—”

నా జాబ్బంతా తడిసిపోతోంది. ఒకవంక
కామ్యం చేతులూ బరువెక్కుతున్నాయి.
నాలో - లోలోన - ఇంకా మిగిలున్న
ఇంగితిం ఎవో స్ఫురింపజేసింది—

“అంతే... తిమరు...”
“చిత్తం...”

నేను గతుక్కు మన్నాను. ప్రలుబండి
టాపుమీద నిలుచుని ప్రయాణం చేస్తున్నట్లు
నిపిస్తోంది. “అప్పుడే యేం కొంప
ముంచుకుపోయిందండీ” అని మాత్రం నసక
గలిగింది.

నా కళ్ళిముందు తిరుగుతున్నార: పయ్య
మంది ఆడకూలీలు, వందమంది మొగ
కూలీలు, గుమాస్తాలు, రైతులు, ఎక్స్‌ప్రెస్
డిపార్టిమెంటు, గ్రాడింగు కౌతునివున్న
వయ్యల జేబు పుకారు... ఇంకా సంవత్సరం
కూడా పూర్తిగా కాపురం చేయ్య
పుట్టింటిదిగ్గర పడివున్న ఇల్లాలు - అమలా
పురంలో వున్న అమృత, నాన్న, చల్లెళ్ళ
వైస్విం...

శ్రీ యమధర్మరాజువారు యెదురుగా
కుర్చీలో భోజనాని కూర్చున్నారని.
నా కర్తవ్యాన్ని ఒక పెద్ద పర్యవేక్షకుని
క్షణం క్షణం యెదురుగా కనపరుస్తున్నారని.

“కూర్చోదానిక్కడా కత్తిలేని ఈ పరి
స్థితుల్లో ఈ ప్రయాణం ఎల్లాగా అని?”

వారి ముఖం విప్పింది. “మీకు శరీర
కష్టం యేమాత్రం ఉండదులేండి!”

“అది సరేలేండి -” ఆయన మాటలు,
అసలే నీరసంగా వున్న నా గుండెలకి,

గుచ్చుకున్నట్లుంది. “రెక్క ను ప్రా
అయిందని మీ రంటున్నారేగాని,” యేదో
నూతిలోంచి వస్తున్నట్లు నా కంఠస్వరం
నాకే అనిపిస్తోంది, “నా పుస్తకాలనిబట్టి
అసలు కౌతాలు సరిపడ్డా యో లేదో
చూచుకోవక్కరలేదా?”

“అయ్యిందంటు—”
“అంటే అయిపోయినట్టేనాండి?”

“.....”
“ట్రయల్ బ్యాలెన్సు నెయ్యలి -
బ్యాలెన్సు పీటు - ప్రోఫిట్ అండ్ లాస్
చూడాలి—”

“.....”
“మీరు ఎక్కువగా మాట్లాడకండి
స్వామి! ఉత్తరావులన్ని ఆయాసం
వస్తుంది...” ఆయన బుద్ధి దేవుడిలా గ

కూర్చోడం నాకు కొంత హెచ్చరికగా
వుంది. “మనం వుండేది వ్యాపారయోగం.
రైతు అన్ని కనీస మాక్కులూ అనువిధస్తూ
యోపాయల నోట్లకట్టల మధ్య సరిగిపోతూ
దొడ్లుకుపోతున్నాడు. అసలే కలికాలం -
అందులోనూ చలికాలం! ఇక - నుంచి
నీళ్లేనా దొరకని వాంగోలు పురం!!...
ఎవో మనం రెక్కలు సరియూ మును
ఫలానా చోట ఉన్నాం అని మర్యాదగా
అనిపించుకుంటే సబబు -”, అని, చిత్ర
గుప్తుడిమీద భారంవదలి, నడుం వాల్చేను.

రాజావారు ఒక్కక్షణం వారి చేళ్ళ
ఉంగరాలకేసి దృష్టి పోనిచ్చుకుని సాగిం
చేరు: “పంతులుగారూ! ఉత్తరీకంఠపోష
పెట్టుకుంటున్నారు! నా రెక్క కర్రకు...

ఎందుకు వాటర్ వూప్ మరియు సెల్ఫ్ వైండింగ్ గా చేయబడింది?

రోలేక్స్ వాచిని దానంతటదే కి
యచ్చేకొనేదిగా చేయుటకు కార
ణము దానికి కి యచ్చే కొందర
మీకు లేకుండా చేయడానికి కాదు.
కాని దాని మెయిన్ స్ప్రింగ్ మీద
నిరంతరము సరియైన చిగుపు
ఉండేలాచేసి అది యంకా ఎక్కువ
మన్నితముగ నడచేలా చేయ
డానికే. ఇది సాదించుటకు దాని
యంత్రమును పేరు, దుమ్ము, మరియు
సము మరియు దూళివంటి హానిక
రమైన వస్తువులనుండి కాపాడుట
అత్యవసరము. రోలేక్స్
ఆయిస్టర్ పెర్ పెప్యువర్ హామీ
గల వాటర్ వూప్ వాచీ; అది
తప్పకుండా దానంతటదే కి యచ్చు
కుంటుంది. దాని యంత్రములు
దిట్టముగ తయారగుటవలన మీరు
విజవక ఎంత వదిలేసినా అది
లాడినా వరవాలేకుండా రోజూ
24 గంటలూ చేతికి పెట్టుకో
వచ్చును. ఎల్లప్పుడూ తప్పులే
కుండా సరియైన దైము చూపుటకు
దానిని మీరు పూర్తిగా నమ్మగలరు.

రోలేక్స్ ఆయిస్టర్ పెర్ పెప్యువర్
ప్రసిద్ధిగాంచిన ఆయిస్టర్ కేసులోనున్న
పూర్తిగా తప్పు లేకుండా నడచే వాచీ.
పెర్ పెప్యువర్ ‘రోలరు’ మరలకో
తప్పకుండా అదే కి యచ్చుకుంటుంది.
మరియు విజంగా ఆదానిక గడియార
ములు చేయుకకలో ఒక అమనమవున్ది.

రోలేక్స్

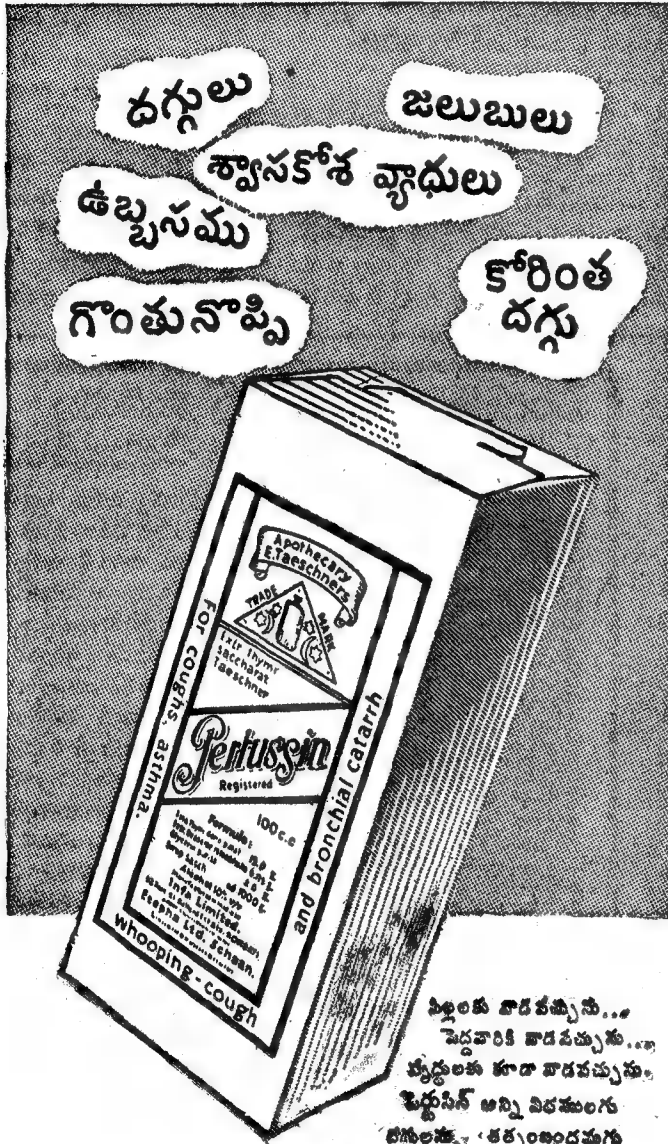
దక్షిణ ఇండియాలో ఏకైక డిస్ట్రిబ్యూటరు:

మెస్సర్స్ పి. ఆర్. అండ్ సన్స్ లిమిటెడ్,

హౌస్ రోడ్, మద్రాసు

'యమధర్మరాజుగారు నమిలిమింగిన తెలకపిండి'

తెల్ల ప్రకారం మీరు ఒక్క మ. గ. కాదు వస్తు ఉండిపోయింది. కనీసం ఇక్కడనుండ దానికి పిలువేరు." ముంబం లో లేచి కూర్చున్నాను.

దగ్గులు జలుబులు
శ్వాసకోశ వ్యాధులు
ఉబ్బసము
గొంతునొప్పి
కోరింత దగ్గు

పిల్లలకు వాడవచ్చును... పెద్దవారికి వాడవచ్చును... వృద్ధులకు కూడా వాడవచ్చును. పెర్టసిన్ అన్ని విధములగు రుగ్మలకు, కఠినమైనదగు వ్యాధులకు వ్యతిరేకముగాను, నేరుగా ఉపయోగించును, పెర్టసిన్ కొనుగడు!

అంతర్జాతీయ వైద్యకళా సంఘము
కెటెఫోలిమిటెడ్, హిస్టోరిక్ టెక్నోలజీ, మ్యూజిక్, అంక
నికనామిక పెర్మిటర్ వారిలో లేకుండు ఒకటికంటే ఎక్కువ, యుండిపోయి
జెన్ ఫోలిమిటెడ్, హిస్టోరిక్ అంకనామిక, 1041, టెక్నోలజీ
వారిచే వయోరెయిన్.

"ఏదీ - ఆవర్త ఇలా యివ్వండి..."
"అయిన వెనకా ముందూ చూడసాగేడు.
"లేలేదా? ఉ! నాకు తెలుసు, ఇది నిత్యానుభవం!"
"ఇది సామాన్యంగా ఆవనరం వ్రుండదు కాబట్టి..."
"తమరు లేలేదు. అసలు అవసరమే లేదు లేండి! లెక్కలు - సుపాలు - అంటూ ఏదేనో పదాలు దొర్లించేరు. కాబట్టి ఆవర్తా విషయం తెచ్చేసేగాని..."
"రామరాను - యంతమాట! తెల్ల మాత్రం వుద్ద..."
"నిజం!!"
"చిత్తం..."
"కాదని నే ననగలవా?... ఒకసారి ఈ కళ్ళు ఈ బొందని వ్రుండగానే చూసు కుందామని - ఆదో తృప్తి! కెర్ల!!"
మనిషి కాస్త జంకుతున్నట్లు కనపడెడు.
"కానియ్యండి. ఇదంతా అవసరమే! వర్తి కంటిలో!!" ఇక ఉపన్యాసం సాగించాను. "రెండేరెండు మార్గాలు: చిరా అవర్తాలు తెచ్చి ఋజువుపరుచుకుని నన్ను శ్రీసుకుపోవడం: లేదా - అందరిమదిరే! పీకక తాడు మెలేసి శ్రీసుకుపోతారో - ఏ వెల్టెలోనన్నా పార్సెల్ చేసి అందిపుచ్చు కుంటారో!... మాటవరసకే అనుకొండి - 'ఇప్పుడివన్నీ అడగడానికి నువ్వెవడవోయ్ ముందా' - అంటే నోరునొక్కుకు కూర్చో వలసిందేకదా!..."
"....."
"మీరు 'యమరాజు' అని కాక 'యమ ధర్మరాజు' అని పేరు పెట్టుకున్నార కాబట్టి ఈ స్వప్న. లేదా ఇండియా ప్రభుత్వంలాంటి ఉద్దీపనలు రక్తమంటారా ఏదీ? కానియ్యండి - నేకులేస్తాం..."
— అని నెల్లకిలా వదులుకున్నాను.
"అంటే నామాటమీద నమ్మకం లేదంటారా?" అన్నాడు దీనంగా.
"మహానుభావా!" ఒక్క వసుస్కారం బంగారా దూలానికి పదుర్పించేను. "నే నెంతటివాణ్ణి? మహా అల్లుణ్ణి. ఏ మంచి నీళ్ళు తాగుతూంటేనో నీగరెట్టు కాలుస్తాం 'నేనో' నుటుక్కుమనిపోయే ప్రాణంగల వాణ్ణి... ఎంతటి మహాకారమా శ్రీశ్రీ ఈ కళేబరంమీదంటే మాత్రం? ప్రాణమే వాది కానప్పుడు బూడిదయి పోయే ఈ బొందమాత్రం వాదా? నేను.... నేను..."
"నమ్మకం మాటంటున్నా..."
"కావలసినంతమంది - భయం కూడా ఒకొండంత వ్రుంది. మాటలమీద ఎప్పుడూ నమ్మకం వ్రుంటుంది. లేకపోతే ఈ వ్యాపారానికి వనికవచ్చేవాడి నేకాదు. మాటలు..."

చేతిలలోకి - ఆచరణలలోకి వచ్చేసరికి వచ్చి నలక్కాయ గొంతుకులో వడుతుంది... ఇంతకి ఆ రోజులు వేరు. ఆ ధర్మమూర్తులు వేరు. ఇక కనపడే మీ శరీరం కూడా పొత పుక్కిటి పురాణమే అయినా - కాలాన్ని బట్టి తత్వం మారిపోడం లేదా? లేజస్సంతా చచ్చిపోలేదా? లేకపోతే - ఈ దీనుడు - కేవలం ఈ సామాన్య మనిషి ప్రాణి - మీ మొహం కని చూడడమే! స్వయాన మీ మొహంమీద సిగరెట్లు కాల్చి పారేయడమే?! ...అందుకే నే నమ్మకాలు సన్నగిల్లి నశించిపోతున్నాయ్! ఋజువులు చేసుకునే అవసరాలు ఆసన్న మయ్యాయ్..."

అతిను కొంతసేపు గింజుకున్నాడు; మరింతసేపు చాలా చాలా జంతికలు నమి లేదు; చివరకు లేచి నిలబడ్డాడు.

"ఏదో కొన్ని గంటల జేడాలో నాకు పెద ముప్పొచ్చేదమీ లేదు - అందుకు గురించి నన్ను నిలవదీయ్యడానికి ఏ త్రిమూర్తి దిగిరాదు. 'పెస్టిజ్' కోసం బాధపడుతున్నా... తెల్ల సరిమానుకు న్నాకే కానిదాం లేండి..."

"అట్టే యంత మాటా? మీరు వని ముగించుకు..."

"మళ్ళీ వస్తా లేండి..... అం దా కా నెలవ..."

నాకు చాలా నీరసం వచ్చేసింది, కళ్లు గిరున తిరిగిపోయి, చెవుల్లో వడగాడిపులు వీస్తున్నాయి, ఈ వాగ్యుద్ధంతో త్రాణ కాసా చివ్వపడిపోయింది, ముచ్చెమటలూ పోకాయి... కళ్లు మూసుకున్నా.

సార్వకం తప్పిపోతుంటేమా... ఇన్ని నీటిచుక్కలెవళ్ళన్నా నోట్లో పోస్తే బావుండును. ఆయన వెళ్ళిపోయేడు - కానిని మంచినీళ్లం దించేవాడు. పోలిపోతున్నా -

మరి కాస్త సేపటికి - నారాయణ కాళోలు - తలపి వసరులాంటి నీళ్ళు నా నోట్లో పోస్తున్నాడు! నా ప్రాణాలు వుంటువుతున్నాయి...

* * *

మధ్యాహ్నం విడిసరి అగ్నం నేళ్ళ - కేవలం నిరాకార నిరంజన స్వరూపంతో - ఇటు భూమికి అటు ఆకాశానికి కాకుండా - మంచం అనే అంశకయ్యమీద వడిపున్నా.

నాగది కురుడేత్ర మయ్యింది. నాశరీరం ఒక పద్మత్రయం. అందులో రారా నాన్నాడో లేడో కాని వందమంది అభి ముఖ్యులు మాత్రం త్రావోహిన్ని ఛిన్నా భిన్నం చేసుకుపోతున్నారు - తెల్లవాడు రూపునునుచీ.

ఒకవంక శంకరయ్య అండ్ కంపెనీ వారు శరీరంలోని ప్రతి భాగాన్నీ తెగ

తెంపులు చేసుకుని పంకకాలు సాగించు తున్నారు. ఎవరికి వచ్చిన నాటాతో వారు తుస్తేలు వడుతున్నారు.

అంతా వారి యిష్టం - వారి చిత్ర చిత్రం. ఉత్సాహం కొద్ది ఒక్కొక్కసారి నలసల నీళ్లతో నన్ను కాల్చిపారేస్తున్నారు. రంగు రంగుల పూతలు పట్టిపెట్టి మాతా ర్తుగా దించేస్తున్నారు. నన్ను నలిసి నలిసి, ఉక్కిరి బిక్కిరిచేసి, చెరుకు పిప్పిని చేస్తు న్నారు.

వీరి వీర విహారానికి తగలేక నాలో వున్న మాంస కండరాలను రవంత నేపు ఎక్కడో దాచుకున్నాను. నరాలను చంపి వేసుకుని జామికలను మాత్రం వాళ్లకు వదిలి పెట్టేను...

వారి యధాశక్తి పరిచర్యలతో మధ్యే మధ్యే నాకు స్పృహతప్పిపోతోంది. నా బాధ వాళ్లకు చెపుతున్నా. నా భావ అర్థం చేసుకునే స్థితిలో వారులేరు. వారి మాటలూ వారి చేతలూ నా కర్థం కావడమేకాదు, నా శరీరంమీద కావ్యశిల్పాలూ కలకాలం మిగిలండి పోతాయి.

ఎందుకేనా మంచినీరు గుంటూరు మోడా ఫీసుకు ఒక మనిషిని తోలేరుట. వెజవాడ తోలకాన్ని గురించి కేవళిషలు వడు తున్నట్లు తెలిసింది.

"ఈ సాయంత్రానికి గడిచి 'వేడి' అందుకుంటే -" పురవాలేదనే మాత్రం వారిలో వారు ప్రచారం చేసుకుంటు న్నారు.

కడసారి త్రయత్నంగా ఒక్కమ్మడి వదిమంది నామీదకు విరుచుకుపడ్డారు. అసలే విరిగిపోయిన నా శరీరభాగాలను మంచానికి తాపడం చేసేవారు. అ నేదో ద్రావకాన్ని శంకరయ్య సహాయంతో రాములు పెట్టి అతి నేర్పుతో నా నోటి గుండా కడుపు తిట్టిలోకి, అక్కడనుంచి నేగుల నమూనాలోకి, జలవంతాన్ని నల్లనాటాతో పెట్టి తన ఉపజ్జరణ (తర్రీ) తుకున్నాడు.

ఇంతవరకు నిద్రపోతున్న నా నేగులు ఆ ద్రావకంతో నెగుగుడుకో సాగేయి లోపల జరుగుతున్న వ్యవహారానికి ఒక వంక నాకు వచ్చువపోంది. ఆ సంగతి నా తెదిమలు చెప్పలేకపోతున్నాయి. అది ఈ మనుష్యులు కనిపెట్టగలిగే స్థితిలోలేరు. చివరకు ఎదురుతిరిగిన సేగులే గలిగేయి... పెద్ద వాంఠయింది...

"ఇప్పుడిక చేసేదిలేదు... రెండు మాడు గంటల్లో మనిషి దాలోకి రావాలి... ఆ తర్వాత ఆ వరమామ్మడి దయ. అప్పటి

వరమా మనం అతి నిశ్శబ్దంగా వుండాలి... రోగి నిద్రపోవాలి."

—ఇది నా ప్రాణంతో యుద్ధం చేస్తున్న ఘనత్యుద్యుడి 'మెలేడిస్'.

* * *

ఎన్ని గంటలయ్యిందో సరిగా చెప్ప లేను. బరువెక్కిన నా కళ్ళను తెరచుకు న్నాను. శ్రీ యను ధర్మరాజు గారే ముందుగా విచ్చేకారు. నిన్నటి గుడ్డలే వేసు తుని వున్నారు. ఓ గుర్పిలో అసేను లయ్యారు... మానముద్ర వేశారు.

మరి కాస్త సేపటికి పెద్ద పెద్ద వ్యాంకి త్రుప్తకాలు రెండు మోసుకుంటూ ఒక ముసలి నాటుకోటి పెట్టి బ్రాహ్మణుడుగాడు వచ్చేరు—

"నా ఎక్కాంటుంట్ జనరల్ - చిత్ర గుత్తుడు గారు..." రాజవారు పరిచయం ప్రారంభించేరు. "ఇత్యుకుల త్రూర్వీకుల నుండి అందరి భాతాల్నా వీరికి కంఠ స్తం!"

నేను మందహాసం చేస్తూ, "ఆ సంగతి తమరు వేరే నెలవియ్యాలా?" అన్నా. లేని

—

గర్భ గర్భాశయ వ్యాధులను హైగ్రాఫిక్ పోగ్రాఫి అరోగ్యమగు పంకానమును కలుగజేయును. అన్ని పోల్లదారకు సీసా 2/8.

కృష్ణవేబరేటర్, బెజవాడ

‘యమధరరాజుగారు నమిలిమింగిన తెలకపిండి’

కత్తిని తెచ్చుకుంటూ మంచమీద నడికిల పడి, తలగదాలను దగ్గరకు లాక్కున్నా. చేతులూ కాళ్ళూ, వాటి మీదున్న రంగుల పూతల విగింపులతో, నాకంత అందుబాటులో లేవు.

చిత్రగుప్తుడుగారు నన్ను కళ్ళతోనే పరామర్శించారు. రెండు పుస్తకాలనూ బల్ల మీద దించేడు. వాటి బరువుకి మునిసిపో లిటివారి పురాణ యంబ్రహ్మ మేజాబల్ల కాస్తా జవజవలాడిపోయింది.

“చిత్రగుప్తులవాడా!” రాజాగారు తీవ్రంగా అడుగు జారి చేస్తున్నారు. “వారిని పూర్తిగా సంతృప్తుల్ని చేయాలి.” తమ తీరిరాని కుర్చీలో చేర్చాడని అనుకున్నాను. ఎడంకారిమీదికి నడికాలు పోనిచ్చారు. వారి కాలిజోడు మీసాలు గాలిలో కదల సాగాయి. “అప్పటికి పని పూర్తయింది అనాలి...”

చిత్రగుప్తుడుగారు మాడా నుఖాశీను అయ్యారు - వేరే కుర్చీలో. మునిసిపోలిటి బల్లనే తమకు అనువుగా దగ్గరకు ఈడ్చుకున్నారు. పాత పట్టుపంచల గుడ్డతో బైండ్ యిన రెండు పుస్తకాలనూ తమకు దగ్గరగా లాల్చుకున్నారు.

ఆ తంతుంతో యానూపుంటే - ఓ నులక తాడు కళ్ళజోడు, కొబ్బరి పెంక పాడుంకాయ కూడా నాకు స్పృశికి వచ్చేయి. కానీ, వాటి అవసరం నువ్వునుగారికి లేకే మాడా ఉండినది. ఒక్కసారి తమ పాడుంకాయ పిలకని మాత్రం రుచిచింపునని కట్టిగా ముడివేసుకున్నాను. మెడిలో

వేళ్ళాడుతున్న గుప్పెడు జంఝాలనూ నరి చేసుకున్నాను.

గుప్తుడిగారి ముఖాన విబూది రేఖలు మాత్రం దిట్టంగా కనపడుతున్నాయి. వ్యవహారం చూస్తే కనీసం రెండుసార్లన్నా భోజనం పూర్తిచేసిపట్టు కనపడుతుంది. చూడ - చూడ మీరు వీరశైవు లనిపిస్తుంది. ఇంట్లో సహధర్మిణిగారి పోరుకూడా కొంత ఉండివుండవచ్చు. పిల్లా తెల్ల విడువం మనకు తెలియదు. అడిగినా చెప్పేరకం కాదు.

యమధరరాజు అంతంత మాత్రంకూడా దొరికిపోయే ఘటం కాదనుకుంటాను. ఆయన వ్యవహారం చూస్తే, అవసరం వస్తే ఇక్కడ పదికొలలపాటు తివ్వ చేసేటట్లు కనపడుతుంది. అహంకారం - అహంభావం వగైరాలన్నీ పూర్తిగా ముఖాన ఒక అమాయకత్వం తొందిపిస్తుంది. వాతిమతాలు తెలియడంలేదు. అవి మూడువంతులు, నాగరికతా లక్షణాలవడంచేత, ముఖమీద ప్రత్యేకంగా నుట్టం కావడంలేదేమో. మీసాలు మాత్రం తీర్చి దిద్దినట్లున్నాయి.

వీరి విషయంలో ఒక్క సంగతిమాత్రం నిఖార్సాగా చెప్పవచ్చు. ఈ జాతకుడికి కుటుంబంలో ఈతివాధలు వుండివుండవు. ఒక వేళ ఉన్నా అది పట్టించుకోకుండా తిరగగలిగే ఢిక్కైవుంది. ఎదిటివారిని చూస్తూ చూస్తూ అస్వాయం చేతుయ్యడం చేతకాని వాడని చెప్పవచ్చు. ఈ ఒక్క గుణ ప్రభావమే ఈ వ్యక్తికి ఈ మహోన్నత పదవిని సమకూర్చింది...

చిత్రగుప్తుడు యంబ్రహ్మకాడు. ఘటి కుడు. మా రాములు శ్రేష్ఠి కూడా మాడి కలలో ఘనుడేకానీ, సరకానికీ ప్రయాణమై పరిసరస్థాన, నాలుగువేల సంవత్సరాల సర్వీసు దివాణంలో పూర్తిచేసినా ఆరన చిత్రగుప్తుడు కాలేడు సరికదా, అఖరికి ‘జాయింట్ - సర్ - అసిస్టెంట్ - డెప్యూటీ - చిత్రగుప్తుడుకూడా కాలేడు!.. “ధర్మరాజా!” నేను మర్యాదా కుశల ప్రశ్నలు కానివచ్చాయి. “మీ యింట మహాలక్ష్మి సమానురాలైన ‘యమి’ మహారాణిగారు జేసుమే కద?”

యమధరరాజుగారు సాదరంగా నమాభావం చెప్పబోతున్నారు -

చిత్రగుప్తుడు వెంటనే కార్యక్రమం ప్రారంభించేడు - ‘ఇటువంటి అనవసర ప్రసంగం మంచిదికాదు’ నే చూపు రాజాగారికినే పోనిస్తా -

టకటక ఎక్కాలు వచ్చి గింకాడు; నా కాలాన జమా ఖర్చులు మాసాలుగా మంచినీళ్ళ ప్రాయంగా విమానవేగంతో చదువుతున్నాడు; నా గుణగణ వర్ణనలు అర్థానుస్థాయిగా మార్చివేశాడు.

నే యెరగని వ్యవహారాలకు, తెలియని సన్నివేశాలకు - చక్కగా క్రయంకట్టేడు. నే యెరిగివున్నవాటిల్లో నన్నే నేనుగా విక్రయం చేశాడు... వెతుక్కోండి పరివ గుడిగాలి ఢీమాతో! నా బ్రతుకులోని కడసారి అధ్యాయాలకు వచ్చేస్తున్నాడు.

ఒకానొక ఘటం టకటక చదివి, ‘ఖర్చు యంత’ అన్నాడు.

అప్పటికి నాకు ఊపిరి కొంత అందుతుంది.

“అగండక్కడ” అన్నాను. “ఆ వ్యవహారమంతా మీరు సవ్యంగా ‘రివర్స్’ చెయ్యాలన్నంటుంది.”

“అదలాగే???” తర్ర తర్రండానే కొర కొర చూశాడు; ‘ఇటువంటివి కొరకబడ వోయే పంతులూ’ అనే ఢీమాతో.

“దానికేముంది?” ఈశువులని తీసున్న పద్ధతిలో అన్నాను. “రోజూ ఋక్తుద్వారా ‘ప్లాస్’ చెయ్యండి... గాలిలో ఒక్క చెయ్యి అడించినంత మాత్రం చేత చప్పట్లాస్తాయా? అందులో ఇక్కడ రెండు వేరువేరు చేతులు కలిసేయి... గాజుల చేతులుకూడా పూర్తిగా... ఇంతకీ అటూ ఇటూ కూడా వుంది. కొంత ఖర్చు; అంతే జమ... “బులెట్ కాన్సెల్” అవుతుంది! మొత్తం అర ఎంట్రిలు!!”

చిత్రగుప్తుడిమాటలు గట్టిగానే చిరాకు పడ్డాడు. “ఇది వడ్డీవ్యాపారం కాదంటే - అలాగ బిళ్లె కాన్సెల్ చెయ్యడానికి -”

బహిష్టు అగినదా?

ఎంతకాలంనుంచి ఎంతకారణంవల్ల నిలిచిపోయిన బహిష్టు సైన్సు దేవీపిల్లు రిగి అపాయంలేకుండా వ్యక్తిమనవరును. ఇండియా గవర్నమెంటు (సి.డి.ఎల్/688) పెంట్రర్ డ్రగ్స్ లేబొరేటరీ క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది. ఇది గ్యారంటీ బిషరము. అనేక యోగ్యతావక్రములు కలవు. నకలి మందులు వాడి మోసపోవద్దు. పౌరరాణ కేసులకు అరీదు. 8-8-0, నెలలుగా నిలిచిపోయిన కేసులకు రు. 10-8-0. వి. పి. పి. ప్రత్యేకం.

సంతాన నిగ్రహం

స్పెక్ టేబ్లెట్స్ రిజిస్టర్డ్ నెం. 266, గ్యారంటీ బిషరము. 12 రోజులు వేచిని 6 సంవత్సరాల వరకు లోకంలో గర్భము కలుగదు. మామూలుగా బహిష్టుకు తుంగం కలిగింపదు. ఇతర నకలి మందులు వాడి మోసపోవద్దు. అనేక యోగ్యతావక్రములు కలవు. అరీదు. 12/- రు. వి. పి. పి. వేర్లు.

SEENU & Co., P. B. No. 1638 (J) Madras-1.

ప్రాంతాలు : సింగపూరు, కొలంబొ, పిజంబు, సికోట్, మేసూరు, ప్రాచీనద్యంలేని తాపంకో ఫెజంబు తాపం.

“అంటే వడ్డీవ్యాపారం తమకు అలసయింది! అదే లేకపోతే తమ రక్కడుంజేవాలో?”

“అఁ - చూట సామెతకన్నాను...”

“సామెతకే తీసుకుందాం... నే చేసేది వడ్డీవ్యాపారంకాదే! కంపెనీ... ఫరం... ఇండియా ప్రభుత్వపు చట్టప్రకారం రిజిస్టరు కాబడిన సంస్థ!—అప్పుడు పరిమితం చేసుకున్న వ్యవహారం! యాత్న ప్రకారం నభుచుకుంటున్నాం—”

“వడ్డీగొడవ వాదమన్నాను కదయ్యాదేవుడా!”

“ఎల్లా చూసివా - అసలు పోయినా వడ్డీయేకదండీ మిగిలేది? కావలినే కాక యాత్రకు వెళుతున్న మా సీతన్నగార్లుండగండి—పాణమేనా యిస్తాడుగాని వడ్డీ వదుల్లాడా?”

నేను సిగరెట్టుమీద సిగరెట్టు కనితో కొలుస్తున్నా... నా వ్యవహారం పట్ల మొహంలో అసహ్యం ప్రదర్శిస్తున్నా, మర్యాదకోసం ఒకటిరెండుసార్లు ఆలోచించి, తల ఊగిసలాడించి, చివరకు అన్నాడు చిత్రగుప్తుడు:

“మీరన్నట్లు ఐలమ్ కాస్టర్ చెయ్యడానికి యెంతమాత్రం వీలేదండి పంతులుగారూ!”

“వీలుందీ లేదు... తర్వాత చూద్దాం...” తనీగాఅన్నాను. “యమధర్మరాజుగారూ! బల్లమీది కౌగితం పెన్ను అందుకోండి — ఐలమ్ కాస్టర్ నోట్ చెయ్యండి... అఖర్చి చర్చిద్దాం—”

పాపం! ధర్మరాజు లేవబోయాడు.

ఏదో కొంప కూలిపోయినట్లు రెండు చేతులూ తూర్పుపడమరలకు తిప్పి, “ఈ తంతంతా చూస్తే” అని గింజుకుంటూ లేచి నించున్నాడు చిత్రగుప్తుడు, “రెక్కల పరిష్కారం స్కోళ్లు పట్టేటట్లుంది—”

“మరేం విచారించకండి. ఈ తూళ్ళో వెలిసివున్న * ఆదిలక్ష్మమ్మ ధర్మమా అంటూ గుడ్డుగా భోజనం దొరుకుతుంది - అన్ని రకాల కవితా కయ్యలూ అమరగలవు...”

(* ఆదిలక్ష్మమ్మ: భోజనపు తూట రోగల వితంతువు.) అన్నా వెలకారంగా— తన మాడొకంట చూడ పాగేడు గుప్తుడు నన్ను;

“...అనసరములేనే - కావలినే వారికి లేండి...” అని ముగించేను.

వ్యవహారం రసాభాసమకుండా తన్ను తను సంభాలించు కున్నాడు; విశాదేనా తెమిల్చెయ్యబ్బంటే—

“పాపం దిగివచ్చారు! సామూహం! అవునా చిత్రగుప్తుడుగారూ? ఈ బాధ యెందుకు? ఈ మడికట్టుకున్న పుస్తకా

లెందుకు? దినదిన భక్త్యంలాగ రోజూ నాకాతాన అంతంత ఖర్చుందుకు?”

“నువ్వు రోజూ అడివ అబద్ధాలవివర!”

“అంటే తమ దివ్యచిత్రంలోనే జన్మ యుతింతర్వాత నిజం మాట్లాడలేదు - మీ కంటికి కనపడే మంచి చెయ్యలేదు - అని మినాదన!”

“యల్లాగంటానయ్యా? మార్చినెలలో ఆరుసార్లు ఏప్రిల్ నెలలో నాలుగుసార్లు... మొత్తం పదిసార్లు నిజం మాట్లాడగలిగేవు—”

“మరి నే చేసేదేమిటి?”

“వ్యాపారం... పుగాకు...”

“ఈ వ్యాపారం లాభించాలంటేయెలా? ఈ వ్యాపారాన్ని దినదిన ప్రవర్ధమానం చెయ్యడమే నా ప్రధాన విద్యుక్తధర్మం కదా... కొన్ని వందలవేలంయిస్తూ, నన్ను నమ్మి కొన్ని లక్షల ఖరీదు వ్యాపారాన్ని నాకు భారపోసినకంపెనీని హరిశ్చంద్రుణ్ణి గంగలో కలపవా? అవిధంగాచేసినా చివరికి నాకాతాన ‘మోసం - అవ్యాయం’ వగైరా యాల్చుకుందా? నీచేతిలోపడేది ఖర్చు కదా!... నువ్వు చేసేదేమిటి?”

“ఈ బంజరాకారీ -”

“అది లాభించాలంటే? పక్కడ బండిగా ఎక్కంటు తయారీచెయ్యడం... నువ్వు వండిన ఈవంట ఎవ్వడేనా ఈ మొసగాడు రుచిమాకాడా?”

ఆ మాటకు యమధర్మరాజుగారు అడ్డుకున్నారు - “నేను వ్యాపారాన్ని ఓటు మాన్చావుంటు...” అని సర్దుకున్నారు.

“అదికూడా ఈయన వండిపెట్టిన యిడ్డీయేగా—” అని ఊదిపాతకాను. “ఇంతకీ... రాజాగారూ! కుమించాలి - తమరు యదినంత మాత్రాకై వ్యాపారాన్ని ఓటు వసకౌలి వ్యవహారాన్ని సమగ్రం చేసుకోగలిగే తమాకుగల వ్యక్తిగా మాత్రం కనపడ్డం లేదు—”

“యంతమాట! యంతమాటంట!”

కలత చెందిపోతున్న రాజాగారిదేవు నివాసంగా మాన్చా అన్నాను:

“మీ ఘనతే వేరే వుంది. మీ చేతిలో ఎల్లప్పుడూ వ్యాయం జరుగుతుంది. ఆఖరికి ఓ కుయబ్యాధిక్రిమికి కూడా నిఖార్సయిన వ్యాయం జరిగి తీరుతుంది. వ్యాయ క్రాస్త్రంలో మీరు ఓ లైబరీ... ఇక్కడ ఈ లోకంలో సుఖీంకొద్దు కల్పిసా దొరకని వ్యాయం మొదగ్గరనా దొరుకుతుందని మా అందరికీ ఓ ధైర్యం. అందుకే ‘పరమానతి’ డెవలూ మీకు లంజా లివ్వకు. ఆ బుద్ధి మీకు లేదని అందరికీ తెలుసు. ఈ చిత్రగుప్తుడుగారికిమాత్రం ప్రతాలపేరుతో ఖచ్చితంగా లంచాలిస్తాం - అయిన సజావుగా స్వీకరిస్తాడనే మా అందరి నమ్మకం..”

చిత్రగుప్తుడు కుతకత ఉడికిపోయాడు” “నాకోసం నోములు చెయ్యమన్నావా?”

“అన్నానో లేదో - చేస్తున్నారా లేదా? అసీనరుగా రదిగితేనే ఇప్పున్నామాలంబం?”

వ్యక్తిగతంగా తాము సంతృప్తి చెందినట్లే ధర్మరాజుగారు ఒకవంక కనపడుతున్నారు. చిత్రగుప్తుడు తనలో తను కీచులాడుకుంటున్నాడు.

నే నింకో సిగరెట్టు వెలిగించేను. “ఎన్ని చేస్తుండి - ఈ చిత్రగుప్తుడుగారి వ్యవహారం ఏదోలా వుంది. ఈయనమీద ఛేకి వేమిటి? ఈ రెక్కలన్నీ ఆడిట్ చేయించేరా? ఈయన గీసిన గీటు—”

కూర్చున్న చిత్రగుప్తుడు ఇక తమయందరేక, ఒక్కసారి లేచి నిలుచున్నాడు:

“పంతులుగారూ! నోరు చించుకుని నైరాసా పడకండి... మా కాలఖర్చు మాత్రా ఈ పుస్తకాలు నెత్తి నెట్టుకుని ఏదో మారుమూలలించి అన్ని యాతి బాధలూ పడుతూవోచ్చాం. అయినదో అయింది. ఇది నలుగురికీ తెలిసిందంటే - మాబాధ భగవంతుడికే తెలియాలి. ఇంక ప్రతీ వెంకట్రామయ్యా రెల్ల సరిమానుకు నేంతవరకూ రానంటాడు!”

“అబ్బో! యేం బాధపడిపోతున్నావయ్యా!! అక్కడికి అందర్నీ అడిగి వారి పర్సనల్ తీసుకునే వెళుతున్నట్లు!”

“అబ్బేబ్బే—” రాజాగారు సమాధానం చెప్పారు. “అడిగిన తర్వాతే - ఇష్టమంటేనే - తీసుకెడతామండి. అది మా దివాణం లాయభీ—”

“ఇల్లా వొట్టా తెలియని స్థితిలో ఊహించటాడు - సరే - కావచ్చేస్తారు...”

“దివాణం ఏమిలే నేమిగాని - ముందు ముందు మా బాధ—” అని చిత్రగుప్తుడు—

“అనవచ్చునండీ. మీకు బాధ! ఇందరు ప్రాణుల లేఖలూ మీరే తయారు చేయింపి కున్నారా అంటే, ఈ అందరికీ యెంత బాధ? యెలా వుంటుంది నమ్మకం? ‘లేఖా’ అన్న తర్వాత తప్పలండవలసిందే! అలా పడిన తప్పలకి మీమీ కాతాలలో యెంతో ఖర్చుపడ్డలూ రాసుకున్నారో చూసుకోవలసిన అనసరం కూడా కనపడుతుంది”

ఆ సమయానికి యమధర్మరాజుగారి కుడి చెయ్యి మీసంమీదికి పోయింది; అన్నారు:

“చూడండి పంతులుగారూ! మా దివాణం లోకి మీరు రావలసిందే! మీరు గొప్ప ఎక్కంటు... అందులో చాలా చాలా నిఖార్సయినవారు. ఎవడో పరాయి విశాధిగాడి ఎక్కంటు సరిమానున్నప్పుడు కూడా - వాడికి వెళ్ళవలసిన అణాపైసలు

'యమధర్మరాజు'గారు నమిల్చుంగిన తెలకవిండి'

అత్తురాల - వాడు కనిపిస్తే యెరగని అంకా అలో కూడా - సక్రమంగా కంచిపెట్టిన మీ పరపతి మా లోకంలో ఘనంగా ప్రతి ధ్వనించింది. మా పరిజనులంతా మీకు స్వాగత ప్రవచనాలు చెబుతున్నారు. మా చిత్రగుప్తుడుగారికి డెప్యూటీగా మిమ్మల్ని.."

"అంత ఉద్యోగం యెందుకండీ నాకు - భరించొద్దా? సిగరెట్లూ సిగియాలూ ఉండవు కద! ఏదో కాఫీ గతప్రాణిని. ఇలా గిరిగిల కొట్టుకుంటూ చావనియ్యండి. కాశీయాత్ర కల్గిన మా సీతమ్మగార్ని తీసుకెళ్ళండి... వారూ ఆ ఉద్యోగానికి తగ్గ ఉట్టి..దిట్ట.."

"వేదవి విరున్నా చిత్రగుప్తుడు: "సీతయ్య తెక్క కుస్తా ఆయ్యోసరికి ఇంకా చాలా కాలం పడుతుంది. ఎకవేసిన టాక్సు మూడులక్షలు. అది పదిలక్షలయ్యేదాకా వెలుగుతాడు. రోజుకు పాతికమంది బ్రాహ్మణ భోజనం పెడితే మాత్రం? ఒక దేవాలయాన్ని నిర్మిస్తేమాత్రం? దానికదే - దీనికినే మేం దిగిరావవసరం లేదు. అతి సే మా దగ్గరికి వస్తాడు-ఇంతకీ అది వేరే కథ!"

తను ఓపిక అతి ముఖ్యవ్యవహారం మాట్లాడుతోంటే అద్దవచ్చిన చిత్రగుప్తుడు మీద రాజావారు రవంత చిరాకు వ్యక్త పరుస్తూ అన్నాడు -

"క్యాతిఫయిడ్ ఎక్కా టెంట్లు మా దివా ణంలో సగం పైగావున్నాయి. మేం తీసుకువళ్లే జనాభాలో మంచివాళ్ల నందరినీ ఎక్కంటున్న డిపార్టుమెంటుకు అవాల్తీ వేసుకుంటాం. నుంచి వేరనాలు, వసతి సౌఖ్యాలు - భర్త్యం-అతి చక్కటి నమస్తాయాలూ..." రాజాగారు ఒకవిధమైన ఆనంది లవారిలో తేలిపోసాగారు. "ఎక్కంటెంట్లంతా మొత్తం ఎందుంటాగో యెరుగుదురా?"

"మహానుభావా! ఊహించుకోగలను... కొన్ని లక్షల మిలబరీ మనుష్యులని లెక్క కట్టేటందుకే కొన్ని వేల మిలబరీ ఎక్కంటెంట్లుంటున్నాయి. కాటూ వీళ్ళూ కలిసి నంతమంది మీకు గుమాస్తాల సైన్యం వుండ వచ్చు; వారంతా వేరే ఎక్కవుంటున్న మహా నగరాలలో నెమరువేస్తూ వుండ వచ్చు. ఇందులో స్వార్థపరులు, పరార్థపరులు, ప్రేమ పిచ్చుగాళ్ళు, భార్యల చివాట్లు తిను దారు అనేకులు! నే నమభవిస్తున్నాను గదా! ఎవడో అవస్థారంలో వున్న ఓ గుమాస్తాగాడి పైత్య వికారానికి ఇక్కడెవడి కొంపో ములిగిపోతుండీ-అని నా గోల!"

"ఎన్నటికీ జరగదు." చిత్రగుప్తుడు నిల్చి గుడ్డి చెప్పసాగేడు. "జరగలేదు - జరగ

బోదు...ఒక తప్ప కాదు; పావు తప్ప కూడా ఇంతవరకూ జరగలేదు -"

"మీ కలా తెలుసు?"

"తెలుసు కాబట్టే - అన్ని కాలాలూ నే న్నయంగా రోజూ చూసుకుంటూ వుంటానని తల మొత్తుకుంటూంటే -"

"తోటకూర! న్నయంగా చూసుకుంటాట్ట! పేజీలు ఒక్కసారి తిరగవేసేసరికే యెనుండుగురు చిత్రగుప్తులు మారతారు - వద్దనిమిది మన్వంతరాలు కదిలిపోతాయి -"

యమధర్మరాజుగారు సరి చెప్పసాగేరు: "వారికి ఆ ప్రత్యేక పవర్ ప్రసాదింప బడ్డాయండీ...రేపు మీరే చిత్రగుప్తుడుగా ప్రామాటయినా..."

"నే నమృతేనండీ...మీ లోకంలోని జనాభాకంటికీ మూల పునాదులమూ. మూల విరాట్టులమూ మేము. అక్కడికి ఎగుమతీ అంతా ఇక్కడెనుంచే-ఈ మనుష్యుల తత్వాల పూర్తిగా నే నెరుగుదును. అల్లాంటి ప్రసాదాలు రోజుకు డజనులార్లు తినే మహానుభావులే ముందుగా మీ లోకానికి టీక్కెట్టు లేకుండా తయారు..."

చిత్రగుప్తుడు వీదో పెద్దగా ఆరవబో యాడు.

"అట్టే అరవకండి" అన్నాను. "లెక్క చూపమని అడిగినవాడు లేడు. మీ రన్న మాటల్లా ఇన్నాల్సూ నెగుతోంది" నాకు కోపం ఆగింది కాదు. రాజాగారికేసి తిరిగేను: "మీ యిద్దరి కాలాలూ ఒక్కసారి చూడాలని వుంది. మీ యిద్దరి పరిస్థితులూ ఎక్కా వున్నాయో తెలియాలి. లేదా- మీ బాంకి రిఫర్మిస్మన్డీ..."

"... .."

"ఇందాకా మనం తిగాదావదీన వ్యవ హారంబోని ఆ ముగ్గురుమనుష్యుల కాలాలని తియ్యండి -"

"ఆకాలాల ఈ పుస్తకాల్లోలేవు: ఒకా విడ బెజవాడది. ఇద్ద రీతూరివాళ్ళు -"

"నేనీతూల్లోనే కావుంట! నా కాలా వక్కనే - కనీసం పదివేలలతో ఇటో - ఆ యిద్దరికాలాలూ వుండాలి?"

నా తెలివితేటలకి సంతోషించినట్లు నిరు నవ్ర్యతో చిత్రగుప్తుడన్నాడు: "మీరు రాజ మండ్రీ 'సి' లెడ్జరులో వుండేవారు. దరిమి లాని 'పి' లెడ్జరులోకి అవాల్తీ వడ్డారు -"

"అటుతర్రాత తమరు తలకాయ వగల కొట్టుకున్నాట?" అన్నాను ఐ సూ కోపంతో. "ధర్మరాజుగారు! మీరు పేరు మార్చుకోవలసిందే..."

ఆయన ముఖంకేసి వింతగా జాలిగా

మాస్తా అన్నాను: "పెద్ద సందేహం ఒకటి వన్ను కొరుక్కు తినేస్తోంది... నిన్నటి నుంచి అడుగుదామనుకుంటున్నా - నాలిక దాకా వస్తుంది; వీడు మాద్దపద్ధులుదాటి పోతున్నాడేనా అని అనుకుంటారేమోనని ఇదయి వూరుకుంటున్నా..."

రాజాగారు చెవులు రెండింటలు చేసు కున్నారు. చిత్రగుప్తులు వైకల్పికంగా ముఖ కళవళికలు నిలుపుకున్నారు.

"ఎన్ని నోములు నోచుకున్నానో! ఎన్ని పుణ్యాలు చేసుకున్నానో! ఈ దిక్కు చూలినజీవితంలో కాకపోతే గతించిన - అనుస్మరణావస్తన్న అవతారపరంపరలో...ఎక్కడో ఎప్పుడో..."

శ్రీవారి ముఖాన సౌమ్యదరహాసచంద్రిక వి సరిల్లుతోంది. చిత్రగుప్తుడు పక్షి నములు కుంటున్నాడు - వీలెసంత తన్నరలో ఇతడు ఓ దంతవైద్యుణ్ణిచూస్తే మంచిది - లోకోప కారం కోసం... దంతవ్యాధున్నవాడు ఎదుటి వృద్ధియా వృద్ధం చేసుకోగలిగే సాను భూతిచక్రంలో వుండడు.

"పరమ వేదమూర్తులు - శ్యామ ధర్మ ప్రభువులు - సర్వలోకజీవన కాసక రలు అయిన మీ దర్శనభాగ్యం అట్టింది; మీ మౌలికవర్ణలసమేతంగా... మీ దివాణం లోని కొంతరికార్లు సమీతంగా... ఎన్ని పురాణాలు తిరగవేసినా ఇటుకుంటిఅదృష్టం పట్టిన నరులు - వేళ్లమీద లెక్క పెట్టవచ్చు నేమో!"

యమధర్మరాజుగారు రడీగా వున్నారు - నే అడగడమే త డ పు గా వరాలిచ్చేయ్యి యానికి; = వరస గ్రహించేకావోలు చిత్ర గుప్తుడు కేవలం తనకాళ్ళతోమాత్రం భరత నాట్యం చేస్తున్న ట్లగపడుతున్నాడు.

"స్వయంగా - ఎకాయకీని - నరకశ్రురీ రాజధానినుండి శ్రీ యమధర్మరాజావారే విచ్చేకా రెండుచేతనో? ఈ మా మూలు కాగితపు మనిషి ప్రాణిగాడిని తీసుకపోదా నికి! భటులేరా? కింకరులు!! అతి భయం కరులు!!!"

రాజాగారి ప్రసన్న కేజున్ను కాస్తా తక్కి లున తెరిగిపోయింది. గుండె డెక్కట్టింది కావోలు. నాలిక దులుపు కున్నారు. పెదములు తడుపుకున్నారు.

తెలుగు వద్యం వప్పగించలేని బడిసిల్ల కామనాదిరి చూపులు చిత్రగుప్తుడుకేసి పోనిస్తూ, మెలగా వదిలేరు: "మీరు మహా శుటిపిండం అనీ, గలభా చేసేరకం అనీ, నేను 'శర్మనర'గా కలగజేసుకోవాలైన వ్యవహారమనీ ఈయనగారు నా శ్రుతిలో రాసివుంచారు..."

"అల్లా అహోరించండి స్వామీ!" నా కోపం చిరునవ్వుగా మారింది; ఏను

నాలో నాకే తెలిసిందికాదు. జాలిబాదా చేసింది. “ఇంత అమాయకమిది - ఎల్లా కాపరం చేస్తున్నావయ్యా?”

అతి మర్యాదగా మాట్లాడసాగేను-“ఇదే మాదిరి పరస్పర వ్యవహారం ఈ భూలోకం గాళ్ళతో ఈమధ్య ఎప్పుడైనా తటస్థమడిందా మీకు?...ఓ వందసంవత్సరాలలో...పోనీ ఓ వెయ్యిసంవత్సరాలలో...లేదన్నట్లే కదా?...అర్థంకావడం లేదా?...తప్పల తడకల లెక్కలు తయారయ్యాయి; అది ఈయనకి తెలుసు. సరిదిద్దించడానికి తీరిక లేదు అందాం...అశ్రద్ధ - పెళ్లొందిన కోపం...అవన్నీ వేరవుంచండి. లెక్కలు తయారయ్యాయి. వ్యవహారం చేతులు చాటి పోయింది...అది కాస్తా బయటపడకుండా వుండడానికి మీ చేత్తోనే ఇన్ని అక్షింతలు వేయించెయ్యడానికి వేసిన ప్లాను... ఈ మహానుభావుడు!”

అంటూ ఒక్క మాటలబాణం విసిరేసు- చిత్రనపుడికేసి -
దానిధాటికి ఉలిక్కిపడ్డాడు...కూలి పోయాడు...

యమగర్భరాజుగారు కరడు ముఖ పోయినట్లయ్యారు. ఏదో గబగబా జపం చేసుకుంటూ, కంగారుతో గది వాకిలి వంక దృష్టులు పోనిస్తున్నారు; వారి చక్కని గంభీర మిసాలు నీళ్లు గారిపోతున్నట్లు చేళాడిపోతున్నాయి...

ఏదో అయ్యింది... పెద్దదిమకు పడిందేమో! పెనువెల్లువ ఉలికి విరుచుకుపడుతోంది...జననమృత్యుం... కోలాహలం... అరుపులు...నినాదాలు...

* * *

పదిపదిహేనుగురు ఋషిపుంగవులు - దూర్వానులూ - విశ్వామిత్రవర్ణలూ - త్రోకుకుంటూ - కాపాలు ధారపోసే ముఖ కమండలాలతో పిక్కుబుడి నా గదిలోకి ముందుకు వచ్చేరు:

వాళ్లంతా “సిన్మా కోరస్” లాగ ఒకే సారి అరుస్తున్నారు. బిద్భాగోతం కనికపమడించి ప్రేక్షకుల కలకలం నేపయి వున్నాను. దూరంగా చూద్దామకదా కిటికీ లోంచి పెల్లుబుకుతున్న జననమాహాళ కనపడుతున్నాయి.

నన్ను చూసా - నా అతిథిల్ని చూసా - సద్దాగుతోంది. ముందున్నవాళ్లంతా చీల్చి చెండాడుకుంటూ ఒక కపిలడు “యవరి దియ్యా యీ దున్నపోతు?” అంటూ గద్దించ పోగేడు పెద్దగా. “యవరంబు?”

= గొంతు - జీవనమరణ మిహంశలో వడి గిలగిల కొట్టుకుచున్న వరాహమూర్తి కూలుగు అనిపించింది. అటయితే - దాని అసామా స్యయంగా మారాములు తెట్టి భాగ

స్వామి శున్నయ్యగోళ్ళిగారిదే! అతని నడుంమీద వాళ్ల మిల్లు పొగగొట్టం విరుచుకు పడిందేమో-పాపం.

మళ్ళీ అతని యెలుగు నలుదిశలా చూరు మ్రోగించేది. నాకేమీ అరచువడంలేదు. నా అతిథులచేపు చూశాను. వారిద్దరూ ముఖాలు చూసుకున్నారు. ఇప్పుడు చేతి గోళ్లు చూసుకుంటున్నారు.

“కొంప మంచేసిందండీ దున్న...” నన్ను గుర్తుపట్టిన శున్నయ్య ఎలుగత్తి విజృంభిస్తూడు; సంగతి సందర్భాలన్నీ వివరంగా చెప్పడానికిగాను ఆమాత్రం అవగలిగేడు.

ఆవరణలోంచి ఏదో కొత్త నినాదాలు బయలుదేరాయి. రాములు కంఠం కూడా విసవకుతోంది. పదిమంది పదస్వరాల వన నలు వల్లిస్తున్నారు. జనాన్ని తోసుకుంటూ లోపలికి వస్తున్న రాములు -

“ముందు దున్నని కట్టెయ్యండి - నిలువునా కట్టెయ్యండి...” అంటూ పరిజనానికి ఆర్దరిచ్చేడు.

నాకేసి చూస్తూ శున్నయ్య “చూడండి ఆ దున్న -” అని గొల్లమనబోయాడు.

“చూసేదేముంది? దున్నంలే యరగడా పంతులు?” రాములు సమాధానం. “రెండు బారల కొమ్మల తాటిపట్టి మొహపు మొద్దవ తారం...ఓ...దానికే? పోగా నెమరేస్తా వాకిట్లో కావలి కాస్తాంది!”

కిటికీదాకా వెళ్ళి మహోత్సవ సౌందర్యం కమ్మలారా చూద్దామనే అభిలాషతో, ఎల్లాగో పోషిక చేసుకుని లేచి నిలబడ్డాను. ఎవరో నలుగురు నన్ను బలవంతంగా నేలకు ఆదిమనట్టుకుంటున్నట్లు పించింది. ఉత్సాహంమీద వచ్చిన బలంతో వారిని ప్రక్కకువెట్టి రెండడుగులువేసి కిటికీలోంచి చూద్దామకదా -

శ్రీ దున్నగారు నిగనిగలాడుతూ, తమ నికావర స్వయాపానికి జడత్యక్తహోపించుకుని ఒక ముబ్బుకొండలా నిలుచుని వున్నారు: క్రిగంట ముక్కుల్నుందర్ని పిషిస్తున్నారు-ఈ గొడవలు తను కేమాత్రం సంబంధించనట్లు; తమ స్వయాప విక్కడ లేనేలేనట్లు!

“యవరిదంబు?”

అప్పటికి మళ్ళీ మంచంమీద కూలబడ్డాను. ప్రక్కకువేమాధానంచెప్పివదిలేసు:

“శున్నయ్యగారూ! అది ఈ ప్రాశ్నాను గారిది! ఆ దున్నగారిని పేరు స్వయంగా యొక్కి దిగవచ్చు...పాపం! అందుకనే తన యజమాని శున్న శ్రానికి వచ్చి నిలబడి పోయి నెమరువేస్తోంది...”

శున్నయ్య కోపం ఎగిరిపోయి వెటకారంలోకి దిగింది.

“భలే దున్న నవారీయే!...మంటాడ్లు లేవా నైక్కు లేవా - బండి కట్టుకు రాక పోయావా?...పోనీ గాడిదమీదేనా దిగక పోయావా దొరా? దొరగా దొరగా దున్న దొరికిందా సాములోయా? మా కొంప పీకడానికి...” అని ముక్తాయింతుగు పాడేడు: “దున్నని మే నుకో క పోయావ్ టయ్యా?” అని ఎవరో అనువల్లవి అందుకున్నారు.

ఆ వరానికి తల వంచుకున్నారు ధర్మరాజుగారు.

“దాని శిఖితరగా -” ఇక దరణాలు పూర్తిచేయసాగేడు రాములు, “ఇదేం దున్నండీ పంతులు...అనలు దానికి దానా పడేస్తున్నాడో లేదో...మా కొంప కూలి పోలే...నాలుగు వందల ముప్పై నాలుగు స్వర శతనగపిట్ట బస్తాలూ మటుమాయం చేసిందండీ...” (* శతనగపిట్ట: వేరుశనగ తెలకపిండి.)

అంటూ ప్రారంభించి వరస వరఫలుగా గొల్లన ఆలాపనచేశాడు.

* * *

కళంతా నాకర్థమయింది. వ్యాఖ్యానం నలుగురికీ తెలియ చెప్పసాగేను:

“అది స్వయాన యమగర్భరాజుగారి నామానం. దాని మొండిగోడ విప్రుమీదనే ధర్మజీవిత సింహాసనం. దానికి అజ్ఞేమిటి? తిరుగేమిటి?”

“ఎన్నో నాల్గల ఎంతెంతో పుణ్యం చేసుకుని అది జీవలోకంలో దున్నగానై పుట్టింది...కానైలే వానికి అసలైన సిసలైన దున్నపోతు. మన మామూలు దున్నలు చేసే ప్రతి పని అమానుషంగా, విపరీతంగా - చేయగలదు.

“దాని బుద్ధి బహు కూక్కుం. దానికి తోడు రవంత దూరదృష్టి కూడా వుంటుందేమో!

“యమరాజుగారు, నా దగ్గర పీఠం వేసు కూర్చున్నారు. ఎంతకీ తెనులని వ్యవహారంలో ఇరుక్కు పోయారు. ఎంతసేపని కాళ్ళమీద గడదనవ చేస్తూ నిలవడి వుంటుంది? అందులోనూ రాకరాక ఎంతకాలానికో ఈలోకానికి వచ్చింది... చిన్ని పికార తియ్యలనుకుంది...

“ఒక్కసారి తలాతోకా ఆపించేసరికి - దగ్గరేవున్న మీ వేరుశనగ ఫ్యాక్టరీ - గోడవు న్నలో వకోడిలలా ఘుమఘుమలాడుతూ పడి వున్న తెలకపిండిగుట్టలూ వానన పట్టింది. జత్యోచాపత్త్యం. ఎన్నాళ్ళయిందో యేమో! ముక్కు పుటాలు ఎగర చేసింది; నాలిక పీక్కో సాగింది...

(22-వ పేజీ చూడండి)

వర్షసూచన

పల్లవం

వెంకటేశ్వర స్వామి వారి కృపా

'యమధర్మరాజుగారు సమితిమింగిన తెలకపిండి'

"అలా అలా పిక్కారు బయలుదేరింది. మీరు చూసుకోలేదు. గోడపువ్వులో ఉరికింది. పని ప్రారంభించింది."

"అయిదుగంటయ్యేసరికి ఫ్యాక్టరీకేళ్ళేసుకున్నాడు. లోపల దున్నగాదున్నారనే సంగతి చూసుకోకుండా తెలుపులు బిగించేసుకున్నాడు - మీరుచూడండి."

"ఇంకేముంది? పిట్టు గుట్టలు కాస్తా ఉప్పని ఊచేసింది. తలుపులు బిగించున్నాయి. ఎంతచెడినా దేవతాదున్నలకి రాజా. లోపల చిక్కడిపోయింది. ఓవంకటయిదుబోతోంది. మర్యాదా కోసం మానం చంపుకుంటుందా? గోడ పగలకొట్టుకొచ్చేస్తాంటే మీరంతాచూసి, బోలోమని చాచినక్కాల పడ్డారు..."

కథ ముగించేను. ఒక్కవిమవం విస్తయంతో ఎవరూ మాట్లాడలేదు. పున్నయ్యకిటికిదగ్గర కూలబడిపోయాడు. తన రెండు చేతులా నెత్తిమీద బోరించుకున్నాడు...

"యమబాబు యాయ్న?" ఒక జీతగాడి బాధ. "యమబోజగారా? మరి కాదన్నావేటండి?"

"యమధర్మరాజా?!" సగం కథలో వచ్చిన వారాయన తన పళ్లనన్నిటిని ఒక్కసారి బయటకు పారేశాడు. "హోల్లా కోరలేవంటే చేతులో మెకుతాడు లేదే?" అంటూ నవ్వుబోయాడు.

"ఓ యమరాజుగారో! కొంపముంచినా గుండోయి -" అంటూ ఇంకో ఫ్యాక్టరీ తీతగాడు ఆయనకి సామంగం పడ్డాడు; లబలబున్నాడు. "నా పానాలు బోతుందాయ్. బాబూ - రచ్చిపించండి...నా పెల్లం యొకడితో నేసిపోయిందండి..."

అందరూ నవ్వుబోయిపోయిపడ్డారు. యమధర్మరాజుగారుమాత్రం ఇచ్చేమీ పాటించుకోక తమ అరచేతుల సౌభాగ్యన్ని తిలకిస్తున్నాడు.

ఇక గత్యంతరంలేక పున్నయ్యగారు పుత్రకోకం ప్రారంభించేరు -

"మామూలు దున్నబోతుంటే కొంపలు నుండేమైపోతుంటే ఈ చేపతాడున్నలు కూడా దాపరించాయేరా చేతుడా..."

"దాంతే తప్పక యమధర్మరాజుగారితో అదీ వచ్చింది. ఆకలేసింది. తిండి..." అని నమస్తా సమర్పించేడు.

"ఒక్క యమధర్మరాజుగారే కాదు చిత్రగుప్తులనాడుకూడా నేంచేశాడు -" అన్నాడు.

"ఆరు చేనిమిచిక్క వచ్చినారంటే?" ఈ ప్రశ్నకి సమాధానం వచ్చేలోగానే తేరిక జీతగాడు అందుకున్నాడు:

"సిత్రగుప్తులుగారుకూడా నాయకగా

వచ్చినారేటండి? మా అమ్మకోసం కూడా నేసిందుండి...యంత జనుకట్టించిందో! ఐదు పదులీతనాలు కర్మయనాయుండి... సిత్రగించాలి పంతులుగారు...కాంత మిండు నేపించాలండి..."

మా రామలు కాస్తపు గోళ్లు గిల్లుకున్నాడు. నాకేసి తిరిగి వ్యూహపడసాగేడు. ఆతని బాధ చూడలేక నేను మెల్లగా నడుం వాల్చేను -

"పంతులుగారూ! యెంత చెయ్యమంటారు? మీరు యరగనిదికాదు...ఇంత వరకూ మా లెక్కలలో మాటయరవైయారు బస్తాలే పిట్టు నిలవ మాజిస్తున్నాం; మిగిలిన వన్నీ బ్రాకువి: లెక్కప్రకారం వ్యవసాయం దిపార్టిమెంటు వారిచ్చే పర్మిట్లకి స్థావ నిలవ విడుదలచెయ్యవలసిందే..."

నే కళ్ళుమూసుకుని నింటున్నా - ఎరిగున్న వ్యవహారమే అయినా. "ఈ బ్రాకు మార్కెట్టు పిట్టు లెక్కలు వేరేరానుకుని యేసెల కాసెల భాగస్థులంతం ముకుంటున్నాం...మొత్తం కోటిప్యామితో కలిసి ఆరుగురం భాగస్థులం...ఏదేందరికీ యెంతెప్పునకి వ్యవసాయం దిపార్టిమెంటు కలగకే లెక్కలా చెపతా? పర్మిట్లకి దెలివరి ఎక్కట్టించిస్తా? వారంటు...సంజాయి పీలు...లంచాలు...మూలాభాలు గూబల్లో కొచ్చేయ్...కంపెనీ దివారా..."

"జరిగిన సంగతంతా చెబితే?"

"ఓరి పిచ్చినాయణా! యనడు నమ్మతాడా? పున్నయ్యక్కడున్నాడు కాబట్టి పలకడు...మన మిగిలిన భాగస్వామ్యులే నవ్వుతారుకదరా! సామ్యుబోయిందిపోగా నవ్వులపాలా? ఇబ్బం! ఓ వంక వ గిలి పోయిన గోడపువ్వు గోడ రిపేరు చేయించుకోవాలి -"

రామలు కడుపులో రగులుకు రగులుకు వస్తున్న అగ్ని పర్యతం బడలైపోయింది.

"బస్తా ఒక్కంటికి అయిదురూపాయలందిపుచ్చుకుంటే నేగాని ఆసామికి దిపార్టిమెంటు దగ్గర్నీంచి పర్మిట్టు రాదు. * కంట్రోలు రేటుకి రూపాయకంటే యొక్కవ పుచ్చుకోడం లేదు మేం. స్థావ నిలవ తేడా వుందీ అంటే ఫైన... బంట్రోతుగారిదిగిల్లుంచీ చేతులు తడపాల్సిందే. కనక్కాయధర గిరాకీ. లెక్కల బనాయెంపుకేమాత్రం మిల్లు ఎనిమిదిగంటలే పనిచేయండి. బోపాయికొరిగా రాత్రిళ్ళ ఇంకో అయిదారు గంటలు కమ్మరి పడుతున్నాం - గంటకీ పది రూపాయలు వాళ్ళయెదాన్న పోసి...ఇంకం వుంది... వ్యాపారం గీపారం నూనేసి రంగనాయకులు కెట్టలా కాబిలో చూకాల్సిందే!"

(* తెలకపిండి రైతులు ఎరువుగా ఉపయోగిస్తారు. దీనిమీద కంట్రోలు 1945 ఆ ప్రాంతంనించీ కొన్ని సంవత్సరాలు వ్యవసాయం దిపార్టిమెంటు చేతిలో వుండేది.) ఇంతవరకూ ముంచుకొచ్చిన తర్వాత నే నూరుకోలేకపోయాను:

"అయితే గుప్తాగారూ! ఇప్పుడు మా రామలు కెట్టిక జరిగిన ఈ ఘోర కాండ అంతా స్వయంగా తిలకించారుకదా? ఈ కాండని ఎవరెవరికి ఎంతెంత చొప్పున యేవిధంగా పంచుతారో - అందులో మీరూ మీ రాజాగారూ మీ దున్నగారూ యెంతెంత తినగలరో - ఈ నష్టాన్ని మా రాముల్ని వివిధంగా భర్తీచేసుకోమంటారో -మీమీ లెక్కల్లో ఎంట్రీలు వివిధంగా రాస్తారో చూడాలి...చూడగలరే?" తలవైకెత్తుతూ అడిగేను "ఏకీ? చిత్రగుప్తులుగారూ!"

చిత్రగుప్తు డక్కడ లేడు!
"నరందాలో చూడండి..."

నలుగురూ ఆయనకోసం వెతుకసాగేరు. ఎవరో అన్నారు: "యందాకా యిలా వెళ్ళిన పిలక కెట్టికారేనా?"

పుస్తకాలే లేవు - ఉధాయించేడు, సందు చూసుకుని...చీకటిచాలు నే!

నాకు ఆశ్చర్యంవెయ్యసాగింది. ఎంతెంత మనుష్యులయితే నేమి? చివరకు అంతే! మా పరిజనమంతా ఆవరణ గాలిస్తున్నార కాబోలు.

ఇన్ని లంఖణాలమీదట ఈ గోల నాకు చాలా నీరసం తెచ్చింది. యమధర్మరాజుగారేమంటారో విచారని వుంది. నిమితితనే తాలతో వడుకునివున్నా.

నా చెవుదగ్గర విడో నవ్వుడి...కళ్ళు తెరిచా...రాజాగారు కిటికీలోంచి బయటికి దూకుతున్నాడు. లేవబోయాను - నా చెయ్యి ఎవరో గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. విదుల్చుకోబోయా - ఇంకో కరు నన్ను కదలనియ్యలేదు.

విసుకొచ్చి కళ్ళు చూసుకున్నా...

కంకరయ్య మాటలు: "ఇంక ఫర వాలేదు...మనిషి లేరుకుంటున్నాడు..."

కొంతసేపటికి రామలు మాటలు-"వారాయణా! నిన్న సాయంత్రం వచ్చిపట్టున్నాడు.ఆ బ్రాహ్మణ నిడమానారాయన...వెళ్ళినట్టేనా?"

"ఆతని సంచీ బుట్టా తీసుకుపోయాడు - ఓ గంటయింది!"

నా చెయ్యి వదలి కంకరయ్య సంతోషిస్తున్నాడు: "వంకొపధాలు - నుంచి - వెంటనే నుణం కనపడింది..."

నే మాట్లాడకుండా వుండలేకపోయాను: "ఇదంతా-దున్నబోతుగారి తెలకపిండి!"

సందేశం

ఎంత తెలివున్నా, చదువున్నా, డబ్బుంటే గానీ జరగదు జీవితం. ఎలాగై నా డబ్బు సంపాదిద్దాం? అని చూచాను లోకంలోకి. ఎవరినుట్టుకు వారే చెల్లిపోతున్నారక్కడికి. పక్కనున్న నన్ను చూచి మాడనలే బోతున్నారట. తల బాగా పైకెత్తి చూచాను లోకంలోకి. నాలంటి వారెందరో చదువుకున్న పెద్ద వాళ్లు, చినిగిన చొక్కాలవాళ్లు, మసిన మ్మలవాళ్లు తల వంచుకొని ఏదో చేస్తున్నారు. “ఎమిటయ్యా చేసేది?” అన్నా నొక మిత్రుణ్ణి. అతని లోకంలో ఉన్నాడో, కదలేదు, మెదలేదు; కన్నెత్తి చూడలేదు. కదిలించినా కదలని మనిషి, నీలచినా పలకని మనిషి, ఉచ్చినవాడితో సమానమేగా! ఏమిటి వాడు చేసేదని, అట్టే చూచాను; మరి మరి అడిగాను; “ఓ వెయ్యలా, M వెయ్యలా” అన్నాడు. పెద్ద పెద్ద అక్షురల్లో కనిపించాయి కన్నుని మాటలు: ‘అంతా మీజే గల వండ్రి; రూపాయతో లక్షా యాభై వేలు; మీరే గలవండి. అంతా మీజేనండి!’ అహోహా! ఎంత తియ్యనిమాటలు! రసగులా నూమిడిపండులా, చక్కెరకలి అరటి పండులా, అలె తియ్యగా ఉన్నాయి. ఎవరో మహానుభావులు! ఎందరో మహానుభావులు! ఉంటారు లోకంలో కొందరు; రూపాయకు లక్షాయాభైవేలన్నే వానకర్లు లంటారు! భారత భాగవతాల్లో, రామాయణాది గ్రంథాల్లో, అటువంటి వానకర్లుజే కనిపించలేదు నా కళ్ళకు. ఎందుకు, అందరూ చేశారు దేశసేవ. సత్యాగ్రహ సమరాలలో, విప్లవోద్యమాలలో, మంటలలో మాడి మసి, నునీ అయిపో యారు, మనుషులు మరిచిపోయారు వాళ్ళని. విం లాభం! విం లాభం! వాళ్లు చచ్చి మృత్యుం విం లాభం! పాపం ఈ మహాను భావు డెవ్వరో, దేవాంశ సంభూతుడు. రూపాయకు లక్షాయాభైవేలస్తాడు. వంద పార్లు భుజంతెట్టి లేపానొక మిత్రుణ్ణి. అతను మేలుకోనే ఉన్నాడు. కానీ నిద్ర పోతుఉన్నాడు. తాను నిద్రపోతూ ఉన్నాడో మేలుకోనే ఉన్నాడో, తనకే తెలియనిస్థితిలో ఉన్నాడు. అయ్యో! ఏంచేసేది నేను! నా మిత్రుడు నీచ్చివాడెపోయాడా! “ఎందుకురా అలా చూస్తావ్!” అని దీనంగా అడిగాను. “ఓ వెయ్యలా, M వెయ్యలా” అన్నాను.

నేనూ కొంచెం ఆలోచించి “M వెయ్యరా సరిపోతుంది” అని అన్నానో ఇంకాలేదో! “కాదు అక్కడ ఓ ఉండాలి” అని వంద మంది అరిచారు. “కాదు M ఉండాలి” అని లక్ష గొంతులు అరిచాయి. “కాదు ఓ ఉండాలి” అని పదిలక్షల గొంతులు. ఓ కూ, M కూ మధ్య హోరా హోరీ పోరాటం. రక్తం చెముటగా మారిపోతూ ఉంది. నా మిత్రులు లక్షలు లక్షలు, నా మనోశీత్రం ముందు కనిపించారు. ఓ కూ, M కూ B కి, D కి జరిగే సమరంలో, అలిసిపోయి ఒరిగిపోతున్నారు. కట్టుకున్న గాలిమేడలు కూలిపోయి నిరాశతో కుంగి పోతున్నారు. మెదడంతా వేడికి కరిగి నీరై ప్రవహిస్తోంది. స్వార్థపరులు సృష్టించిన నుడిగుండంలో దూకి, నా మిత్రులు గిరగిర తిరుగుతూ, కొట్టుకొనిపోతూ, లక్షలు లక్షలాస్తాయని, కంటున్నారు కలలు.

జి. సి. రామకృష్ణ

ప్రవాహంలో పడి దిక్కు తెలియక, కొట్టు కొనిపోతున్నారక్కడికి. ధనకోసం ఆశపడి, మనం మనుషులమని మరచిపోయి, నీచ్చివాళ్ళయిపోయే అమాయకపు మిత్రు లారా! దరిద్రంతో నలిగిపోతూ, అద్దంలో కనిపించే ధనరాసులకోసం ఆశిస్తే వింలాభం వింలాభం! మీరు అద్దంలో డబ్బుమాట చూస్తూనే ఉంటారు. వెనుకనే ఎవడో వచ్చి, డబ్బుమాట లాక్కుంటాడు. అద్దంలో మూట కూడా అదృశ్యమయి పోతుంది. నీకు మిగిలే దొక్కటే తెలుసుకో: అది నీ గాయపడిన హృదయమే. అంతకన్నా నీకేరూ మిగలదు. ఏ అక్షరం వేస్తే లక్షరూక లాస్తాయో అని, తనంతే బదులు నీకుట్టూ ఇలా ఎందుకుందని, ఎన్ను డైవా ఆలోచించావా? ఇదుగో నా సందేశం! నాయే నీ కందిస్తున్నాను. నుడి గుండంలో కొట్టుకపోతూ, యువకే నుఖ మునుకొన్నావా? బయటపడడం నీకిష్టం లేదా? నీవు మునగడం నాకిష్టంలేదు. మునిగితే బాత్తూజీలా, శ్రీరాములా, భగత్ సింగ్ లా మునగాలి. రూకలకోసం మునగ లేదు వాళ్లు. లోకం యిలా ఎందుకుండ న్నారు? చూర్చి పారెయ్యాలన్నారు. మార్పడంలోనే మహా నిర్వాణం చెందారు. అయ్యయ్యో చావలేదు వాళ్ళు. ఇంకా

మనలో ఉన్నారట, మనకోసం వీరున్ను న్నారట. ఒక రూకతో పదిలక్షల రూకలు చెయ్యాలని కాదు నీ దురాశ? డబ్బునే ప్రేమించే మనిషి మనుషులైలా ప్రేమి స్వామియో భాయీ! నా కూ డబ్బుంటే చాలా యిష్టం; కమ్మగా కాఫీ తాగొచ్చు; కడుపునిండా తినవచ్చు; నా పాపకు చొక్కా తేవచ్చు; ప్రియురాలితో సినిమా చూడొచ్చు, కానీ అక్షురాల గారడిలో నలిగి నలిగి సతమతమై, పొమ్మంటేమాత్రం, ఎదురు తిరుగుతాను నేను. చొక్కా మానీ పోతే ఏం, నా పాపకు దేవతలా ఉంటాడు. చీర చినిగిపోతే ఏం, నా ప్రేయసి నా కళ్ళకు ప్రకృతి యిచ్చిన బహుమానంలా, సౌందర్య దేవతలా కనిపిస్తుంది. నేను పోయే దారిలోనే రమ్మంటాను నావాళ్ళందరినీ. కందుకూరి, గురజాడల అడుగు నాడ్యో, తడవడండా సదండి పోదాము. కందుకూరి కలం కత్తిలా మెరిసింది ఆనాడు. కత్తిరులి పింపులకుజడిసి, అదిరిపోతూను దొంగలు. పాపం ఓ వెయ్యలా, M వెయ్యలా అని ఆలోచించి, ఆలోచించి, అలిసిపోతూవు పాపం! అందరం కలిసి ఆలోచిద్దాం. దిక్కులేని పసిపాపలు, ‘అయ్యో కానీ బాబూ,’ అని అడగవలసరంటేని సమాజం కోసం. దొంగలు సృష్టించిన యినువ చట్రంలో, నీవు నేనూ, నలిగి నాశనమై పోకుండా, ఉంతే భవిష్యత్తుకోసం ఆలో చిద్దాంనా. లోకం బాగుపడాలంటే, నీవు నేనూ కదలాలి. మర్యాదస్తులు కదలరు మెడ లడి. మనకెందుకులే అని పోగుంటాను. అలాంటివాళ్లు లోకంలో ఉండి ఒకటే, లేకా ఒకటేననుకో. సామాన్యుడి తలకు వీధిపని కల్పించియిచ్చి, తలవంచి చెయ్యి మని చెప్పడం, దొంగలకెప్పడూఅలవాటే. నిన్ను ప్రజలతో చేసి, వెట్టి వెంగళిస్తూ చేతుడంకోసమే వచ్చాయి ప్రజల్నొ. అక్షురాలగారడిమధ్య మన తెలివినీ వృథాచేసే కన్నా అందరం కలిసి ఆలోచిస్తే, లక్షల చేతులు కలిశాయంటే, చేదలు పట్టిన సమా జాన్ని దుమ్ము దులిపి, చేదలు నిడిసి, మ్రద్రంగా చెయ్యొచ్చు. పాతమేడ విరిగిపోయి, పాను బడిపోతుంటే చూస్తుంటే వింలాభం! పాత మేడను బాగైనా చేయాలి. లేక కొత్త మేడ కట్టాలని కృషి అయినా చెయ్యాలి. కొత్త మేడంటే నాకూ యిష్టం. అందరం కలిశామంటే, అందమైన కొత్త మేడ కట్టుకోవచ్చు. అంతరికే నుఖం కలిగిం చొచ్చు. అక్షురాల గారడిలో పడి అమాల్మిమైన బుద్ధిని వ్యర్థంచెయ్యకు. అక్షురాల నింతకంటే లక్షణంగా వినియో గించు. కట్ట తెరిచి మేలుకొని సమాజాన్ని మార్చేచుకు ఆలోచించు, ఆలోచించు.

దెబ్బతిన్న అహంకారం

“రాధా! నువ్వు నిజంగా వసంత లక్ష్మీలాగా వుంటావు!”

“రాధా! అందగత్తెనని విర్రవీగిపోతున్నావు... నీ పొగరు అణచేందుకు చిటికెల్లి పుట్టిందిలే!”

“రాధా! నువ్వు నా రాణిగా వచ్చినప్పటి నుంచి ప్రతిరోజు లేచిన తర్వాత పడుకుంటే చూడమందు... నేను చాలా అదృష్టవంతుడినని గుర్తు తెచ్చుకుంటూ వుంటాను. నిజముగా నిన్ను చూసి, చిటికెల్లిని చూసి, నా అదృష్టము చూసి ఎంతమంది యీర్ష్య పడుతున్నారో!”

రాధ. అందాన్ని వర్ణిస్తూ, రామనాథము తిరుమ చేసే ప్రశంసలలో యిరి కొన్ని మాత్రమే!

రాధ రూపవతి ఆస్తి విషయముతో ఎర్ర అభిప్రాయభేద ముండిదు.

తెల్లని దేహచ్ఛాయ గుండ్రని మొగము, వికాలమయిన ఫలకలము, గారికి ఎగిరే ముంగురులు, నొక్కల సల్లటి దీర్ఘకుంతలాలు, తీర్చిదిద్దినట్లుండే కనుబొమలు, ప్రకాశవంతమయిన నేత్రద్వయము, కొనదేరిన ముక్కు, నవ్వులే సాట్టబడే గులాబీరంగు చెక్కిల్లి, చిన్ని నోరు, గడ్డముమీద చిన్ని పుట్టుమచ్చ. ఈ లక్షణాలన్నీ ఆమె అందాన్ని తెలుపుతాయి.

అకుపద్రు చీర కట్టుకుని గులాబీరంగు జాకెట్టు తొడుక్కుని, వదులుగా జడ అలుకుని, తనో పువ్వులు తురుముకుని, కళ్ళకి కాటుక పెట్టుకుని, తాంబూలముతో

ఎరు పెక్కిన పెదములు, గోళ్ళకి గోరింటాకు పెట్టుకోవడమువలన ఏర్పడిన ఎరు పు ని చూస్తే, నిజముగా అపుడే సాక్షాత్కరించిన వసంతలక్ష్మీలాగా, వసంతలలాగా వుంటుంది.

“రాధని చూసినవారంతా ఆమెని రూపవతి అంటారు!”

“రాధని తెలిసినవారంతా ఆమె ని గర్విష్ట అంటారు!”

రెండూ నిజమే!

ఆమెకి బుద్ధి తెలిసినప్పటినుంచి. తన సౌందర్య ప్రశంస లే వింటూవచ్చింది. అహంకారము, అతిశయము, తప్పు అని వివకముండే ఆమెలో ఆ రెండు గుణాలు, బలముగా పొదుకుపోయాయి.

“రాధకేమండీ! దాని అందము, దాని కుభ్రము ఎవరికి వస్తాయి?” పుణ్యముగొడ్డి పురుషులు. దానముగొడ్డి బిడ్డలు,” అని నిట్టూర్చేవారు యిరుగుపొరుగువారు.

కంచి వాసుదేవరావు

“నారాధతల్లిని పెళ్ళిచేసుకోవడానికి శ్రీకృష్ణుడే అవకరించాలి” అనేది ఆమెకు.

“ఎంతోమంది పిల్లలు రాధ నేనాము కొనము పోటీలు వడేవారు.”

“నా అమ్మాయికేంటే! అది తన అందముతో ప్రపంచాన్ని జయిస్తుంది” అనేవారు వాస్తవగా.

బడికి వెళ్లడము మొదలైనాక... ఏటేటా ఆమె సౌందర్యాన్ని ఆరాధించే విద్యార్థులు బతులు జీరారు... తనని కాశీజి గుండరిగా పరిగణిస్తున్నారన్న సంగతి... ఆమెకి ఎంతో గర్వకారణమయ్యేది. కాశీజి తన అందాన్ని ఆరాధించి, తన హృదయాన్ని వాంఛించి, తన స్నేహాన్ని అభిలషించి, తన ప్రేమను అర్పించే విద్యార్థుల సంఖ్య అపరిమితముగా వుండేది.

“ఏమి! రాధా! సినిమాలలో చావు దొరకుతుండేమా మాడరాదూ! నువ్వా Field లో కాలం పెడే యిప్పటివాళ్ళంతా రంగమునించి తప్పుకుంటారు!” అనేది నిర్మల నవ్వుకూ!

నిజమే! కాని రాధ సినిమాలలోకి జేరడానికి వుత్సాహము కనపర్యేదికాదు. తనకు

వటించే క్షిప్రందని ఆమె ఎన్నడూ భావించలేదు. సినిమాలలో జేరితే నైతిక ప్రమాణాలు దెబ్బతింటాయని విశ్వసించేది. “అది నీ ధైర్యమాత్రమే!” అనేది నిర్మల. నిజమే! కాని, ఆ ధైర్యం ఆధారాలు లేకపోలేదు. అప్పుడు తన అందాన్ని ఆరాధించే యువకుల సంఖ్య లక్షలలోకి పెరుగుతుంది. తన ఫోటోలు వివిధ పోజులలో వికల్పకొట్టులో చూపి నా, ఏ మంగలిమిపులో చూపి నా వేళ్ళాడుతూ వుంటాయి. తన ఫోటోలవంక ఎంతమందో విలకరించి చూస్తూవుంటారు. ఇటువంటి ఆరాధన అంటే ఆమెకి జూపన్న. తన అందము గోడలకక్కడానికీ కాదు.

“ఏమయ్యా! రాధ పెద్దదవుతోంది! ఏమాత్రము కూడ బెట్టావు!” అని ఎవరయినా నాన్న గారిని అడుగుతూవుండేవారు.

“ఆ అవస్థ మా అమ్మాయితో ఏంవుంది? ...దాన్ని పెళ్ళిచేసుకోవడానికి మహా మహావాళ్ళు పోటీలు వడుతుంటే” అనేవారు నాన్న గారు.

“మా అమ్మాయి పెళ్ళి కేం వచ్చేలే” అని తేల్చేసి, ఆయన చివర చివరకు రాధ కి పెళ్ళికాదా! అని బెంగ పెట్టుకునే వారు.

ఆమె ఎన్ని సంబంధాలని తిప్పికొట్టేందో తెల్లలేదు... అందులో వున్నా గ్గులు వున్నాడు... ఆ స్త్రీపరులు వున్నాడు... పలుకుబడివున్న వా రున్నాడు... కానీ వా రెవరు తన అందానికి సరిపోరని ఆమె తిరస్కరించింది. “నీకోసము యింకెవడో పునర్వన్మతాలి!” అనేవారు నాన్న గారు వినుకుతో... చిట్టచివరికి. రామనాథము సంబంధము వచ్చింది... ఆమె యిన్నాళ్ళ నిరీక్షణ ఫలించింది... రామనాథము రూపసి... చదువు... తగుమాత్రము ఆ స్త్రీలవాడు నాన్న గారికి సంబంధము అంత యిషము లేదు... ఇదివరకు వచ్చిన సంబంధాలు ఒక్క రూపం వివచనోపేక్ష ఎన్నో విధాల పుత్రముమయనని... కానీలే! యీ సంబంధమునా వచ్చింది అని నాన్న గారు చేతులు కడిగి వేసుకున్నాడు.

చిటికెల్లి పుట్టింది... ప రిద్దరి అందాన్నీ పంచుకొని జన్మించింది... దాన్ని చూసి... యిద్దరూ మురిసిపోయేవారు. దానికి సాయిత్ర మయేటప్పటికి దివ్యతీసి వేసే... చిన్న వ్యక్తు రాధ తల్లికూడా యి చే చేసేది.

రాధకి విచారించేందుకు ఏముంది?...

ఒక గంటలో యావస్యము కామస్తంభన

రామవేష, సంసారములను విడుదల పోతే రింది. నిరాశించిన వ్యధయందు కత్తి ఉత్సాహము వచ్చును. డి. 2-8-0.

మదనమంజరి ఫార్మసీ

184, చైలానా రోడ్డు. ను.రాజు-1. మేవాడ-క్రివివాన మెడికల్ ఫ్యాక్సీ-పాల్వరొడ్ రాజమండ్రి-ఈశ్వరరావు కో. మెయిన్ రోడ్ వెల్దురు- ఆర్డర్ ఫార్మసీ-అంతురోడ్. ఇతర కేంద్రాలలో ఏదెండుకావాలి

వాంఛించేది యింకేముంటుంది?...తను రూపవతి! తన భర్త రూపవతుడు! చిట్టితల్లి తను యిద్దరినీ మించిన రూపవతి!... తన భర్తకి పుట్టాకముంది! ఆస్తి వుంది!... యిక ఏంకావాలి?...ఎవరికి లాంగాలి? ఎవరిని చూసి బాధపడాలి?...

శ్రీకి అతిశయమనేది ఏర్పడుతే, తను రూపవతి అయితే ఏర్పడతే అతిశయము, మరేవిధముగా ఏర్పడదు...రాధకి యీ పరిస్థితులలో...అహంకారము, అతిశయము ఏర్పడాయంటే, అది చాలా సహజమయినది.

చిన్నప్పటినుంచి, తన రూపవతిని అహంకారముతోపాటు, అనాకారులవినాద అసహ్యిణి ఏర్పరుచుకుంటూ వచ్చింది.

అంగవైకల్య మున్నవాళ్ళని పరిహసిం చేసి ఈనడించేది...అంటరాని వాళ్ళని చూచిపట్టు చూసేది... చంటిపిల్లల కంటికి కురుపులుపుంటే చాలు, కొద్ది చొంగ కాదు నుంటే చాలు, ముక్కునించి కొద్ది చీమిడి వస్తే చాలు వాళ్ళు దగ్గరకువస్తే గొంగళి పురుగులను దులిపి వేసేటట్లు దులిపి వేసేది.

“ఏం చొద్దము పోతావే!..నీ మిడిని పాలు అగచేందుకు నెల్లటి మొగుడు రావాలి. గజ్జకురుపులతో నిండిన పిల్లలు పుట్టాలి. అప్పుడు నీపని పెప్పాలి..” తనని గురించి కొంద రంటావుంటేవారు.

కాని నెల్లరి మొగుడు రాలేదు.

గజ్జ కాకరకాయలు పుట్టలేదు.

మిడినిపాలు తగ్గలేదు.

రాధ తన మిడినిపాలుతో ఎంతమందికి కష్టము కల్పించిందో ఎందరి హృదయాలు గాయపర్చిందో; తన ఎప్పుడూ ఆలోచించ లేదు. ఆలోచించినా ఎక్కువ విలువ యివ్వలేదు. తన ప్రవర్తనలవలన ఎక్కువ గాయపడింది. బాధపడింది తన వదిలగాదు.

పాపము! వదిల!..ఆమె రూపవతి కాదు. శరీరాలంకరణకాని కుగ్రతకాని తెలియ నామెకు. ఎప్పుడూ జడు కాయతూ!.. బట్టలు మాపుకుంటూ తిరుగుతూ వుంటుంది. రాధ అవిడకి పూర్తి త్యజింపలేదు. ఎంత ప్రయత్నించినా అవిడ రాధ అంతస్సు చేర లేదు. అసలు ఆ ప్రయత్న మేమిటో ఆమెకి తెలియదు. తనకన్న రాధ అన్ని విధాల మంచిస్థితిలో వుండేదెందు..ఆమెలో యీర్ష్య కలిగించేది. రాధ సబ్బుతో ముఖము దుద్దురు వన్నా, పొడవ అద్భుతవన్నా..ఆమెకు చాలా విధూరముగా కన్పించేది. అంత వింత మన ప్రత్యయము.

బాధిగాదు!..వాడు తల్లి పోలికలతో పూడిపడ్డాడు. వాడి కంటిమీద ఎప్పుడూ బట్టవుండేది. ఎప్పుడూ ముట్టిలో దొడ్డుతూ వుంటాడు. కంటినిండా చీడపొక్కులు. వాళ్ళమ్మకి వాడి కుగ్రము గురించి పట్టేది కాదు. వాడికి రాధన్నా చిట్టి తల్లి అన్నా వెలి ఆపేక్ష. వాడు ఎంతో ఆపేక్షతో దగ్గరికి వచ్చేవాడు. తన విడలించుకునేది. తనదగ్గరకు వచ్చినదానికన్నా..చిట్టితల్లి దగ్గరకి వస్తే రాధ వక్రి మండిపోయేది. వాడి కురుపులన్నీ దీనికి అంటుతే.

యింకేమున్నా వుందా? చిట్టితల్లి అందము వాళ్ళనమయిపోయా! అందు కని వాడ్ని పురుగుని దులపరించినట్లు కులపరించేది. పాపము ఆ కుగ్రవేదన చిన్న పుచ్చుకుని వెళ్ళిపోయేవాడు. తన కుమారుడికి జరిగిన యీ అనూహము ఏ తల్లి సహిస్తుంది? తల్లి హృదయము ఎంత గాయ పడుతుంది?...కాని యివేం గ్రహించడానికి రాధ ప్రయత్నించేది కాదు.

వదిలగారి మూలన తనకీ, అన్నగారికీ, మగ్గరి సంఘర్షణలు వచ్చేవి. వీరిద్దరినీ, అను నయించలేక, అమ్మా వాన్నా సతమత మయ్యేవారు.

“ఎందుకీ బాధిగాడ్ని అల్లా దులపరించు కుంటావు? వాడికి నువ్వన్నా, చిట్టి తల్లిన్నా, ఎంత ఆపేక్ష!..నీ మిడినిపాలు చూసి, వాళ్ళిద్దరికీ ఎంత కష్టముగా వుంటుంది!..భగవంతుడు అందరినీ అదృష్ట వంతులుగా సృష్టిస్తాడా? ఎవరి అదృష్టము వాళ్ళది..అదృష్టవంతులు దురదృష్టవంతుల చూసి జాలిపడి, వాళ్ళ దురదృష్టము మర్చి పోయేట్లు చూడాలి కాని..వాళ్ళలో యీర్ష్య రేపుతే ఎల్లాశ..” అని అమ్మ ఎన్నో హితవచనాలు పలికింది. రాధ ఆదరణలో వాటిని పెట్టలేకపోయేది.

రామస్వామి రాధని ఎక్కించడానికి అంటూ వుండేవాడు. “బాధిగాడ్ని యిప్పుడు దులపరిస్తావు..రేపు అల్లుడయ్యాడంటే నీ భరతము పడ్డాడు బాగ్రత!” అని.

83 Persons are awarded prizes in our competition No. 29; 1st prize 21, 2nd prize 3, 3rd prize 44 and 4th prize 15 persons. Full particulars are sent against 0-4-0 Anna stamps

గెలవండి

25,000

గెలవండి

రిజిస్టర్డ్ నెం. 628.

పోటీ నెం. 31.

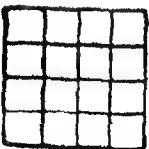
సీలు చేసియున్న మా అఫీసియల్ కీ సాల్యూషన్ మొదలు. ప్రీమియర్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్, మద్రాసు వారివద్ద డిపాజిట్లు చేయబడియున్నది. వారి అధికారముతో అది ప్రకటించబడును ప్రథమ బహుమతి ఆలోకరస్తు రు. 12,500. రెండవబహుమతి, మొదటి రెండు రైసులు కరెస్తు రు. 6,500 మూడవ బహుమతి, మొదటి ఒక రైస్ కరెస్తు రు. 3,500. చాలాగల బహుమతి మొదటి రెండు నెంబర్లు కరెస్తు రు. 2,500 మా కీ సాల్యూషన్ ప్రకారం నిలుపుగా, అడ్డంగా యేటైనా వుండవచ్చును.

510

అఖిరు తెది 12-1-55

ఫలితములు 27-1-55

ప్రవేశ దునుము. ఒక ఎంట్రీ రు. 1/-; 5 ఎంట్రీలు రు. 5/-; 14 ఎంట్రీలు రు. 10/-

సాల్యూ చేయకలసిన విధానము :- ఈ చదరములో 120 నుండి 185 వరకు గల అంకాలు నిలుపునా అయిమూలాలా అడ్డముగా ఎటు కూడినా 510 వచ్చేట్లు వేగూలి. ఒక అంక ఒకచూరే వాడాలి. రూల్సు :- సాదాకాగితము మీద ఎన్ని ఎంట్రీలైనా నిర్మించిన సాముతో పంపిన అంగీకరింపబడును. ప్రతి ఎంట్రీకింద, పోటీ పంపువారు తన పేరు అడ్డము స్పష్టంగా పెద్ద అక్షరాలతోను, అంకలతోను ఇంగ్లీషులో వ్రాయాలి. సాము క్రాస్ చేసిన ఇండియన్ పోస్ట్ ఆర్డరు గాగాని, మనియార్డరు గాగాని పంపవచ్చును. మనియార్డరులైనచో మనియార్డరు రక్షణలు పోటీ యెంట్రీల వెంట పంపవలెను. ప్రతి మనియార్డరు ఫారములోని కూపనులో సాము పంపువారు తన పేరు, అడ్డము ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను “వనూలునుబట్టి బహుమతుల సాము మారుమందును.” ఈ పోటీలో మేనేజరు తీర్మానము అఖిరు చట్టబద్ధమైనది. 0-4-0 షింపులు పంపిన పోస్టులో ఫలితముల లిను పంపబడును. మా ప్రత్యేక రూల్సు, షరతులు బాగా తెలిసినవారే పోటీలో పాల్గొనవలెను.

THE RAISING COMPETITIONS No. 31, 28 (3), Thandavaraya Gramani St., MADRAS-21.

ఎప్పుడూ సింగారిండుకోవడము తప్ప! వీధి మా ఆయన మంచివాడు కనుక, ఆ గర్విష్టని భరిస్తున్నాడు." యీ విధముగా మాట్లాడెడి.

ఎందుకో తనవదనకి యింతి కార్యక్రమము. నిజానికి తన అన్నయ్యకి భారమయిందా! ...లేదు. తన భర్త యిహురుచేసిన పది వేలు బ్యాంకులో వేసింది. దాని వడ్డీ డబ్బులు ఏటా వస్తున్నాయి. తన భర్త ఆ స్త్రీ రెండేకరాల బొలంలలో గింజలు తనకి వస్తున్నాయి. ఈ ఆదాయము తనకి, తన మామకుకి ఎక్కువ. అయినా తన వదన గారు, వాళ్ళ సంతారానికి తనో గుడి బండ్ అయినట్లు మాట్లాడుతుంది.

తన ఏం సింగారిండుకుంటోంది. శుభముయిన నీళ్ళతో మొగము కడుక్కొని పండు మాదా నేరముగా మాట్లాడుతుంది. తన బొట్టు పెట్టుకోవీలేదు. కళ్ళకి కాటుక పెట్టుకో వీలేదు...తాంబూలము వేసుకో వీలేదు. చేళ్ళకి గోరింటాకు పెట్టుకో వీలేదు.

అయినప్పటికీ... తన సింగారిండుకుంటోందని వదన అంటుంది. తల దువ్వుకోవడము, ముఖము కడుక్కొనడము మాదా తప్ప కాదోలు.

రాధ! స్వతంత్రముగా విడిగా వుండగలదు. తన ఆదాయము సరిపోకపోదు.. కాని తాను సొందర్యవతి. తన ఒక్కతే కాపురముంటే, తనకి రక్షణ వుంటుందా? ఎన్ని అనుమానాలకి, అవమానాలకి గురి అవుతుంది. ప్రయత్నిస్తే తనకి వుద్యోగము దొరక్కపోదు. కాని తాను వుద్యోగము చేసినా చేయకపోయినా, ఒక్కతే విడిగా వుండడము ప్రమాదకరము. కష్టమయినా, సష్టమయినా అన్నయ్యని అంటి పెట్టుకుండ వల్సిందే! అయితే ఎన్నాళ్ళు యీ నూటి పోటిమాటలు పడుతూవుండెను? భగవంతుడు దయదలిచేవరకు తన గతి యింతే! తన సొందర్యము తనకి క్రువయింది. యీ సొందర్యముతో ఒక్క-తే వుండగలదా?

జీవితములో ఎంత విరక్తి కలిగినా.. ఆమె చిట్టితల్లిని చూసుకుని.. మురిసిపోతూ వుండేది. తన దుఃఖాన్ని, తన బాధల్ని ఆమె ఆటపాటలని చూస్తూ మర్చిపోయేది. ఇదివరకు తన ప్రేమని తన భర్త, చిట్టితల్లి పండుకునేవారు. ఇప్పుడు.. తన ప్రేమించినా, తనని ప్రేమించినా ఒక్క చిట్టితల్లి.. అది చల్లగావుంటే ఎన్ని కష్టాలయినా భరించగలదు. అది లేకపోతే తన జీవించి వుండవలసిన అవసరమేలేదు.

* చిట్టితల్లికి నాలుగురోజులు మానసకన్ను

తెరవకుండా జ్వరము వచ్చింది. జ్వరములో పలవరింతులూ, పిచ్చిచూపులు. దాని స్థితి చూసేటప్పటికి రాధ హృదయము వగిలి పోయేది. ఇదిమాదా! తన తండ్రి వెంటనే వెళ్తుందా? యిక తనకి ఏమిటి గతి? ఓ భగవంతుడా! యిక కా నీకు ఆగ్రహము తగ్గలేదా! స్వామి! ఎందుకీ శిక్ష అంటూ ఆమె విలపించేది.

అయినద రోజున జ్వరము తగ్గింది. కాని మహాచికము చూసింది. తన చిట్టితల్లికి మహాచికము.. ఇంట్లో మహాచికమువున్న పిల్ల నెల్లా పెద్దామని, దాడ్లో ఓ పాకవేసి, అక్కడ పడుకోపెట్టించింది చిట్టితల్లిని తన వదనగారు. తనకి రాక్షాడదా! యీ మహాచికము.. ఏ పాపము చేసిందని.. చిట్టి తల్లికి శిక్ష. తన నేరముచేస్తే శిక్ష వసుథ విండవలసింది.. తను కాని.. చిట్టితల్లి ఎల్లా అవుతుంది? ఏమిటి విధివైవరిత్యము!

మాదిమొన మోపేటండుకయినా భారీ లేనంతగా పోసింది అమ్మవారుతల్లి.. యీ గడ్డురోగమునుంచి తన తల్లి బ్రతుకుతుందా!.. "తన చచ్చిపోకుడదూ! అని బాధపడేది...

అమ్మవారు వెంటిచ్చింది.. చిట్టితల్లి బ్రతికింది.

కాని.. అమ్మవారు తల్లి చిట్టితల్లి అందాన్ని తీసుకుపోయింది.. మొగము నలు పెక్కిపోయింది.. గంటలు పడిపోయాయి. కుడి కంటిమీద పొరవేసింది. ఇప్పుడు తన చిట్టితల్లి కురూపి!

ఇన్నాళ్ళు తన ఎవరినీ చూసి మురిసి పోయింది? ఆ అందముతో ఎమయింది? యిదివరకు బాధిగాడు వస్తే వాడి కుతువు అంటుతాడని దాని అందము నాశనమును బాతుందని వాడ్ని దగ్గరకు రానిచ్చేది కాదు. వస్తే కుర్రబెడత మనసు కష్టపెట్టుకుంటాడనేనా లేకుండా, చులపరించి వేసేదీ యిప్పుడు ఎమయింది?.. భగవం

తుడు ఏం చేశాడు? వాడ్ని చులపరించిన పాపమే యిట్లా చెడిసికొట్టిందా? ఇక అందరూ వాడ్ని కురూపి అని, దాని అంగ వైకల్యాన్ని పరిహసిస్తారు. అసహ్యించుకుంటారు.. తన గర్వము అణగింది. కాని చిట్టితల్లి భవిష్యత్తు, దాని కింక పెళ్ళి అవుతుందా? యింతా భగవంతుడు తనకి విధించిన శిక్ష!

"ఎందుకు అత్తా! ఏడుస్తున్నావు" అని బాధిగాడు అడిగాడు. పాపము! తన వాడ్ని ఎంత చులపరించుకున్నా, ఎంత అసహ్యించుకున్నా వాడికి తనమీద, చిట్టితల్లి మీద ఆపేక్ష తగ్గలేదు. వాడి హృదయములో ఎటువంటిమాతృర్యాలకీ తావులేదు.

"బాబూ! రా నాయనా!" అంటూ వాడ్ని హృదయానికి హత్తుకుంది. గట్టి కౌరకాయన్న యీసడింపు లేదు.

"ఏమిటమ్మా! వాడిని ఎత్తుకున్నావు" అంది వదనగాడు తనూ ఆకర్షణతోయి!

మాదదా! వదినా!

"ఎందుకుమాడూ! పాపము వాడ్ని మంచిచేసుకుని అల్లుడ్ని చేసుకుండా మనకుంటున్నట్లున్నావు. కాని మానాడికి ఆ ఏకాక్ష అక్కలేదు" అంది వదనగాడు.

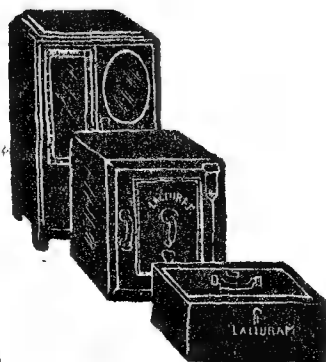

నాతనింహ లేహ్యము

అంగార చేర్చబడినది. మహాముని, నిక్కాక, నిస్సత్తున, తుళ్లదనమును చూరించి బలమును, కొంతని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 టున్ డబ్బిరు. 8-4-0 పోస్టేజీ 15 అ. పి. పి. పి. ట్రికం పెని. "ఆయుర్వేదసహజం" పెరిచిసి-స్కెల్యూరు జిల్లా.

లల్లారాం ఆండ్ కో

(స్థాపితము 1928.)

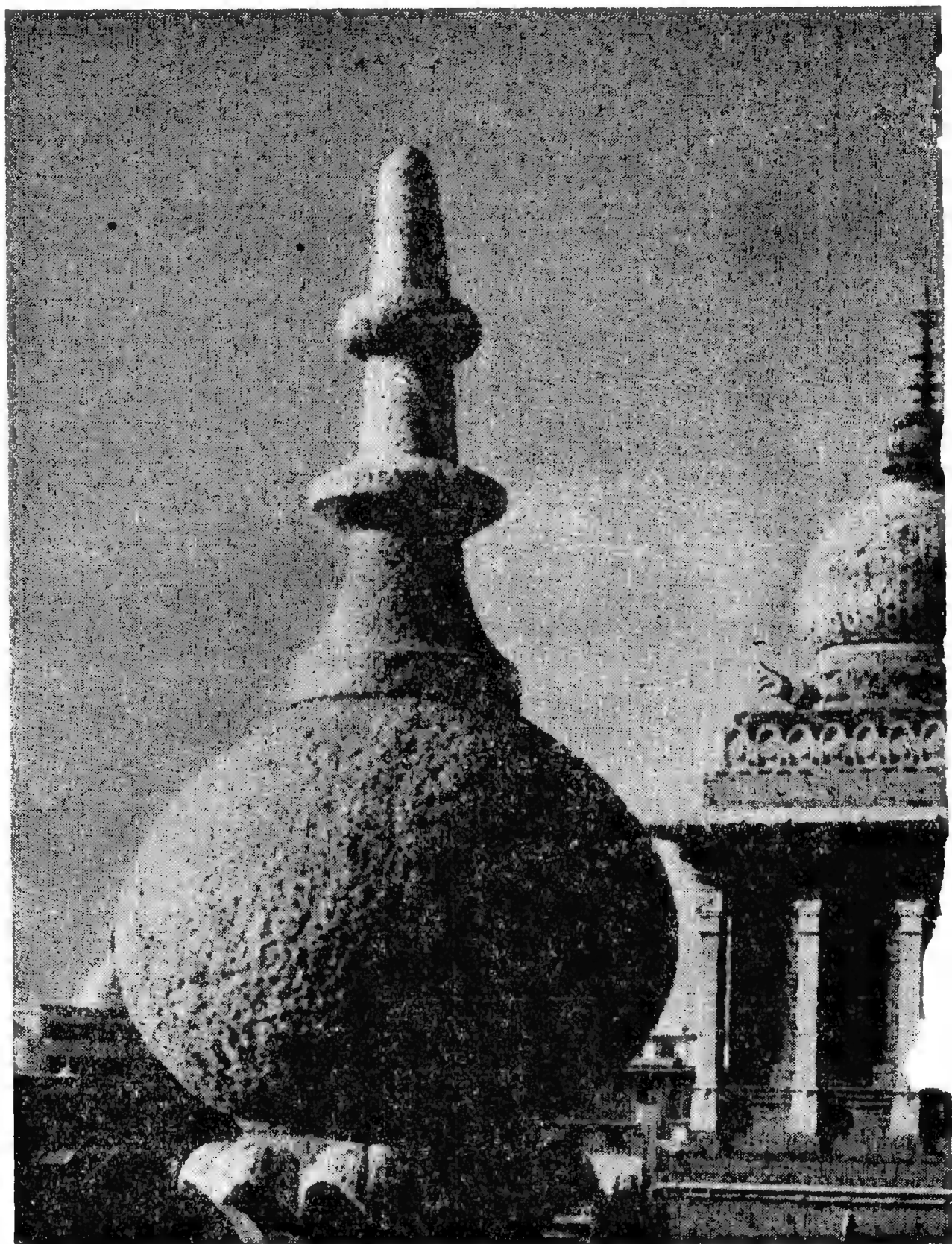
ఎన్నో సంవత్సరాలుగా మన్నికకు, నాణ్యతకు, సరసమైన ధరలకు ప్రసిద్ధి చెందిన

* ఇనుప పెట్టెలు * ఉక్కుబీరువాలు

* క్యాపు బాక్సులు

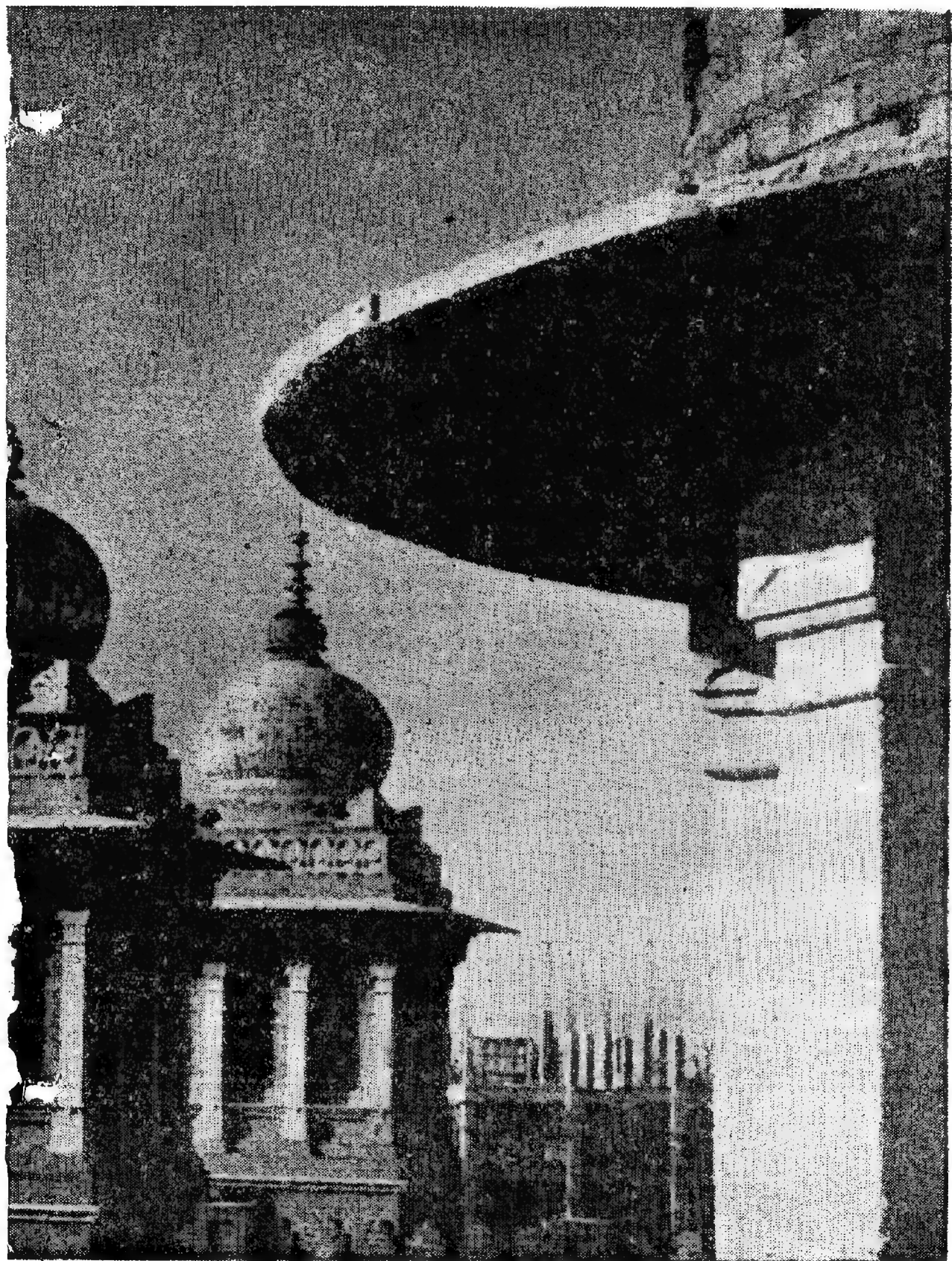
లల్లారాం ఆండ్ కో

నెలకలేటివారి పిల్లి, : : విజయవాడ - 1.
"కొత్త పోరాట" - మారుతి సినిమా కదురుగా."

శిల్ప శిఖరాలు

—ఫోటో : జి. రాఘమూర్తి, మద్రాసు.

క్రిడలు

క్రిడలంటే ఏమిటి? వాటివల్ల కలగే ఆనందము ఎటువంటిది? జీవితములో వాటివల్ల కలిగే ప్రయోజన మేమైనా ఉన్నదా? ఆడుగోపాలని ఎందుకనిచుకుంటి? పిల్లలకేనా పెద్దలకునూ దానా? దీనిలో ప్రయోజనము లేదా?

ఈ ప్రశ్నలకు అందరికీ తలకొక నిధాన భూధానాలు లోస్తాయి. విడివిడిగా అందరికీ లోచిసిన, కాస్త్రజ్ఞులు పరిశోధించి తేల్చినది ఒక పెద్ద గ్రంథ మవుతుంది. ఇంతాచేస్తే క్రిడ అనేది ఒక చిన్న రెండవ కాల సంస్కృతపదము. క్రిడ అంటే ఆటగా!

ప్రతిమానపుడికి తన సహజశక్తిని పాడుకొన్నాన్ని ఉపయోగించునలెనే ఉత్సాహము ఉంటుంటుంది కాంత ఉండటము సహజము. తన జీవితవిర్యాజానికై స్వయం కృషిచేయవలసిన అవసరము ప్రతివ్యక్తికి అవసరమే. ఆ అవసరాన్ని నిర్వహించే అవకాశాలకు ఆస్కారమునిచ్చేది క్రిడలన్నాడు ఒక కాస్త్రజ్ఞుడు.

మానవుడికి క్రిడలు తనలోనే జీవితము కూర్చున్నావంటే క్రిడలు జీవితావసర

ములా? అంటే అని లేనిదీ మానవుడు ప్రకృతజాతి కాదు - ఆ క్రిడలయినా ఇవ్వకు మనము మాకున్న క్రిడలు మాకే, వాడేమింటన్ తెచ్చిన వగైరాలనిలేనే ఉండాలన్న సిద్ధాంతమాలేదు. మానవ ప్రకృతిలో అంతర్గతమైన వివిధ శక్తులు బహిర్గతము కావటానికి తగిన అవకాశము కొరకు నిరీక్షించు ఉంటాయి. వాటిని బహిర్గతము చేయటానికి మానవుడుచేసే ప్రయత్నాలూ పాఠశాలక్రియలూ క్రిడలన్నాడు మరొకడు.

ఇల్లందల సరస్వతీదేవి

మానవుడిలో అంతర్గతములయిన శక్తులను బహిర్గతమైనవిగా వాటికి చలనశక్తి నిచ్చేది క్రిడలే నన్నాడు ఇంకొకడు.

ఈపై ముగ్గురు తమ సిద్ధాంతాలను వ్యక్తీకరించటములో మాటలేదను మాటాడుగాని మొత్తముమీద కాస్త వ్యత్యాసముతో ఒకటేనన్నట్లు తేల్చారు.

మానవుడిలోగల వివిధశక్తులకు చెతవ్యము కలిగించటమే కాకుండా ప్రకృతి సహజ

మైన జీవితాశయాలను సఫలపరచుకొనటానికి అవకాశములను కలిగించేది కూడా క్రిడలే. ఇదే క్రిడలనిపాద మానవుడికిగల ఆకర్షణకు మూలకారణము. ఈపై సిద్ధాంతాలన్నీ క్రిడలవల్ల మానవుడికి కలిగే ఆనందానికి పునాదులు మూలమే.

తనలోఉన్న శక్తిని పాడుకొన్నాన్ని పాధ్యమై సంకల్పరహితముగా వచ్చినట్లుగా ఉపయోగించటానికి స్వేచ్ఛ గలతావు క్రిడారంగమే. క్రిడారంగములో పై అధికారితో క్రింది ఉపాధ్యక్ష స్వేచ్ఛగా ఆడి ఒడించవచ్చు. క్రిడారంగములో ఉన్న స్వారంభము పనిచేసేటప్పుడు ఉంటుందా అంటే ఉండదు. ఈ పని, ఇంతకాలములో, ఈ విధముగా చేయాలన్న నియమమే కాకుండా అధికారుల వచ్చిచూస్తారు. ఏమంటాలో నన్ను చెరత పనిలో ఉంటుంది. క్రిడలోకూడా యధేచ్ఛతో కాక పురమాయంపుచూడ అడిగే ఆటలలో అంత ఆనందము కలుగకపోవటముకూడా సహజమే. ■ సందర్భాలలో క్రిడ కాస్తా పనిగా విధిక్రింద మారకపోతుంది. యధేచ్ఛతో అడిగే క్రిడలవల్ల కలిగే ఆనందమే క్రిడలకు పనికి వ్యత్యాసాన్ని కల్పించింది.

జాతులు సంఘాలు వర్గాలు, పరిస్థితులు మానవులలో కల్పించిన కృత్రిమ వ్యత్యాసాలను మరచి అందరూ యధేచ్ఛగా తోటి

వారితో ఏకమై ఆనందించటానికి అనువైనది ఒక క్రీడారంగమే. ఈ క్రీడలు బాల్యదశ దాటిన తరువాత సహకార సంఘాలుగా మానవజీవితంలో రూపొందుతాయి. కుచేలడి దుర్బరదారి ద్వారా నిర్మూలించిన కృష్ణుడు ఆయన చిన్నవాటి జతగాడు. బాల్యములో పిల్లలకు తోటి వారందరూ సోదరప్రాయులే. బాల్యములో భ్రాతృహృదయము నిర్మలమైన హృదయోత్కేతములోపుటి ఆనందించకలతో పెరుగుతుంది. నిష్కల్యమైన చిన్నవాటి వాత్సల్యాన్ని సహృదయు లేవరూ మరుగు పరచుకోలేదు.

ఒక్కరూ ఆడుకోలేకపోయినా పిల్లలు ఒంటరిగా ఆడుకోలేరు. అటల నలుగురితో చేరి ఆడుకోవాలనే ఇచ్చు సహజము. ఈ వాంఛ క్రమముగా మానవుడిని సంఘజీవిగాజేసి, నలుగురితో కలిసి మెలసి తిరుగటానికి, సుహృద్భావముతో మెలగటానికి దారితీస్తుంది. ఈ సంఘసంబంధమువల్ల తావులు ఈర్ష్యలు మొదలైన కొన్ని నష్టాలన్నప్పటికీ మునుముగ్ధ హృదయసాంఘికత మొనరుతుంది.

విద్యల మనఃప్రవృత్తులు అటలవ్యారాజహిరగతువుతాయి. నిజంగా కలిగిన విజయాలు విద్యల ఆత్మకు కత్తినీ పుట్టినీ కలిగినాయి. అటలలో తోటివారిని గెలవాలనే బోటికొద్దీ ఉత్సాహముకొద్దీ తన శక్తులను ద్విగుణీకృతము చేసుకోవాలని ప్రయత్నించటము సహజము. ఎదటివారిని గెలిచి మించి బోవానన్న సహజకుతూహలమే దీనికి కారణము, క్రీడలంటే మానవులకు గల ఆకర్షణము.

క్రీడలలో ఉన్న మరొకేమ మేమంటే ఒక సారి ఆ పజయము కలిగినా, మరొక సారి మరొక విధాన ప్రయత్నించి సఫలీకృతుడు కావాలనీ, వివిధముగానైనా కార్యము సాధించాలనే ఉద్దేశము మానవుడిలో సృష్టించేది క్రీడలే. అందుకే మనలో ఉద్బృంభితున్న ఉత్సాహ శక్తులను జహిరగతు చేయటానికి అనువైన ఆనందికరమైన మార్గాలే క్రీడలన్నాయి. స్వశక్తిని సంపాదించుకోవటానికి అనకాళము కల్పించి వ్యక్తులకు ప్రాథాన్యతను చేకూర్చేది క్రీడలే. ఒక నాయకుడి క్రింద మనలలోని ఏకముఖముగా విజయము సాధించటానికి అనువైన సామూహిక శక్తులను సృష్టించుకొని మానవుడిలో క్రీడలే పెంపొందిస్తాయి. అతడు సమయాలలో

కౌవలసిన మెలకువ జాగ్రత్తలను ఉద్బుధింపజేసే క్రీడలలో ఉన్నది.

అటల మానసికముగా వికాసించే ఉల్లాసాన్ని కలిగిస్తాయి. క్రీడలంటే మనసును ఉల్లాసపరచే ఒడమలన్నమాట. జీవజీవికి పరిశ్రమను కల్పించి ఆరోగ్యానికి చేయూతనిచ్చేవి కూడా క్రీడలే.

జీవితములో కృతకత్తులు కావటానికి క్రీడలు దోహదప్రయలుగా ఉపకరిస్తాయి. ఇవే బాలల భౌతికతలకు బాలల శిరస్సరచేది. వ్యక్తికముగా ఒక విషయములో అమితాసక్తి ఉన్నదంటే ఆ వ్యక్తికి బాల్యములోగల క్రీడాసక్తి కారణము మూలమును.

ఏకాగ్రతతో సాధించబడిన కార్యము విధించబడిన పనితర శారమునిపించును. అది రూపొందిన క్రీడతంటి దనిపిస్తుంది. ఎటు

వంటి కష్టసాధ్యమైన సమస్యనుగాని క్రీడవలె తోసింపచేస్తుంది.

క్రీడా పిపాస బహు గంభీరమైనదే కాక అగాఢమైనది. ఈ పిపాస యుద్ధాధికంపై తీవ్రమైనది. కళాకారుడు ఈ విధమైన బాధతో పీడింపబడతాడంటే మనకు ఆశ్చర్యముగా ఉంటుంది. తనకు కనుపు నిండదని తెలిసికూడా కళారాధన చేసి, మనసుకు ఆహ్లాదాన్ని కలిగించుకుంటాడు కళాకారుడు. దీనికి కారణము కళారాధన చేసేసేగాని అతడి పిపాసతీరదు, మనసు సంతృప్తిచెందదు. కవులుకూడా అంతే. దారిద్ర్యములో మునిగి లేలుతూ మహా కవులు ఉత్కృష్టమైన రచనలనుచేసి ఆనందించారు. కళారాధన వారి కోక క్రీడ. ఆ క్రీడా విశేషమే జగత్కీర్తిని ముచేకూర్చే మహారచనలు. జగత్ప్రసిద్ధి అంతా

అద్దంలో మీ రూపం!

మీ దర్పాన్ని మీ రూపాన్ని రక్షించండి. కాపాడుకొనుట అవసరం. "హాజెలైన్" "Hazelina" పాదపములు పౌందర్యభోషణకు అత్యుత్తమమైనవని బుద్ధికాలగర్జితాభివ్రంతు తెలుసును. ఇవి మీ వర్ణమును మిక్కిలి తువ్వంగము మీ ముఖదర్పవృత్తుల వాటికి ప్రస్తుతించును ఉంచుతాయి.

★ "హాజెలైన్ స్నో" శుభ్రమైన "HAZELINE Snow" మీ ఆర్థి యోమముల వర్ణములై వారింది. ఇది పొగమగ చర్మానికి అందమైన పువ్వులను మృదువుగాను, తెల్లగాను, ఉద్దంబం కలిగియుండగాను, ఉంచుతుంది.
★ "హాజెలైన్" క్రీమ్ "HAZELINE" Cream అత్యుత్తమ చర్మానికి హాయిని గూర్చుతుంది. ఇది నీటివారిన, విడచెక్కిన, ముక్కిలైన చర్మాన్ని మృదీకరించి, "హాజెలైన్" క్రీమ్ క్రీమ్ "HAZELINE" Cream మీ దర్పాన్ని తాదామూను మృదువు గాను, పావుగాను ఉంచుతుంది.

అండ్ వరల్డ్ వుడ్ ల్. (ఇంగ్లండ్) లిమిటెడ్. లండను.

వనితాలోకం: నిత్యనైవేద్యం

శ్రీశా. శంకరం పిలుపు.
 'పలకపో' మర్చి కేక.
 'నన్ను, ఇవల పోతు మానీపో
 తాంటే.'
 'నేను పిల్వపపుడే నీ కన్నీడలుబాను.'
 'అయితే సమాధానం చెప్పటం కూడా
 తప్పేదా! పదిగంటలకల్లా వంట కావాలి
 కదా అని గబగబ వంటచేస్తూంటే, ఈ
 గంటలోనూ ఓ తొంభైసార్లు పిలుపు, మాట
 అడిగే తప్పు, అడకపోతే తప్పు, ఎలాగంటే
 మీతో.'
 'అయిందా వుపస్థానం. ఇంక మేం
 మాట్లాడవచ్చా.'
 'నాలుగు మాటలు మాట్లాడితే వుప
 స్థానమంటారు. మాట్లాడకపోతే మొద్దుటా

మ పేళ్ళరుని క్రిడావిశేషమేనని వేదాం
 తుల నమ్మకము. దానివలన కలిగే లాభ
 నీవలన లెక్కించుకోకుండా - దానిలో
 నిమగ్నలయి విజయముపొంది, తద్వారా
 అనందించేటట్లుగా మానవులను ప్రేరేపింప
 చేయటమే క్రిడలలోని ప్రత్యేకత, ప్రధాన
 లక్ష్యమాను.
 క్రిడలు క్రిడలకొరకే కాదు. మనసుకు
 వికాసాన్ని కలిగించి, సంకుచితత్వాన్ని
 భేదించి, హృదయవైకల్యాన్ని కలిగించ
 గల సాధనలు. మానవుని పరిపూర్ణునిగా
 అర్థికి క్రికలవానిగా చేయగల మహా తరళక్రి
 క్రిడలలో ఉన్నది.
 జీవితములో జయపజయాల దైవా
 ధీమలులనీ మానవకీ కఠీతములనీ మాన
 వులను దృఢముగా నమ్మించేవి క్రిడలే.
 క్రిడానైపుణ్యము మానవుని Sports-
 man గా తియ్యగచేయగలదు. క్రిడారాధ
 నకు స్త్రీ పురుష భేదముగాని వయోభేదము
 గాని లేదు. అది సగ్గులూ ఆరాధించవలసిన
 సర్వోత్కృష్టమగు కళ.

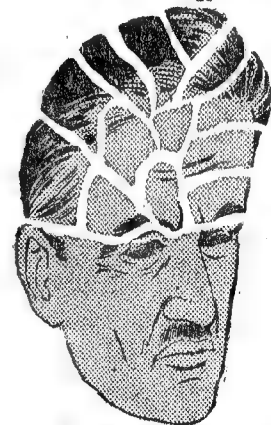
పలకంటారు. ఏం చేసినా తప్పలాగే
 వుంది."
 "అను అను. ఎన్నంటావో అన్నీ అను.
 ఇంకొక్క అరగంట కదా! ఇక్కడుం
 టాను. ■ తర్వాత హాయిగ వుండురుగాని
 నువ్వు, పిల్లవాను."
 "రాను రాను. ఏమిటంటే ఆ మాటలు.
 వినున్నానని."
 "అన్నవన్నీ ఎవరో."
 "తప్పకుండా వినున్నానండీ. తీరికలేదని
 చెబితే మికంత కోప మెందుకు?"
 "అవునవును. నా కోపమే కనిపిస్తుంది.
 పోనీలే, కానీని మెతుకులు పడెయ్యి. నే
 పోతాను."

ఇ. సుషమాదేవి

ఈలావుంటుంది వారి దివచర్య, కోజా
 గారీ, వానా లేకుండా కాలక్షేపం చేదా
 మని ఎంత అనుకున్నా సాగదు. ఏదోఒకటి.
 ఏకటుండనగలేచి, కాలకృత్యాలు తీర్చు
 కుని, ఇంటిపనుల్లో ప్రవేశిస్తే, మర్రి రాతి
 9 గంట వరకూ విధి, విరామం లేకుండా,
 గానుగధులా తిరగవలసిందే. రాతి నాలుగు
 ఘడియలూ సుఖంగా నిద్రపోదామంటే,
 విదంటినాడు లేవడమో, భర్తకాసి పట
 మనడమో, తనకి వేడిచేసి నిద్రపలక పోవ
 డమో వుంటూనే వుంటాయి. ఇంక తను
 సుఖపడ్డమెప్పుడు? ఇదేమన్నా ఆలోచిస్తు
 వ్వాడా తనభర్త! ఎంతసేమో తను పిలిస్తే
 పలకలేదనీ, ఆఫీసునుండి వచ్చేసరికి కల
 కల్లాడుతూ చిలకలా అలంకరించుకుని ఎదు
 రుగా నిల్చాని చిరువత్స లాలకబోమ్మ
 పలకరించలేదనీ! ఇంతేగా! ఏం చేస్తుంది
 తను మాత్రం! శాయశక్తులా అతన్ని సుఖ
 పెట్టడానికే ప్రయత్నిస్తూందాయో!
 ఈవిధంగా ఆలోచించుకుంటూ సీత గబ
 గబ ఆ కాస్త వంటిల్లు తుడిచి పిట వేసింది.

పెళ్ళికి తన తండ్రి ఆస్వాదంగా అలుడికి
 చేయించి ఇచ్చిన కందం కడిగి పెట్టండి.
 ఆ కందం మాస్తేనే చిరామ శంకరానికి!
 అయినా తను ఆ కందం పెట్టకుండా వుండ
 లేదు. తన తండ్రి ఆస్వాదంగా చేయించిన
 ఆ కందం పెట్టుకోకుండా వినుంతో చ్చిందో!
 కోప మొచ్చినపుడల్లా ఆ కంచాన్ని ఆముడ
 దూరం వోపేస్తూంటాడు తన భర్త! పిల్లలు
 అడిగి పిల్లలు చేసేకారు ఆ కంచాన్ని!
 ఇన్ని విధాలా, తన మనసులో
 అనుకుంటూ, ఒకకోజాన అంట కందం
 వోమి, దొడ్లోంచి తెస్తున్నప్పుడు అనుకో
 కుండా చేయివారి పడిపోయింది. దానితో
 ఇదివరకున్న సాటలేకాక దాని ఆకారం
 తూర్తిగా మారిపోయింది!
 శంకరం తువ్వలు భుజించిద వేసుకుని
 వచ్చి కూర్చున్నాడు భోజనానికి. అతనూ
 మాటలేదు; తనూ మాటలేదు. పచ్చా, కూర
 వేసి, అన్నం వడ్డించిందో లేదో దొడ్లో
 దొండపాడుకొండ అనుకున్న దంటి
 కుర్రాడు ఒకటే గావుతే! అన్నం పళ్ళెం
 అక్కడే వదిలేసి అదే పడుకు సీత!
 "ఏం సాదరా బాబూ" అనుకున్నాడు
 శంకరం. అనిద అల్లా పరుగెడితే, తన!

పగులగొట్టుచున్న
 తలనొప్పియా?

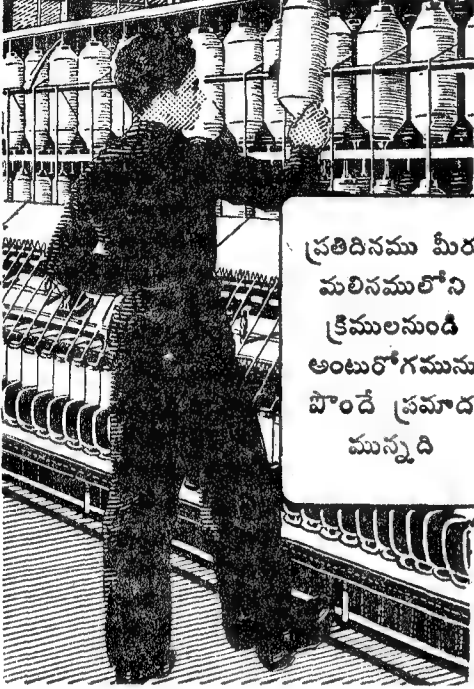
సారిడన్ ను
 పుచ్చుకోండి

ఇప్పుడు క్రాత్త, ఆరోగ్య రక్షకమైన
 ఆధువు కాగిత ప్యాకింగులో దొంకును
 ఒక విక్రీ అబాదు.
 నొప్పిని పోగొట్టును. ఏకాంత నిద్రను
 వనోత్సాహము చేకూర్చును.

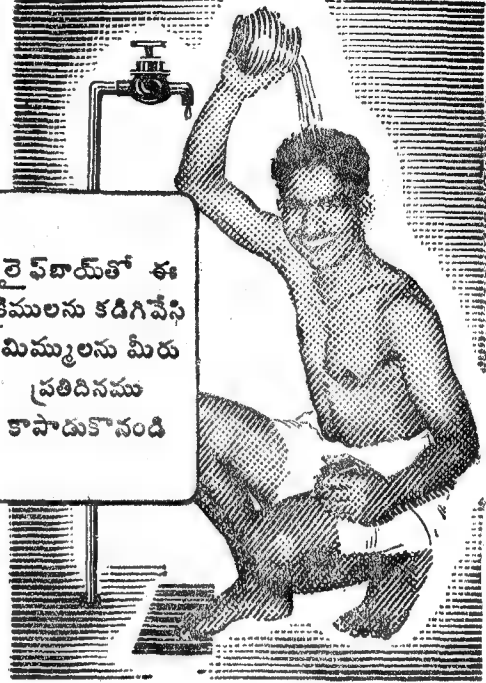
నెయ్యి వేసేవా రెవరూ? పెప్పిల్లి ఉంటే అనుకోవచ్చు. అదీలేదు. ఇంక తప్పదనుకుని గూడ్ల పున్న పేరిగిన్నెకోసం తేచాడు. తీరామాస్తే దాన్నిండా చీమలు. బానీ డబ్బాలోంచి తీసుకుందామని ప్రయత్నించేను.

ఎంత ప్రయత్నించినా ఆ డబ్బా కనిపిస్తేగా! అవిడగారు ఎక్కడ పెట్టిందో అవిడకే తెలియాలి, ఆ బ్రహ్మకే తెలియాలి! పోనీ, ఒక మెతుకుతే కనుకు దాం అని నేతి డబ్బా వెతికడం విరమించు

కుని, వెనక్కి తిరిగేసరికి, అపుడే ఆరగింపు అయిపోతోంది. ఎవరూ? రోజూ యింట్లో తిగుసుతూ, అన్ని మూతలూ తిరగతోస్తూ, చిరాకుగా ఉన్నప్పుడు, పరాకున సీత వదిలేసిన పాలు తాగేస్తూ, చంటినాడి పాల

ప్రతిదినము మీరు
మలినములోని
క్రిములనుండి
అంటురోగమును
పొందే ప్రమాద
మున్నది

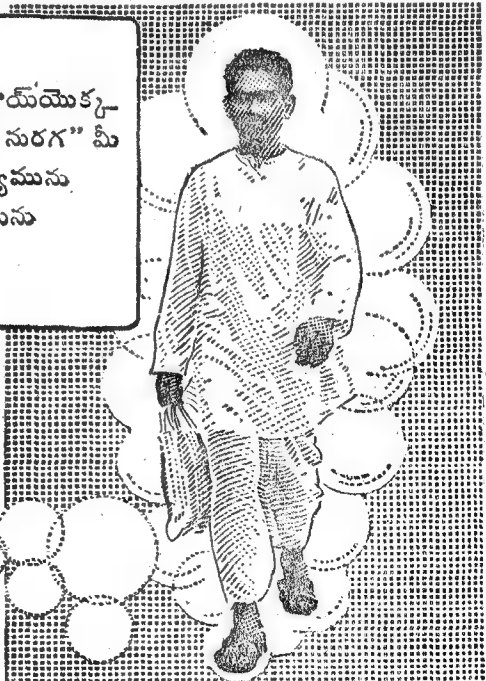
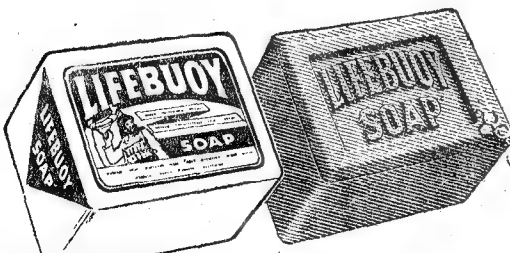

తైవబాయ్ తో ఈ
క్రిములను కడిగివేసి
మిమ్ములను మీరు
ప్రతిదినము
కాపాడుకొనండి

తైవబాయ్
నబ్బ

ప్రతిదిన మలినములోని క్రిముల
నుండి మిమ్ములను కాపాడును

తైవబాయ్ యొక్క
"రక్షక సురగ" మీ
ఆరోగ్యమును
కాపాడును

ఇండియాలో తయారుచేయబడినది

L. 250-X52 TL

నిత్య నైవేద్యం

నీసా పగులకొట్టిన నల్లపిల్లి! మాన్యాంటే తిప్పలానట్టు అవతలపడితే బాగుండు శంకరాని కలగుంటుంది? తిండి వద్దు, నసుకున్నాడు. మాట్లాడుకుంటా చెయ్యి

SANFORIZED
REGD TO MK
SHRUNK

**'సాన్ఫోరైజ్డ్' బట్టతో
తయారైన దుస్తులు
చాలనట్లుగా
ఎన్నటికీ క్రుంగవు
-ఎన్నో సార్లు
ఉతికినాకూడ**

**ముఖ్య గమనిక -
మీ దర్జా తగ్గిపోవద్దు.
"ఇది
'సాన్ఫోరైజ్డ్' బట్ట
-కుట్టెముందు
తడవవద్దు."**

కడుక్కుని ఇవతలకి వచ్చేకాదు. వంకీ నున్న చొక్కా తీసి తొడుక్కుంటుండగా పెరట్లోంచి సీత వచ్చింది. కలికేసినట్లున్న కందం, ఎలా వేసిన వలాగే నున్న పదార్థాలు చూసి, మళ్ళీ కోప మొచ్చింది కాబోలనుకుంటూ మధ్య గదిలోకి వచ్చింది.

"భోం చెయ్యకుండా రేచిపోయారేం."
"భోజనం వద్దు, బొట్టూ వద్దు. నన్ను వెళ్ళినియ్యి."

"ఏం, పిల్లి కాని ముట్టుకోలేకుకదా!"
"....."

"దంటాడ్ని వెన్ను మీద కండ్ల చీమ కీకే నొందండి. గోల చేస్తూంటే వెళ్ళాను. దిక్కుమాలిన పిల్లి ఇంతలోనే రావాలా?"

"పిల్లికేం ఖర్చుం దిక్కుమాలిన దడదానికి! అసలు దిక్కుమాలినవాళ్ళం మనం."

"అయ్యో అవేం మాటలండి. భోంచేయకుండా వెళ్ళిపోతారా!"

"....."

"పోనీ ని సరి వేసి వడ్డిస్తానుండే"

"నా కట్టులేదు."

"మీ కట్టులేకపోతే నాకూ వద్దు. నాకే నేమిటిదంతా? నేనూ తినను."

శంకరం చెప్పలు తొడుక్కుని నడిచేడు పిల్లి లోకి. అత సలా వెళ్ళిపోతూంటే నిర్ధారితపోయి మాన్యావుండిపోయింది సీత. అంతకంటే ఏం చేయగలదు!

రోడ్డుంట నడిచివెళుతున్నా డన్నమాటే గాని శంకరానికి మనసు మనసులోలేదు. ఎదురుగా కారే వస్తోందో, రిక్తా యే వస్తోందో, సైకిలే వస్తోందో, మనుష్యులే వస్తున్నారో, ఏమీ కనుపించటంలేదు. అరిగిపోయిన చెప్పలలో అడుగులు పడుతున్నాయన్న మాటే కాని, అతని మనస్సు పరివరి విధాల పరుగుతుంది. ఒకటే ఆలోచన, తన జీవితంగురించి.

అందరి జీవితాలూ ఇలాగే వుంటాయా లేక తనకేనా ఈ ప్రశ్నకత? అందరూ ఇలాగే. వుంటే నిజంగా పిచ్చి తిపోయా? తను కనుక ఏదోవిధంగా న్నెక్కున్నాడు. న్నెక్కుకురాక ఏంచేయాలి? ఎన్నాళ్ళలా న్నెక్కుకురావాలి? ఎంత అంటే ముట్టుకుంటా తిగుగుదామన్న రోజూ దో ఒకటి తప్పడంలేదు. ఎంతకని తమమూతం ఓరు సాడు. ఓర్చక చేసేదేముంది? పోనీ ఏదోవిధంగా సీతకి నచ్చచెప్పుదామంటే ఆమె వివే పరిస్థితిలో వుందా? చచ్చి చెడి పగలంతా ఆఫీసులో నానా యాతనపడి, ఎత్తుకు కొంపకి చేరుకుందామ అని ఇంటికి వచ్చే సరికి, నానా రథసా జరుగుతుంటుంది ఇంకో. ఇంటికి వెళ్ళేసరికి చంటి పిల్ల పిడోవు, ఎడవిల్లాడు గోల, ఇంటానికే

వంట, ఇంక ఎలాచీ కాన జానమొచ్చింది పెద్దపిల్ల. దీపం వెలిగిస్తూనో, తమ్ముడ్ని అడిగూనో, చెల్లెలికి పుయ్యాల పూవు తోనో, అమ్మకి సాయం చేస్తూనో తంటాలు పడుతూంటుంది. దాన్ని చూస్తే తనకి జాలి. ఇదంతా చూస్తూంటే రోజూ అనుకోవడం ఎలా గోలాగ సీతకి వచ్చుచెప్పుదాం, ఇల్లు కాస్త మార్చి, ఇంట్లోవాళ్లు సుఖంగావుంటే బట్టు చూచుకుందాం మళ్ళా, నేనూ సహకరిస్తే అపాటి చేయలేమా? అని చెప్పుదా మునుకుంటాడు. కాని ఇంటికి వచ్చేసరికి, ఏదో గలభా జరగడం, మనస్సు పాడై పోవడం, అవిడతో మాట్లాడకపోవడం, ఆరోజు జరిగిపోవడం. ఎన్నిరోజులు గడిచి పోతున్నాయో ఈవిధంగా! ఇంక చెప్పడమెప్పుడు? చెప్పుదామని అనుకోవడమే కాని ఈ జీవితం ఇంక ఇంతే కాదోలు!

ఇంటిదగ్గర సీత: — ఎన్నివిధాల ప్రయత్నించినా ఆ యనకి ఒక్కరోజుకూడా కోపం రాకుండా చేయలేకపోతున్నాను కదా? ఎందుకో అంత కోపం? ఎవరిమీదో అంత కోపం? నేనుమట్టుకు ఏం చేయగలను? ఆ యనమ్మంతసేపూ పిల్లల్ని చైత్రుణ్ణి వెళ్ళనియ్యడంకదా? ఏనుపు కూడా వినిపించకుండా వుండడానికి ఎలా నిలపుతుంది? అదె యింటిలో, ఆ వున్న యాడుగదుల్లోనూ వుండకుండా ఎక్కడికి పోతారు? అయినా, ఇంట్లో పిల్లలంటూ వున్న తర్వాత, అల్లరిలేకుండా ఎలాగుంటుంది? పెద్దపిల్ల అల్లరిచెయ్యడు. చంటి పిల్ల, ఎలాచీ ఆ ఎడపిల్లాడే ఆ అల్లరిచేసి నాను. వాడెవలు తండ్రి చాటులకే పెళ్లడు. ఇంకెందుకు వినుకు?

ఇవతల పిల్లల్ని సమదాయంచుకోవాలి. ఇంటిపని చూచుకోవాలి. భర్తకి ఏం కావాలో చూడాలి. అతనికి కోపం రాకుండా మెసలాలి. ఎలా సాధ్యం? బ్రాహ్మణ్ణి లేచి కాఫీపెట్టి, అతను లేచే సరికల్లా సీదగా వుండాలి. స్నానానికి వేట్టెట్టు, సబ్బు, తువ్వలు పెట్టాలి. ఇంతలో ఈ పిల్లలు ఏ అశూయిత్యం చేయకుండా చూడాలి. ముగ్గురు పిల్లలు. పెద్ద పిల్లని బ్రాహ్మణ్ణి మూలకుపంపాలి. తక్కిన ఇద్దరూ చిన్నపిల్లలు. చంటిపిల్లకి పని మనిషి వుండగానే నీళ్ళుపోసుకోవాలి. దాన్ని పుయ్యాలతో పడుకోపెట్టాలి. అటు పైస పనిలోకి దిగాలి. రోజంతటా కీ బ్రాహ్మణ్ణి పని మరి తెనుగుడు. అందుకే ఇదివిరకు రెండు మూడుసార్లు నూచించింది భర్తదగ్గర - “మా అమ్మని రమ్మని వ్రాయిస్తానండీ. బోత్రిగా ఒకతెనూ పని

చేసుకోలేకుండా వున్నాను. ఏదో ఇంత వుడకేసి పడేస్తుంది. నేను ప్రేమనంతా సవరించుకుంటాను. ఈ చంటివాడితో మహా కష్టంగా వుంది. మా అమ్మన చేపిల్లల్ని నేను మాస్కోవడానికి వీలుగా వుంటుంది. మిగిలిన “డో” అంటే పెద్దపిల్లచేత ఒకాద్ద వ్రాయిస్తాను.”

“సరి సరి వీతోనే, నీ చాడస్తంతోనే పడలేకుండా వుంటే ఇంకా ఆవిడకూడావా? కడిగిందే కడిగి, తోమిందే తోమి, ఇంక ఒంటిగంటయినా మెతుకులు రావు. చాలు చాలు, పడే అవ్వందీ! డడాం ఇదే బాగుంది” అన్నాడు శంకరం. ఇంకేం సమాధానం చెప్పుతుంది తన?

ఇవన్నీ మనస్సులో మెదులుండగా, మగ్గుగదిలో చాప వేసుకుని వడుం వాల్చింది సీత. పిల్లలు ముగ్గురూ పడుకుని నిద్రపోతున్నారు. ఇంతలో వీధిలపు ధవ్వడైంది. ఈవేళపుడు ఎవరువస్తారు చెప్పా అనుకుంటూ లేచి తలుపుతీసింది సీత. రిక్తావాడికి డబ్బులిస్తోంది తనతల్లి. ఒకప్రక్క తల్లి వచ్చిందనే సంతోషము, మరొకవైపున భర్తగురించి అతులేని ఆలోచన. అత్రేగారు రావడమంటేనే అంత యిష్టంలేని మనిషి, ఇవ్వ డీవిడ ఇలా రావడంతో ఇంట్లో వియ్యంధం వస్తుందో? కొంప తీసి మొహంమీద అసెస్తారేమో! రాకరాక అవిడ రావడం, ఎదైనా మాటంటే కష్టంగా వుంటుంది. ఎటూ తోచలేదు సీతకి. తల్లిని పలకరించడైనా పలకరించలేదు. వెనక్కి తిరిగింది. మాతుర్ని వెంటడించింది తల్లి.

శంకరం తిరిగి తిరిగి, నాయంకాల ముతగానే ఇంటికి వచ్చేడు. పంటింట్లో కబుర్లు వినిపిస్తున్నాయి. ఎవరోస్తారు? అయినా, పంటింట్లో కబుర్లు చెప్పేటంత చను వెనకి వుండి ఈ వ్రాళ్ళో! ఎవరో బంధువులై వుండాలి? సీతని పిలిస్తే తెలిసిపోతుంది: అవున్నాడు శంకరం, “సీతా! అని పిలిచాడు. పంటింట్లో కూర్చుని తల్లితో కష్టం సుఖం చెప్పకుంటున్న సీత, శంకరం పిలుపు విసగానే, చటుక్కున యివతలకివచ్చి “ఎంతసేపైందండీవచ్చి” అంది.

“ఎంతసేపైతేంలే, ఇంతకీ సీతోమాట్లాడే జవయా?”

“ఇండాక ఒంటిగంటకి బమ్మలో మా అమ్మ వచ్చిందండీ.”

“ఉత్తరంకాని వ్రావా రమ్మని.”

“లేదండీ. పిల్లల్ని చూచి అమ్మల్లయింది కదా, ఓసారి చూచిపోదామని వచ్చిందట.”

“సరే. వెళ్ళు.”

మాట్లాడుకుండా వెళ్ళిపోయింది సీత.

“దాపరికం లేకుండా నీ భార్యకు అన్ని విషయాలు చెప్పేస్తుంటావా?”

“మరొకరు ఎవరన్నా ముందు చెప్పేస్తారేమోనని భయం ఉన్న విషయాలన్నీ.”

* * *

రామయ్య: అబ్బ. విను గొస్తున్నది. ఈవ్రాళ్ల వేంకయ్య యిల్లంటే ఎవరూచూపించలేం!

నత్యం: అందుకే తెలియని వాళ్ల నశలడగనే కూడదని చెబుతా.

—కే. విశ్వనాథ, సికింద్రాబాద్.

* * *

రాము: కూర్చున్నాడు - చంద్రుడు, పరిలో యెవరు గొప్పరా?

సోము: చంద్రుడే గొప్ప. ఎందుకంటే చంద్రుడు రాత్రి వేళప్పుడు వెలుగునిచ్చి నహాయము చేస్తున్నాడు. కాని సూర్యుడట్లాకాక దినములో వెలుగు అవసరములేకప్పుడు వెలుగునిస్తున్నాడు.

—యం. నరసింహారావు, హైదరాబాద్.

“ఎందుకే అమ్మా పిలిచేడు” అంది తల్లి. “ఆ. ఏంలేదు. కాఫీ కావాలి” అంది. ఏమని చెప్పుతుంది? మనసులో మాత్రం అనుకుంది - ఈయన ఎప్పటికీ ఇంతేనా!

కావలెను
ప్రతి ప్రదేశములోను బ్రాంచి రిప్రెజెంటేటివ్లు కావలెను. వెలకు రు. 100/-, కమీషను వంపాదించండి. షరతులకు ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.
All India Representation & Commercial Services, Hathras. U. P.

చిట్ట ప్రశ్న - గట్టి జవాబు

యేలే శ్వరపు విశ్వ పతి శాస్త్రి

పంతులయ్య ఒక్కనాడు, పాత్యగ్రంథములను తెరచి,
పురాణాలగాథలన్ని, నిరూపించి చెప్పచుండ,
అర్జునుడా? కర్ణుడా? అధికుడెవ్వడనే ప్రశ్న
తర్జనభర్జనజేయగ, పంతులయ్య అర్జునుడే
అన్యాయం బెరుగడంచు, అజయుండరి జనులకంచు
చిన్నికృష్ణు చెలువటంచు, చేవగల మగాడటంచు
భట్రాజుపొగడ్తలెంతో, దిట్టంగాచేసె; నంత
జెంతనున్న బాలుడొకడు, జంకులేక నిలచియడిగె:
“అన్న కర్ణు జంపడె అన్యాయముగా యుద్ధమందు?
చిన్నికృష్ణు జతవీడడ మున్నగునుగాచుటందు?
బ్రభువాహనుని జెంతను బలమును జెడి వీరిరాడె?
చేవగలమగాడైనచో కిరాతులకు ఓడుటెల?
ఇట్టి అర్జునుండు యధికు డెట్టులొను యెంచితలప?
దానధర్మముల రెంటిని దప్పక, నమ్మిన రాజుకు
ప్రాణమిచ్చి కృతార్థుడై నాజెపు జీవితమంటిన
కర్ణుండే యన్నింటను ఘను” డంచును నొక్కిచెప్పె.
ఆ మాటలు విన్నపంతు లాశ్చర్యము జెంది, “ఓరి!
ధడవా!” యని యొక్కసారి ఆవలిం చె తన నోరు.

అక్క చేష్టలకి చెల్లెలు అనుకరణ

వనంశాసనము

టామ్ సాయర్ ప్రపంచ యాత్ర

మూలం మార్కెట్స్

సిరియల్ టామ్ సాయర్, హాకర్ టెర్రీస్ నవలలకు తరువాత జరిగిన కథను తెలుపుతుంది. “హాకర్ టెర్రీస్” నవలలో మాదిరిగానే ఈ నవలలో కూడా హాకర్ టెర్రీస్ అనే కుర్రవాడే కథ చెబుతాడు. ఈ నవలలో టామ్ సాయర్ అనే కుర్రవాడూ, హాకర్ టెర్రీస్, దిగ్బి స్పీహియన్ల జన్మతానే స్వీడ్ గోమూఖ్యజాతలు. టామ్ సాయర్ కు ఎక్కడూ ఏదో సాహసం చేస్తూనే వుంటానని, హాకరు దేశాల్లో టాగిపోతూ వుంటానని కోరిక. అంతే ఇదివరకు చేసిన సాహసాలలో తృప్తిపడక, కొత్తవాటికోసం చాలా తపసు చేస్తాడు. కాని మిగతావాళ్ళిద్దరూ అతని ప్లాన్ల అన్నిటిని త్రోసి వేస్తారు. ఎంతయినానికి సాహసోక్తులూ వున్న నవలలలో, ఒక ప్రాశస్త్యం తెలుస్తోంది యూరప్ ఖండానికి అయిలుదేరుతున్నట్లు వార్తల్లో తెలుస్తుంది. అది చూసినదామని దిగ్బిస్ టామ్, హాకర్, జమ్ ముగ్గుర్ని ప్రాశస్త్యం లోపరికి రానిచ్చి హాకర్లుగా తెలుస్తోంది అయిలుదేర దీస్తాడు. యూరప్ ప్రయాణమే పోతున్న విమానంలో ముగ్గురు మిత్రులు నిర్భయంతోనే వున్నాడు.

4

వై అనంతమూ, అగాధమూ అయిన శూన్యాల్లో కాలము; కింద భయంకరమైన మహానముద్రము; ఈ నముద్రంలో కళ్లు చింఛుకొని చూసినా ఉద్వేగున లేచే కరటాలు తప్ప మరేమీ కనుపించడంలేదు. అంత నిరాశాయంగా వుంది. ఎటుచూసినా మేము ఎక్కడా కొంచెమైనా వంకరలేని ఒక మహా నలయంబుధ్య చిక్కుకున్నట్లు నిశ్చయించింది. నము

ద్రమూ, అకాలమూ కలిసిపోయి ఒక కులయంగా కనిపిస్తోంది. ■ కలయానికి నశిస్తూ మధ్య మే మున్నాము. మా విమానం అపరిమితమైన వేగంతో ప్రయాణం చేస్తోంది. ఎంతవేగంతో పోతున్నా, మేము మూతం కలయి మధ్యభాగాన్ని వాటిపోవడం లేదు. ఒక్క అంగుళమైనా ముందుకు జరుగుతున్నట్లులేదు. ఎంత అలోచించినా దీనికి కారణం బోధపడలేదు. కారణం బోధపడనివని జరుగుతున్నప్పుడు ఎంతభయం కలుగుతుందో అందరికీ తెలిసిన విషయమే.

అంతా నిశ్చబ్దంగా, నిశ్చలంగా వున్నది. ఆ నిశ్చల నిశ్చబ్దతలో మాకు గట్టిగా మాట్లాడుకోవడానికి కూడా ధైర్యం చాలక, మెల్లిగా గునగునలాడసాగాము. గునగునలాడినకొద్దీ ధైర్యం నన్నగిలిపోతోంది. ధైర్యం నన్నగిలిపోతే మెల్లిగా మాట్లాడుతున్నాము. ఈవిధంగా చివరకు మాలో ధైర్యమనేది కంచుకాగడా వేసికా కానరాకుండాపోయింది. మాట్లాడుకోవడం కూడా పూర్తిగా మానివేశాము. అలాగే ముడుచుకుని కూర్చుని ఆలోచిస్తున్నాము. అంత దీర్ఘకాలం మాట్లాడుకోకుండా మే మెన్నడూ కూర్చోలేదు.

కూర్చున్నా సరిగా నెత్తిమీదికి వచ్చాడు. అంత వరకూ కిమ్మనకుండా కదలకుండా కూర్చున్న ప్రాణి నరు లేచి నుంచున్నాడు. త్రిభుజాకారంలో వున్న ఒక యంత్రంతో కంటికి దగ్గిరగా పెట్టుకున్నాడు. అది మధ్యాహ్నం రేఖలను, అక్షాంశ రేఖలను కనిపెట్టే యంత్రమని, దాని సహాయంతో మనం ఏ ప్రాంతంలో ఉన్నామో తెలుసుకోవచ్చునీ బాప్ అన్నాడు. ప్రాణి

నరు కాగితం తీసుకుని ఏదో లెక్కలు వేశాడు. తరువాత ఏదో తు సక్రంతిని చూశాడు. అదయిన తర్వాత మళ్ళీ అర్థంలేని వాగుడు సాగించాడు. తన విమానం గంటకు మారు మైళ్ళ వేగంతో పోతోందనీ, ఈ వేగాన్ని రేఖాసాయంత్రందాకా ఉంచుతాననీ, ఆ వెంటనే అండన్ నగరంలో రక్షామూని వాల్తాననీ కోతలు కోశాడు.

అలాచేస్తే మీకు బతికున్నంత కాలమూ కృతజ్ఞులమై వుంటామని మే మున్నాము.

ప్రాణి నరు ఆ మాట వినిగానే అటు వెడుతున్న వాళ్ళలా గిరుక్కున మాకేసి తిరిగాడు.

కళ్ళలోంచి నిప్పులు రాల్చున్నట్లు మాకేసి దీర్ఘంగా చూశాడు. అతని మునుములో ఏదో అనుమానం మెదిలింది. "మీరు నన్ను విడిచిపెట్టి పోదామనుకుంటున్నారు కదూ? నిజం చెప్పండి," అన్నాడు.

ఏం చెప్పడానికి మాకు తోచలేదు. అందుచేత కిక్కురుమనకుండా దగ్గిరదగ్గిరగా జరిగి నుంచున్నాము.

తలమెట్టు?

బాధ, తలనొప్పి, జలుబు, మరియు జ్వరంనుండి తక్షణం నివారణపొందుటకు

కౌంటీ ఆఫ్ మాంటక్స్ట్రీ

రెండు బాగములు

ఒక్కొక్క ఖాతం

వెల రూ. 38-0

పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకం.

ఆంధ్ర గ్రంథమాల,

మద్రాసు-1.

శ్రీమదాంధ్ర

మహాభారతము

ఉద్యోగపర్యమం

వెల రూ. 1-0-0

ఆంధ్ర గ్రంథమాల,

మద్రాసు-1.

★ టామ్ సాయర్ ప్రపంచయాత్ర ★

ప్రాధానరు వెనక్కితిరిగి యథాస్థానానికి వెళ్ళి కూర్చున్నాడు. కాని మామీద కలిగిన అనుమానం అతన్ని విడిచిపెట్టలేదు. ఉండుండి మమ్మల్ని కసిరి మాచేత సమాధానం ఇప్పించాలని ప్రయత్నించేవాడు. కాని మేముమాత్రం నోరెత్తలేదు.

ఆ పగలు ఎంత నెమ్మదిగా, దిగులుగా గడిచిందో చెప్పలేను. గుండెలమీద ఏదో భారంపున్నట్లు అనిగారి పోయాము. చీకటిపడుతున్న కొద్దీ మాకు దిగులెక్కువైంది. కొంతసేపైన తరవాత టామ్ నన్నుగిల్లి "అటు చూడు" అన్నాడు.

నేను వెనక్కిచూశాను. ప్రాధానరు ఒక సారా సీసా ముందు పెట్టుకుని గడగడ తాగేస్తున్నాడు. అతడలా తాగడం నాకు ఆందోళన కలిగించింది. ప్రాధానరు మళ్ళీ తాగాడు. కైపు తలకెక్కి పాటలు పాడేవాడు. అప్పటికి బాగా చీకటిపడింది. తుపాను సూచనలు కనిపించాయి. ప్రాధానరు ఇంకా వెర్రిగా పాడుతున్నాడు. ఉరుముల ధమధమ ధ్వనులు ఎక్కువైశాయి. గాలి రయ్యిన వీస్తూ విమానపు తాళ్ళను బలంగా ఊపేస్తున్నది. చీకట్లో ప్రాధానరు కనిపించడం లేదు. అతని గొంతుకకూడా వినిపించడం మానేస్తే బాగుండునని అనుకున్నాము. కాని అలా జరగలేదు. కొంతసేపు అలాగే పాటలు పాడుతూవున్నాడు. అకస్మాత్తుగా పాట ఆగిపోయింది. పడినిమిషాలసేపు నిశ్శబ్దంగా వున్నాడు. మాకు అనుమానం కలిగింది ఏమైనాజోసని. అతడు పాడుతూవున్నా బాగుండిపోను. ఎక్కడున్నాడో, ఏం చేస్తున్నాడో తెలిసేది అనుకున్నాము. ఇంతలో మెరుపు మెరిసింది. ప్రాధానరు ఉలికిపడి లేవబోయాడు. కాని మంచి నిషాలో ఉన్నందున తూలిపడిపోయాడు. పడి ఇలా అరిచాడు: "వీళ్లకి ఇంగ్లండు వెళ్లడం ఇష్టంలేదట. నరే, చూస్తూ, వీళ్ల పని పట్టిస్తా. నేను దారి మార్చేస్తా. నన్ను విడిచిపోదామనుకుంటున్నారగదూ? నరే, నా తడాఖా చూపిస్తా" అని అగాడు. కొంతసేపటిదాకా మళ్ళీ నిశ్శబ్దంగా వున్నాడు. అలా ఎంతసేపైందో చెప్పలేను. ప్రాధానరు ఎక్కడున్నాడో, ఏం చేస్తున్నాడో తెలియలేదు. మళ్ళీ మెరుపు మెరిస్తే బతికిపోదామనిపించింది. చివరికి మళ్ళీ మెరిసింది. ప్రాధానరు చేతులతో,

కాళ్లతో పాకుకుంటూ మావేపు వస్తున్నాడు. మాకు నాలుగడుగుల దూరంలో ఉన్నాడు. అతని కళ్లలో తీవ్రమైన క్రోధాగ్ని ప్రజ్వలిస్తోంది. హఠాత్తుగా టామ్ మీదికి దూకి "పో నముద్రంలో పడు" అని కేక వేశాడు. మెరుపు మెరిసినంతలో ఇదంతా జరిగింది. మళ్ళీ కారు చీకటి కమ్ముకుంది. టామ్ ను కిందికి తోసివేశాడో లేదో నాకు తెలియలేదు, కాని టామ్ నుండి ఏ కబ్బుమూ విసబడలేదు.

మళ్ళీ చాలసేపు ఆ చీకట్లో అందరం కాచుకొని వున్నాము. ఇంతలో మరొక మెరుపు మెరిసింది. విమానం వెలుపలి భాగాన టామ్ తల క్షణంసేపు కనిపించి మాయమైంది. విమానంనుండి కిందికి వేల్చాడు తున్న తాడునిచ్చేసమీద టామ్ ఉన్నాడు. ప్రాధానరు టామ్ ను చూడగానే మళ్ళీ ఒక అరుపు అరిచి అతనిమీదికి దూకాడు. మళ్ళీ కటికచీకటి. జిమ్ గద్గద కంఠంతో "టామ్ సాయర్ గారు పోయినట్టే, పాపం" అని మూలిగి, ఒక్కసారిగా కుప్పించి ప్రాధానరు మీదికి లంఘించాడు. కాని ప్రాధానరు అక్కడ వుంటేగా?

తరవాత భయంకరమైన అరుపులు రెండు వినిపించాయి. కొంత ఆగినతర్వాత మళ్ళీ వినిపించాయి. ఈసారి కింద ఎక్కడినుండో వస్తున్నట్లు అన్యస్తంగా వినిపించాయి. జిమ్ మళ్ళీ "పాపం టామ్ సాయర్ గారు!" అని గద్గదంగా అన్నాడు.

మళ్ళీ అంతా నిశ్శబ్దమైంది. మెరుపు మెరుస్తుండేమోనని అందరం ఎదురుచూస్తున్నాము. మళ్ళీ మెరిసింది. జిమ్ మోకరించి, చేతులతో యుఖం కప్పకుని ఏడుస్తున్నాడు కింద వేల్చాడుతున్న నిచ్చేనవైపు చూద్దా మనుకుంటుండగానే మళ్ళీ చీకటైపోయింది. చూడక పోవడమే మంచిదనుకున్నాన; చూస్తే ఏ భయానక దృశ్యం కంటపడేదో ననిపించింది.

ఇంకొకసారి మెరిసింది. కిందికి చూశాను. టామ్ నిచ్చేసమీద నుంచుని తాళ్లు గట్టిగా పట్టుకుని గాలిలో అటూరితూ ఉయ్యాల ఊగుతున్నాడు.

"పైకితా, టామ్! పైకి తా" అని గట్టిగా అరిచాను.

టామ్ సమాధానం చెప్పాడు. కాని అతని కంఠం బలహీనంగా ఉండడంవల్లా, గాలి బలంగా వీస్తు

న్నందువల్లా బాగా వినిపించలేదు. 'ప్రొఫెసరు అక్కడే ఉన్నాడా?' అని అడిగినట్లు అనుకున్నాను.

"లేదు నముద్రంలో పడిపోయాడు. పైకి కా," అని అరిచాను.

"హాక్ ! నువ్వు ఎవర్ని పిలిచేది?" అని జిమ్ అడిగాడు.

"నేను టామ్ ను పిలుస్తున్నాను," అన్నాను.

"అదేమిటి హాక్ ! టామ్ గార్ని పిలుస్తున్నావా? పాపం ఆయన—" అని జిమ్ గద్గదికంగా అంటూండగానే మెరుపు మెరవడం, అప్పుడే నిశ్చయమిడుగా మెల్లిగా పైకివచ్చిన టామ్ ను జిమ్ చూడడం, తెల్లగా పాలిపోయివున్న టామ్ ముఖంచూసి అది టామ్ తాలూకు దయ్యమునుకుని జిమ్ హాడిలిపోయి "అమ్మా" అని అరవడం, అంతా ఒక్కక్షణంలో జరిగింది.

టామ్ దగ్గిరికి రాగానే, జిమ్ అతన్ని ముట్టకుని చూసి దయ్యం కాదనీ, టామ్ బతికేవున్నాడనీ గ్రహించి కావాలింనుకుని, ముద్దుపెట్టుకుని, ముద్దుమాటలు అని సంతోషంతో పిచ్చికి సంతపని చేశాడు.

నేను టామ్ ను అడిగాను: "టామ్ ! ఎందుకంత నేపు నిశ్చయమిడే నిలబడ్డావు? నేను పిలవగానే పైకి రాలేదే?"

"నేను అక్కడ నుంచునివుండగా నా చక్కనుంచి ఎవరో దూసుకుని పడిపోవడం చూశాను. ఆ చీకట్లో అది నువ్వైందీ, జిమ్ అయిందీ తెలియలేదు."

టామ్ సాయర్ వద్దలే అంత. ఎప్పుడూ తార్కికంగానే ఆలోచిస్తాడు ప్రొఫెసరు ఎక్కడుందీ తెలుసుకున్న తరవాతగాని పైకి రాలేదు.

తుపాను విజృంభించింది. వాయువు ప్రచండంగా వీస్తోంది. పడుగులు, ఉరుములమోతలతో చెవులు చిట్లులుపడుతున్నాయి. మెరుపులతో కళ్లు బైర్లు గమ్ముతున్నాయి. ఒక క్షణంలో మనచెయ్యి మనకే కనిపించదు. రెండోక్షణంలో మన చొక్కా గుడ్డలో ఎన్ని దారాలున్నాయో స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి. మామూలుగా అయితే ఇటువంటి గొప్ప తుపానును కల్లారాచూడడం అదృష్టంగానే భావించాలి. కాని ఆకాశంలో రాత్రివేళ దిక్కులేని పడుల్లాగ సంచరిస్తూన్న సమయంలో, అందులోనూ తోటి వాడొకడు దుర్మరణానికి లోనైన సమయంలో అంత కంటే దురదృష్టంలేదనే అనిపిస్తుంది.

తుపాను విజృంభించింది. వాయువు ప్రచండంగా వీస్తోంది. మెరుపులతో కళ్లు బైర్లు గమ్ముతున్నాయి.

మేము ముగ్ధురమూ ఒకమూల నక్కి మునుచు కొని కూర్చున్నాము. ప్రొఫెసరు పోయినందుకు, అతన్ని ప్రజలు పిచ్చివాడికింద కట్టి వేళాకోళం చేసి నందుకు విచారించాము. తనకు తోచినవని మంచికో, చెడుకో చేశాడు. ఒక చల్లని మూటమాట్లాడే స్నేహితుడుగాని, ప్రోత్సాహమిచ్చి వీపుతట్టే అభ్యుదయాని లేకుండా తనవని తాను నిర్వర్తించాడు. తనకు జరిగిన అవమానం తలుచుకుని తలచుకుని పిచ్చివాడయ్యాడు. అటువంటివాడు పోయినందుకు ఎంతగానో విచారించాము.

అవతలి చితర, ప్రొఫెసరు నివసించినచోట కావలసినన్ని బట్టలు, దుప్పట్లు ఉన్నాయి. అయితే వానతో తడిసి చిలికిపోవడానికైనా సిద్ధపడ్డముగాని, ఆ వైపుపోవడానికి మనసాప్పలేదు. చచ్చిపోయిన ప్రొఫెసరు అప్పటి దాకా ఉపయోగించిన స్థలంలోకి వెళ్లడానికి మాకు ధైర్యం చాలలేదు. అక్కడికి వెడితే ప్రొఫెసరు తాలూకు దయ్యం అడ్డగిస్తుందని జిమ్ అన్నాడు. 'చావనన్నా చస్తానుగాని దయ్యాలతో బెబ్బలాట పెట్టుకోనన్నాడు జిమ్. (ఇంకావుంది)

నాన్న ముద్దు

క్రీస్తునం రోజుకు పదితవలైశా తన్ను ముద్దెట్టుకుంటోంది తల్లి. కాని నాన్న తన్నెందు కనలు ముద్దెట్టుకోడో రామానికి అర్థం కాలేదు. తనతల్లికాదు వాడ తోనివార్లందరూ రామాన్ని చూడగానే— “తెల్లదొర వచ్చాడు” అంటూ వాణ్ణి అంటూ చూసి చూసి గట్టిగా ముద్దెట్టుకునేవారు. బళ్లీ మాప్టా ర్లందరూ రామాన్ని ముద్దెట్టుకునే వారు. బడిబంధోతు రామాన్ని భుజాలమీద కూర్చోబెట్టుకొని, తమాషా తమాషామాటలు చెబు తూ, నాయంకాలం యింటికి తెచ్చి వదిలి పెట్టేవాడు. రంగయ్యశాహా కారు కూడా రామాన్ని, బడికి బోతున్నప్పుడల్లా, పట్టుకొని గట్టిగా

బుగ్గలుకొరికి, వాడేజ్యేసరికి “మా వాబు, మా వాబు, “అంటూ మూడో నాలుగో బలపాలుయి బడివరకు వలించిపోయేవాడు. ఇంతి చాకలిమనిషి నాగమ్మకూడా రామాన్ని ముద్దాడకుండా పోయేది

తాడేపల్లి వజ్రబాయి

కాదు ప్రతినిత్యం. కాని నాన్న మాత్రం రామాన్ని ముద్దెట్టుకోడు. మైగా యెప్పుడూ— “వెధవా వారం చదివావా? చూచివ్రాత రాకావా?” అని కేకలేస్తూ వుంటాడు. నాన్నకు తనమీద అంతకోపం ఎందుకో రామానికి అర్థంకాలేదు కాదు.

రామానికి యేదేన్నీ, దమ్మం

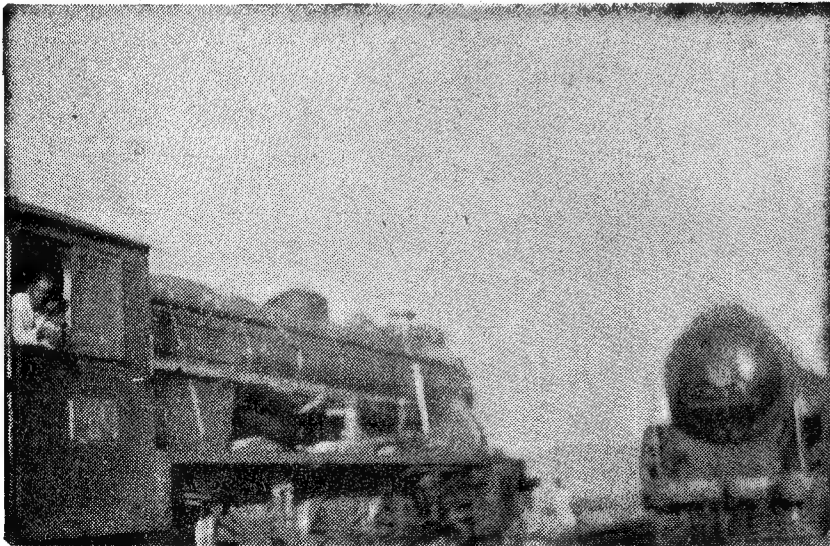
దులా వుంటాడు. వాడికళ్ళూ, ముక్కు చాలా అందంగా వుండి, బుగ్గలు మిసమిసలాడుతూ వుంటాయి. వాడికంఠం కోకిల కంఠం. వచ్చీరాని పద్యాలూ, పాటలూ, చదవమనడం ఆలస్యం, గబగబా చదివేవాడు, వాడిచేత పద్యాలూ చదివించి, విని ఆనందిద్దామని ఆ పూరి వైద్యుడు వడ మటి బజారునుంచల్లా, ప్రతి రోజూ వచ్చేవాడు.

తననందరూ ఆవిధంగా ప్రేమి స్థాననందకు రామం నంతోపించే వాడు. కాని పూర్ణోపార్లందరు తన నెన్ని ముద్దులు పెట్టకున్నా, తల్లి తననెంత గారాజంతో చూచినా, నాన్నగారు తననెందుకు ముద్దెట్టు కోరా అని వాడి అనుమానం.

రామం లేతవృద్ధుడయితో ఈ అనుమానం ఆవేదనగా మారింది. నాన్ననే అడిగి తెలుసుకొని యీ ఆవేదనను దూరం చేసుకుంటా మను కున్నాడు. కాని నాన్నం లేనే భయం! ఇక అడిగి తెలుసుకోవడ మెలా?

ఒకరోజు రామం వాళ్ళ యింటి అరుగుమీద కూర్చో న్నాడు. నాన్న చిన్నప్పుడు తననెప్పుడైనా ముద్దెట్టుకున్నాడా లేదా అని ఆలో చించ నాగాడు. ఎంత ఆలోచిం చినా నాన్న తననెప్పుడూ ముద్దెట్టు కొన్నట్టు వాడికి గుర్తురాలేదు.

రామం కళ్ళ కెంట నీళ్ళు చూక సాగాయి. పెక్కి పెక్కి యేడవడం మొదలెట్టాడు.

“అనేవాలే, జానేవాలే”

పోటో: నన్ను బలరామకృష్ణరావు—విజయవాడ.

దగ్గరలో కాశీకప్పులు కడుగు తూన్న రామంతుల్లి వాడియేడుపు విన్నది. గబగబా పరుగెత్తుకుంటూ వాడిదగ్గరకు వచ్చింది. దగ్గరకు తీసుకుంది. “యేమిటా రామం! యెందుకు యేడుస్తున్నావు?” అని అడిగింది లాలిస్తూ.

రామం మరింత గట్టిగా యేడువ సాగాడు. తల్లి నోదార్చినకొద్దీ వాడియేడుపు యెక్కువ కాసాగింది.

అరగంటసేవటికి వాడి యేడుపు నడితగ్గింది. యెక్కిళ్లు పట్టుకున్నాయి.

“ఏంరా నాన్నా! మా బాబు చెప్పరా యెందుకేళ్ళానో?” అని తల్లి తలనిమురుతూ వోళ్ళోకి తీసుకొని అడిగింది.

వెక్కిళ్ళమధ్యన, రామం తల్లికి తన హృదయ వేదనను తెలియబర్పాడు.

తల్లి చిరునవ్వు నవ్వింది. వాడి బుగ్గలను పడే పడే ముద్దెట్టుకుంది.

“నా తండ్రి! యిదానీ ఆరాటం!” అని రామాన్ని ఎత్తుకుంది. ఆ తల్లికళ్లు జలపూరితములయ్యాయి.

“నానీ! నీవు రోజూ యెందరాళే నడుకుంటావు. ఈరోజు మీరానన్న నచ్చేవరకు మెలకువతోవుంటే నీ అనుమానం తీరుతుంది,” అని తల్లి నవ్వుతూ చెప్పింది.

రాత్రి తొమ్మిదివాటింది. చదువులు చెప్పడం ముగించుకొని నాన్న వచ్చేవేళ అయిందని రామానికి తల్లి తెప్పింది. రామం దొంగ నిదుర పోసాగాడు.

ఇంతలో రామంనాన్న

వచ్చాడు. కోటువిప్పి వంకెకు తగిలించి, బూట్లు విప్పకొని చక్కగా ఓబిలుదగ్గరకు పోయాడు. రామం పుస్తకాలనంటే తీశాడు. దీపం కాస్త పెద్దదిగా చేశాడు. రామం ఆరోజు వ్రాసిన కాశీలనుచూచాడు. చిరునవ్వు నవ్వుతూ రామం వదుకున్న మంచదగ్గరకు పోయాడు. వాడి రెండువైపులా చేతులనానించి — “మా బంగారు రాజా! యెంత చక్కగా రాశావురా” అని వాడు లేస్తాడో యేమోనన్న భయంతో, నమ్మదిగా రామంబుగ్గలను ముద్దెట్టుకున్నాడు. చేతులను మెల్లగా తీస్తూ — “మా నాన్నను లేస్తూ తన చిన్ని చిన్ని చేతులతో ఎం. ఏ. చదివిస్తా. వాణ్ణి మహా

పండితుణ్ణిచేస్తా” అని అన్నాడు. రామం అంతా చూస్తూనే వున్నాడు. వాడికి వాళ్ళ నాన్న అన్న మాటలన్నీ తెలిశాయి. కాని “ఎం. ఏ.” అని “మహాపండితుణ్ణి” అని అన్న మాటలు అర్థం కాలేదు. పోనీ అనుకున్నాడు. మా నాన్నైతే నన్ను ముద్దెట్టుకున్నాడని అవరిమి త ఆనందం పొందాడు. వాడి అమాయకవదనం కలువపువ్వులా వికసించింది, వాడి పెదిమలమీద కమ్మని చిరునవ్వు వింతసోయగంతో నాట్యంచేసింది. వాడు గంతోప సాగరాన ముతక లేస్తూ తన చిన్ని చిన్ని చేతులతో ముఖాన్ని కప్పకొని వత్తిగిలాడు. ★

ఆ దగును అణచండి-ఆ గొంతువుండుకు ఉపశమనం కలిగించి మాన్పండి- రొమ్ము, క్యానకోశ బాధలను వెంటనే తొలగించండి

పెప్స్ పేనించండి.

PEPS

జగద్విద్యాశ్రీ దాంపత్య గొంతు, రొమ్ము, పేద్రెట్లు, మందులమేరారి అందరివద్దా లభిస్తాయి. పెప్స్ పేద్రెట్లు గొంతు, రొమ్ము బాధావశమన, పాతక సారములు కలవి. మీరు పెప్స్ ను వచ్చుచు వచ్చుచు ఈ సారములు అవిరితయి, మీ క్యాపెడ్యూర గొంతుకలోనికి, క్యాపెడ్యూర, క్యానకోశాలోనికి కొనిపోదురాయి. ఇలా అవి పరావరి మిమ్ము బాధించే వాగాలను చేరుకుంటాయి. అందుకే పెప్స్ అంతకళితవంకపై, జగద్విద్యాశ్రీ దాంపత్య పెప్స్ దగ్గులను అణచివేస్తాయి. గొంతువుండు బాధను ఉపశమింపజేస్తాయి, కపమును కోవివేసి, క్యాపెడ్యూరను పోగొట్టుతాయి. ఇవ్వుయేంజా. డ్రోంకైటిస్ చికిత్సకు ఇది అమోమమైనది.

మద్రాసు పోస్ట్ విజెంట్లు: వాదా డ్రిగ్ కంపెనీ, పాల్కు డౌన్, మద్రాసు. 3.

ప్రతిఫలం

ముందు వెనుక కంటికి ఇంపయిన నుండరద్యశ్యాలు. చక్కని పరి నరాలలో ఇమిడివున్నది. కాని దాని ప్రక్కనే బీదవృద్ధురాలి కుటీ రం ఒకటి ఉన్నది.

తన ప్రక్కనవున్న ఉద్యోగు లతో “ఈ స్థలం నాకు నచ్చింది. కుటీరం తీసేస్తే చాలా బాగుం టుంది.” అని చెప్పాడు జాన్.

ఉద్యోగులు వృద్ధురాలి దగ్గరకు పోయి ఆ విషయం తెలియజేశారు. ఆవిడ ఏడుస్తూ రాజగారికాళ్ల మీద బడింది.

“మహారాజా! ఈ కుటీరం ఎప్పుడో మా తాతముత్తాతలు కట్టించారు. కల్లారా ఈ యిల్లు

చాలాకాలం క్రిందట గ్రీసు దేశాన్ని జాన్ అనే చక్రవర్తి పరిపాలించాడు. అతని పరిపాలనలో దేశం చాలా సుఖపడ్డది. గ్రీకు ఖజానా పొల్లిపోయింది.

నర్వనంపదలతో తులతూగి పోతున్న చక్రవర్తి తాను నివ సిస్తున్న పాతభవనం యేమాత్రం బాగుండలేదని తోచింది. తన దర్బారుకు తగిన సుందరభవనం వేరే

కట్టించాలని అనుకున్నాడు. ఎంత భవనమైనానానకే ఖర్చుచేయటానికి సిద్ధపడ్డాడు. భవనం నిర్మించటానికి అనువైనస్థలంకోసం జాన్ రాజ్య

“ద్యారకా”

మంతా విసుగూ, విరాజుం లేకుండా అశ్వేషించాడు.

చివరికి ఒక చక్కని ప్రదేశం కనిపించింది. విశాలమైనస్థలం.

కడలి ఒడ్డున ఒడలుమరచిన బుడతడు

—ఫోటో: గోపాల్, మద్రాసు.

చిన్నపిల్లల టీచరు: మధు!
నీ కెంతవరకు అంకెలు వచ్చాయో
చెప్పు.

మధు: 1, 2, 3, 4, 5, 6,
7, 8, 9, 10, జాకీ, క్విను,
కింగు.

— కె. వేయిగోపాల్ రావు, కోడం
బాక్సు.

* * *
“నాన్నా!...నాన్నా!! నేను
వారిమీద అలిగి వచ్చేశాను.
అమ్మా!!...అమ్మా!!...అమ్మ
ఏదీ నాన్నా?”

“అది నామీద అలిగి నిన్న నే
పుట్టింటికి వెళ్లిపోయింది”
* * *

మాయంకావటం నేను చూడలేను.
నా ప్రాణంతో నిమానమయినది
ఈ గుడిసె. దయతో మన్నించండి.
మీరు మహారాజులు! మీ చిత్రం,
మా భాగ్యం” అని.

చక్రవర్తి ప్రక్కన ఉన్న వుద్యో
గస్థులందరూ ఆ ముసలి దాన్ని
చూచి ఎగతాళిచేశారు. నోటికి
వచ్చినట్లు మాట్లాడారు. చక్ర
వర్తి ఆ గుడిసెను తప్పక వీకిపార
వేసి ఫలాన్ని ఆక్రమించుకొంటా
రని అనుకున్నారు. చక్రవర్తి కొంత
నేపు మానంగా ఉన్నాడు. తరు
వాత వారందరికీ ఎంతో ఆశ్చర్యం
కలిగేటట్లు ఆయన ముసలావిడతో
ఇలా చెప్పారు.

“అవ్వా! నీ కుటీరంలో నీవు
నివసించవచ్చును. అందుకు నీకు
హక్కు ఉన్నది. నీ కుటీరం ప్రక్కనే
నా భవనం నిర్మించుకుంటాను.
నా రాజభవనం ప్రక్కన నీ పూరి
గుడిసె ఉన్నంతమాత్రాన నా భవ

నానికి లోటు కలుగదు. కలిగినా
ఫరవాలేదు. అందువల్ల నా భవనం
ఆక్షరణ నన్నగిల్లినా అంతమాత్రాన
నామీద ఉన్న శారవానికి లోటు
రాదు. కదా!”

చక్రవర్తి తనమాట నిలుపు
కున్నాడు. ఆ పూరిగుడిసె ప్రక్కనే
రాజభవనం వెలిసింది. పేరుప్రఖ్యా
తులతో జాన్ ఎంతో కాలం
రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడు.

కిరీటంగల తలచుట్టూ ఎప్పుడూ
ఆపదలు గుమిగూడిఉంటాయి. చక్ర
వర్తి మంత్రులిద్దరు ప్రభువువైకుట
పన్నారు. ఆ పేదరాలి పూరిగుడిసె
ప్రక్కన కూర్చుని, వారు జాన్
రాజును హత్యజేసి అతడిరాజ్యాన్ని
ఏవిధంగా అపహరించాలో పథకం
తయారుచేశారు. ఇంట్లోనుంచి
కాలు బయట పెట్టలేని ఆ మూడు
కాళ్ల ముసలమ్మ వారి మాటల

నన్నింటిని విని, రాజుగారికి తెలియ
జేసింది. రాజుగారిని హత్యచేయడలి
చిన మంత్రు లిద్దరికీ కాలం
తీరింది. ఈ విధంగా జాన్ చూపిన
బాదార్యానికి తగు ప్రతిఫలం
లభించింది.

“ఇతరుల న్యాయమయిన
హక్కులకు భంగం కలిగించ
కుండా ఉండివారే నిజమయిన
తెలివిగలవారు. ఒకనాడు ఆ వృద్ధు
రాలికి తన గుడిసె మీద గల
హక్కును కాపాడాను. ఈనాడు ఆ
వృద్ధురాలు నాకు నా సింహాసనం
మీదగల హక్కును కాపాడింది!
అని కృతజ్ఞతతో జాన్ ఆమెను
ప్రశంసించాడు. ★

హకల్ బెరీపిన్

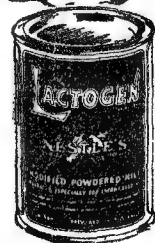
వెల: రు. 2-0-0 లు.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, మద్రాసు.

ఎప్పుడూ క్షణమైనా చింతలేదు

అతడు లాక్టోజన్ పాన కావడమే
కారణం. తల్లిపాలలే పుష్టి
కరమైనదేకాక తేలికగా లాక్టోజన్
అరుగుతుంది.

విశ్వసించండి
LACTOGEN
తల్లిపాలు ఇవ్వలేనప్పుడు

ఉచిత లాక్టోజన్ ఫోల్డర్ కు
ఈ కాపీ పూరిచేసి పంపండి.
సెప్టిల్ ప్రాడక్ట్స్ (ఇండియా) లి.
పోస్టు బాక్సు 396, కలకత్తా

పేరు _____
చిరునామా _____

L6/G/8

విజ్ఞానవిధులు

"డాక్టర్"

197. మన శాస్త్రాలు

"ఎందుకో గాని మీకు మన శాస్త్రాలమీద మహా అక్కునుగా వుంది. ఎందుకండీ అలాగు తిట్టుతున్నారో?" అని శ్రేయోభిలాషులు ఒకరు" మందలించారు. వారికి నా జవాబిది: "మీరు నా శ్రేయోభిలాషులని నాకు బాగా నమ్మకము. లేకుంటే నా 'తప్పు' ను వేలుపెట్టి చూపించరు. అభిమానులు నాలాని అవగతాన్ని సహించే ఊరుకుంటారు. అందువల్ల అవగతము గుణము అవుతుందా? అవగతాన్ని - అక్కునుకూడా అవగతమే (కారణము లేకపోతే!) - వేలుపెట్టి చూపించారు. కృతజ్ఞుడను. అయితే "తిట్టకుండా (ఊరికే అంటేనూ తిట్టు. నతివాణ్ణి నతివాడా అంటే తిట్టా?) రాస్తాను మన శాస్త్రాల సంగతి. చిత్రించండి.

'సంగీత శాస్త్రము' చూచాను. నాకు సంగీతమురాదు. "అయితే ఎందుకు చూశావూ?" అంటే "ఏమిటో తెలుసుకో సాగింది." దానిలో చెప్పకొచ్చారు రచయితలు. ఇవి వారి స్వకపోల కల్పితాలు మట్టుకు కావు. "నారదీయ సోమనాధీయ ములలోన, వలయువాని... గూర్చి" యే రచించినారు. కర్తలు. ఆ గ్రంథములోని ఒక పట్టిక.

కవి జనాశ్రయము వేములవాడ భీమ కవి దంటారు, కావీలు; మల్లియరేచనదలు.

ఆ గ్రంథములో గణములకు అధిదేవతలు, గణముల - భద్ర, గుణ, తుయ, ధన, అది - ఫలములూ, గణముల వర్తములూ, గణముల గ్రహములూ, గణముల కులములూ, గణ గోత్రములూ, గణముల మనుష్య రాక్షసాది జాతులూ, గణముల సత్త్రములూ, గణముల రాసులూ, గ్రహముల మృగములూ, చెప్పబడి యున్నవి. ఇదంతా గమనిస్తే గణాలూ, పర్వతాలూ, దేవాలూ, రాసులూ, గ్రహాలూ, జాతులూ, మృగాలూ, చెట్లూ, వరులూ, తెలిసినవన్నీ పట్టికే వాటిలోవాటికి బాంధవ్యము సాధించినట్లు కనబడదా? లేకుంటే వారమూ, రంగూ ఇత్యాదులకూ స్వరాలకూ వేరే సంబంధమేమిటి?

ఇక దినమునకు గల వివిధవిభాగాలు ఉదయము, మధ్యాహ్నము ఇత్యాది సమయాలలో పాడవలసిన రాగాలు నిర్ణయించినట్లే, గణములకుకూడా శుభాశుభాలు నిర్ణయించి మొదట ఏది వేయ్యలో ఏది కూడదో రాశారు భందోశాస్త్రాలలో. మచ్చుకే ఒక్కటి: "మొదల సంయుక్త వర్ణంబు పొందెనేని, మరల కారెంటికిని గ్రహమై త్రివలయు, నిది విచారింపరేని కృతీశ్వరుండు, పిడుగు మొత్తిన గతిగూలు బిట్టబిట్టు.

ఫలమంతా కృతిభర్తకి తగులుతుందిట, పనిమాత్రము కృతికర్త అనగా కవిది! నాకు

"వీటి నేం చెయ్యాలి?" అని అడిగితే "తగలబెట్టాలి" అని జవాబువస్తుం దనుకుంటారు మూలదృష్టితో 'విజ్ఞాన విధులు' పరికించినవారు. కాదు. కా నే కాదు. శాస్త్రాలు అన్నీ మానవులు - మన పూర్వులు - రాసినవే. అవన్నీ దేవతలని నెత్తిమీద పెట్టుకు పూజించడము వెర్రి. పూర్వ మానవులు చేసినవన్నీ తగలబెడుతున్నామా? ఏవి మనకి ఉపయోగముగా వుంటాయో అవి తీసుకుని తక్కినవి వదిలేయాలి. ఇవేవో నెత్తిమీద దేవత లెవరో రాసినవి ఇచ్చినవి కావు. పరిశీలనకూ వడపోతకూ తగినవే. ఆ పని జరగాలి. సంగీత శాస్త్రము లన్నీ గాలించి వాటి నిగ్గా, ఇలాగే తక్కిన శాస్త్రాలూ - వేదాంత శాస్త్రము సహా - తిప్పి రాసుకోవాలి.

చిట్టిప్రశ్నలకు జవాబులు

— శరీరములోని అంగములన్నిటిని గూర్చి తెలియని రోజుల్లో ఊపిరి ఆగిపోవడమే మరణం అనుకొనేవారు. తరువాత గుండెకాయ కొట్టుకోకుండా ఆగిపోవడమే మరణమని నిర్ధారించుకున్నారు. నాడి ఆగిపోయిన అరగంటకు కాబోలు మృత శరీరము బిర్రబిగుస్తుంది. తాత్కాలికముగా గుండె ఆగిపోయిన రోగులను గుండె కాయకు ఇంజక్షను లిచ్చి బ్రతికించుట అన్నది ఉన్నప్పటికీ, గుండె ఆగిపోవడమే మరణము అన్న అభిప్రాయము సర్వత్రా అమలులో వున్నది.

ఐతే జీవశాస్త్రరీత్యా గుండె ఆగిపోయిన తర్వాత శరీరము బిర్రబిగువరకూ గల సితిలో శరీరపు సంధులు మెత్తగానే వుండుటవల్ల శరీరము బిర్రబిగువరకూ మరణము పూర్తి కాదని అనుకోవలసివస్తుంది. ఐతే ఈ మధ్య మనుష్యుడు చనిపోయిన 6 గంటలవరకునూ అతని చర్మము ఒలిచి ఇంకొకరోగి చర్మ లోపమును దానిని అతికి నివారించుటకు వీలున్నదని వైద్యశాస్త్రజ్ఞులు కనిపెట్టినారు. మరణించిన వ్యక్తియొక్క కంటిలోని కటకములను రోగుల కండ్లను భర్తీచేయుటకై ఉపయోగించుచున్నారని మీకు తెలిసి యేయుండును.

ఈ విషయముల నన్నింటినీ గమనించి నచో మరణమున్నది శరీరాంగముల పూర్ణ వికమత్వమునకు భంగకారీయైన సంఘటన మనీషీ, ఈ వికమత్వము నశించుటకు శరీరాంగము లన్నిటికీ వ్యాధి రానక్కర లేదనినీ, ఏదో ఒక అంగమునకు తిర్పురాని చేటువాటికినెప్పుడు అంగము అమెత్తపు వికమత్వమునకు - అనగా బ్రతుకు

స్వరము	జాతి	వంశము	దేవత	దీప్తము(!)	వృక్షము!!	ధందము
స	బ్రాహ్మణ	దేవ	అగ్ని	జంబు	మామిడి	అనుష్ఠాన
రి	క్షత్రియ	ఋషి	బ్రహ్మ	కాక	ఖర్జూర	గాయత్రి
గ	వైశ్య	దేవ	సరస్వతి	కుశ	ఆరటి	త్రిషువ
మ	బ్రాహ్మణ	దేవ	శివుడు	క్రాంత	నిమ్మ	బృహతి
ప	బ్రాహ్మణ	పితృ	విష్ణువు	కాల్యూరి	దాడిమ	పక్షి
ధ	క్షత్రియ	ఋషి	వివాదుక	శ్వేత	దాక్ష	ఉష్ణికు
ని	వైశ్య	రాక్షస	మార్క	పుష్కర	పాన్న	జగతి

ఇంకా స్వరాల భోజనము, వస్త్రము, విలేపనము, పుష్పము, భూషణము, ఆయుధము, వాహనము, భార్య (!) దేహము, గురించి చెప్పే రెండు వేరే పట్టిక ఉన్నాయి. వీటిభావము బోధకాలేదు. దయచేసి చెప్పండి. పోనీ సంగీతము వదిలేద్దాము. సాహిత్యశాస్త్రము చూద్దాము.

జాడగా ఈ భయాల కవికి గౌరవముకోసమున్నా ఇంకెవరూ కవిత్వరచన జోలికి రాకుండానూ అనిపిస్తోంది.

అయితే యిలాటి శాస్త్రాలు సరమ శివుడో, విష్ణుమూర్తియో చెప్పినవే అందామా? ఋషులు తపస్సువల్ల సాధించిన వందామా?

చిట్టిప్తేలకు జవాబులు

నకు అపాయము వచ్చుచున్నది. తెలియుచున్నది. కలరా రోగికి శరీరములోనున్న నీరంతయు వరుస విరేచనములద్వారా నష్టమగును. గుండె, ఊపిరితిత్తులు, మెదడు ఇవి, ఆ రోగ లక్షణములు వృద్ధియగుచున్నప్పుడు మెలకువగానే యుండి పనిచేయుచుండుచున్న పనిచేయుచుండును కూడా. ఈ రీతిగానే ఊపిరితిత్తి రోగి? చిన్న ప్రేగులు, మకుచి బాధితునికి చిరస్థాయి కాజిపోవును.

శరీరములో - ఈ దృష్టిని చూచినప్పుడు ప్రధానంగాము లేవి అన్నది చిత్రమైన ప్రశ్న. మానవుడు ఒక ఊపిరితిత్తి పనిచేసినను బ్రతుకగలడు, ఒక మూత్రపిండమును తీసివేసినను బ్రతుకగలడు, చిన్న ప్రేగులు కొంత కఠిరించివేసినను బ్రతుకగలడు, రెండు కాళ్ళు రెండు చేతులూ శస్త్రము చేసి వేడించినను బ్రతుకగలదు, మెదడులో కొన్ని భాగములు చెడిపోయినను బ్రతుకగలడు. అంటే ఈ భాగములు జీవ వ్యాపారమునకు ఉండేతీరదలెన్న నియములు లేదన్నమాట.

—మరణానంతరము జీవక క్రి లోపించి పోవునని చెప్పట తప్పు ఆశ్చర్య విమరుసో చెప్పటకు ఇప్పటికింక ఆధారములు దొరకలేదు.

మందుకొండి నరసింహారావుగారు—
పాదాబాస.

గ్రంథస్య కారం

దత్త: శరత్ రచన. అనువాదం "ఆరుగుళ్ళి". వలదు 1.8-0. జాగరణ: అనువాదం పురాణం. వల 12 అణాలు. శరత్ ఆసంప్రాది కథలు: అనువాదం శివ రామకృష్ణ. వల 12 అణాలు.

శరత్ బాబు రచనలు గాదాపుగా అన్నీ తెలుగులోకి అనువదించబడినాయి. శరత్ ప్రతిభావంశురయిన రచయిత. ఆయన సృష్టించిన పాత్రలన్నీ మానవప్రకృతికి సన్నిహితంగాఉండి పాత్రుల ఆనందాభిమానములను మార్గం న్నాయి. ఈ అనువాదాలతో తెలుగులో ఒక ప్రత్యేకభాష రూపము లెంది. బెంగాలీ సంస్కృతానికి అపభ్రంశరూపమైన భాష. తెలుగుపై సంస్కృత భాష ప్రాబల్యం ఎంత అధికమైనప్పటికీ, తెలుగుకు ఒక విశిష్టత ఉన్నది. సంస్కృత భాషాపదాలు వివిధ భాషలలోనికి వచ్చినప్పుడు కొంత అర్థవిపరీతానుతో అవతరించినాయి అనువాదములు

శరత్ రచనలను తెలుగులోకి అనువదించినప్పుడు ఈ విషయం దృష్టిలో ఉంచుకొని బెంగాలీ భాషలోకి చేసిన సంస్కృత పదాలను యథాతథంగా తెలుగులోనికి దిగుమతి చేయుకుండా సరళమైన తెలుగు భాషలో వ్రాసి ఉండవలసింది. అప్పుడు సాధారణ తెలుగుపాఠకులు మరింత సులువుగా శరత్ బాబు ప్రతిభను గ్రహించగలిగేవారు. రచనావిన్యాసంలో, వాక్యనిర్మాణంలో అడుగుడుగా అనువాదమున్న భావన కొట్టబచ్చినట్లు స్ఫురిస్తుంటుంది. తెలుగులో వ్రాసిన తరువాత కూడా తెలుగురచిత అనిపించకపోవటం సమర్థించదగిన విశేషం కాదు.

దత్త అనే పుస్తకంలో నరేంద్రుడు (స్త్రీ) పాత్ర అయిన విజయతో ప్రసంగిస్తూ "నీలాంటి అస్పృశ్యుడైన వ్యక్తిని నేనీ జన్మలో చూడలేదు." అని చెప్పాడు. దానిలో నేనుకాకపోతే భయభీతి అని ప్రయోగించారు. ఇటువంటిదోషాలను దిద్దుకోవటం చాలా అవసరం.

జాగరణ: శరత్ ఆసంప్రాది రచన. ఇది ప్రాదికాకముందే ఆయన దినగతులు అయినాయి. అనువాదప్రకాశకులు ఈ రచనను ప్రాదికాయ దలించినట్లు తెలుపుతూ పాత్రుల అభిప్రాయాలు తెలుపవలసిందిగా కోరారు. రచయిత అయితే ప్రారంభించి పంపవచ్చునన్నాడు. ఇప్పుడు వ్రాసిఉన్నంతవరకు మాత్రం శరత్ అనుకున్న దానిలో నాలుగో వంతున్నా ప్రాదికాలేదని నిర్ణయించవచ్చును. శరత్ రచనలను ఎంత జీర్ణించుకొన్నవారయినా, ఇలా ప్రారంభలానికి ప్రయత్నించటం కవలం సాహసమే కనుక. ఇందుకు కారణాలను ప్రత్యేకంగా వివరించవలసిన అవసరం లేదు.

ఆసంప్రాది కథలలో నాలుగు కథలు ఉన్నాయి. అనువాదం చాలా ఆసంతృప్తి కరంగా ఉన్నది. ఆదినుంచి తుదిదాకా దివసాలని కూడా అనిపించటం లేదని చెప్పి తే చాలాను.

సోలి రేఖలు: (ఏకాంకికలు) రచయిత: మంచకే శుదర్శనాచార్యులు, బి.ఎ.బి.ఇ.డి. ప్రకాశకులు: దాచేపల్లి కిషోరయ్య అండ్ సన్స్. సికింద్రాబాదు. టిక్కెట్లు, వలదు 100.

ఇందులో ఎనిమిది నాటికలు ఉన్నాయి. పురాణకథ ననుసరించి వ్రాసినవి, కల్పిత ఇతివృత్తం గలవి కూడా ఉన్నాయి. గ్రంథకర్త తాము ఈ నాటికలు రచించటంలో గల ఆంతర్యాన్ని తెలుపుతూ ఖీక వ్రాసిఉంచవలసింది. ఎక్కడ భాగం రచన గ్రాంథికమే. కొన్ని చోట్ల వ్యావహారికంకో కలగలుపుగా ఉన్నది

గమనిక

22-12-54 తేదీ వార ప్రతికలో "మిత్రులు, రోషి పెన్స్" అనే ఖాళాను పంపినవారు పి. రామారావు, రాజమండ్రి. అదే సంచికలో గీతి, టిక్కెట్లులకు కామ్రాన్ చిత్రం వేసినవారు బాపు.

శిల్పానికి చక్కలిగింతలు

(11-వ పేజీ తరువాయి)

గి: ఇంకనోర్పుయ్య మన్నాను...

రా: ఆ మాస్తాగు. ముయ్యరూ మరీ. నాయిష్టం నాకష్టం నే అనుకుంటాను.

(నవ్వుతూ ఉంటుంది)

నేరాను మీలో సినిమాకి నాయిష్టం.

గి: ఇ నోర్పుయ్య... రాకపోలేదిగ డేజీం లేదు.

(బట్టలు మార్చుకుని వస్తాడు)

(గది సభ్యులలో)

రా: (నీరయస్) గా

వచ్చిన్నారూగా తో శం దేవి ప్రక్క యంటి వాళ్ళకు యిచ్చి పట్టాను.

గి: ఎక్కడికి?

రా: నాయిష్టం వచ్చినచోటికి.

గి: (లేంపకాయ కూడాను, రాగ తప్పకుంటుంది, గిరి కుర్చీ తగిలి పడి పోతాడు రాగ నవ్వుతుంది.

రా: సాపం నేయ్యి వాచించి ఏ ఏ నిజంగా మనిషికి వచ్చినంత కోపం వచ్చిందంటారు ఏ... సినిమాకి వద్దంటేవండీ. డోరికే తమాషాకి అంటే... ఇటువంటి తుఫాను లేకపోతే విసుగ్గా ఉంటుంది కదా?...

(నవ్వుతుంది కిలకీలా)

గి: (నీరసంగా నవ్వుతూ...వంగి ఉన్న రాధముఖం ముందుకు వంచి ముద్దు పెట్టుకో పోతాడు.)

రాధ: (ముగ్ధమీద పేలు పేకుకురి దూకుకుని కిలకీలా నవ్వుతుంది. గిరి నవ్వుతాడు.)

[తేరి]

కుమృ ★ బొలి

వగైరా మేహమవ్వలు, పెగ, నవాయి వ్యాధి లకు గ్యాడంటే దికిత్తు. క్యాబులు ఉదితము: వంహాన జి. వి. రెడ్డి & కో. (రిజిస్టర్డ్)

"కాస్తూర శ్రీమము"

గోపాలపురం. తూర్పుగోదావరి.

“అన్నదాత” సమీక్ష

అక్టోబరు నెలలో విడుదలయిన “అన్నదాత” చిత్రం ఈ నెల 17 న ఆంధ్రలో విడుదలయిన విషయవంతంగా నడుస్తోంది. అందరూ కలిసి అందరికోసం పనిచేస్తే దేశం పౌభాగ్యవంతమై నిత్య కల్యాణం పచ్చతోరణంగా విలసిల్లుతుందని ఈ చిత్రం ప్రజానీకాన్ని ఉద్బోధిస్తుంది.

కొటకంఠోనూ, జమిందారీ నిరంకుశత్వంతోనూ బాధపడుతున్న గ్రామప్రజలను బంగారయ్య అనే యువకుడు సమీకరించి, వారిలో సంఘభావం పెంపొందించి, వీళ్ళన్నిటినీ దున్నించి పంటలు పండించి కరువు దూరమయ్యేట్లు చేస్తాడు. వ్యర్థంగా సముద్రంలో కలిసిపోతున్న నదీ జలాలకు అనకట్ట కడితే మునుపటి శాశ్వతంగా తొలగిపోతుందని అతడు సంకల్పిస్తాడు. జమిందారు స్వతహాగా మంచి వాడైనందున, అతనికి ఆర్థిక సహాయం చేయడమే కాకుండా ఇంజనీర్లను కూడా తోడు ఇస్తాడు. కొన్నేళ్ళయ్యేసరికి గ్రామప్రజల నిరంతరకృషివల్ల అనకట్ట పూర్తయి బంగారయ్య కలలు ఫలించాయి. అందరూ అతన్ని “అన్నదాత” అని కీర్తిస్తారు. ఇది ఈ చిత్రంలోని అసలు ఇతివృత్తం.

చిత్రం ప్రారంభంలో బంగారయ్య గ్రామవీధులకోసం గంజికేంద్రం నడుపుతాడు. అతనికి కొంత అనేది దిక్కులేని యువతి సహాయపడుతుంది. ఇద్దరూ ప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకుంటారు. వారి కొక ఆడపిల్ల కలుగుతుంది. గంజికేంద్రానికి ధన సేకరణకోసం నాటకాలు వేస్తే బాగుంటుందని తలచి వారు కొమయ్యనాయుడనే నటుడి సహాయం కోరుతారు. కొంతకాలమైన తర్వాత కొమయ్యనాయుడికి తన భార్యకూ రహస్య సంబంధం ఉందని అనుమానించి బంగారయ్య భార్యనూ, పిల్లనూ విడిచివెళ్ళిపోతాడు. కొమయ్యనాయుడు తన భార్యకు పుట్టిన కొరిలాంటి నల్లపిల్లను కొంతకాలం తేలియకుండా ఆమెకు అంటకట్టి, ఆమె పిల్లను తన భార్యకిస్తాడు. కొంత విడ్డ అన్నపూర్ణ కొమయ్యనాయుడుదగ్గర పెరిగి పెద్దదవుతుంది. ఆమెను రంగబాబు అనే అకతాయకిచ్చి పెళ్ళి చేయాలని నిశ్చయిస్తారు. ఆ పిల్ల మాత్రం వేణుగోపాలస్వామి ఆలయంలో దేవదాసిగా కీర్తితం గడుపుతోందని తెలుసుకుంటుంది. కొమయ్యనాయుడు కూతురైన నల్లపిల్ల కొంతవద్ద పరుగుతుంది. ఈ పిల్లను రంగబాబు వలలో

వేసుకుని చేరుస్తాడు. జమిందారుగారు మరచించిన తర్వాత రంగబాబు వారసుడయినందువల్ల అతని చేతికి జమిందారీ వస్తుంది. అతనికి కొమయ్యనాయుడు సలహాదారు డవుతాడు. అన్నపూర్ణను కొమయ్యనాయుడు బలాత్కారంగా రంగబాబుకు వివాహం చేయసంకల్పిస్తాడు. కాని బంగారయ్య అడుపుడి ఆమెను రక్షిస్తాడు. బంగారయ్యమీద పగ తీర్చుకోవడానికి, కొత్తగా జమిందారైన రంగబాబు అనకట్టను ధ్వంసం చేయమని ధటులకు ఆజ్ఞాపిస్తాడు. ఫ్రాన్ దాన్ని ధ్వంసం

చేయజోయేసమయంలో బంగారయ్య అడుపుడి అనకట్టను రక్షిస్తాడు. కొమయ్యనాయుడి కుతంత్రాలు గ్రహించిన రంగబాబు చివరికి పశ్చాత్తప్తవుతాడు. బంగారయ్య తన భార్య సోకల్ని తలి అని గ్రహించి ఆమెను స్వీకరిస్తాడు. రంగబాబు నల్లపిల్లను పెళ్ళిచేసుకుంటాడు. కొమయ్యనాయుడు కూడా పశ్చాత్తాపపడి మంచివాడవుతాడు.

ఎన్ని సంఘటనలు, ఎన్ని పాత్రలు, ఎన్ని ఉపకథలు, ఈ చిత్రంలో! వీటన్నిటి మధ్యపడి అసలు కథ కొనరు కథ అయిపోయింది. ప్రజలందరూ కృషిచేస్తే ఆహార సమస్యను తమంతట తామే పరిష్కరించవచ్చుననీ, అంతుకు వారికి ప్రభుత్వం కూడా సహాయం చేస్తుందనీ ప్రధాన ఇతివృత్తం. ఇది సెమిడాక్టర్ల మెంటరీ చిత్రానికి పనికివచ్చే వస్తువు. అలాంటి ఇతి

సుంద
రముగా
నుండ
తగిన
కాలము

తాజా-సువాసనల
ఆఫ్ ఘాస్ స్క్వే

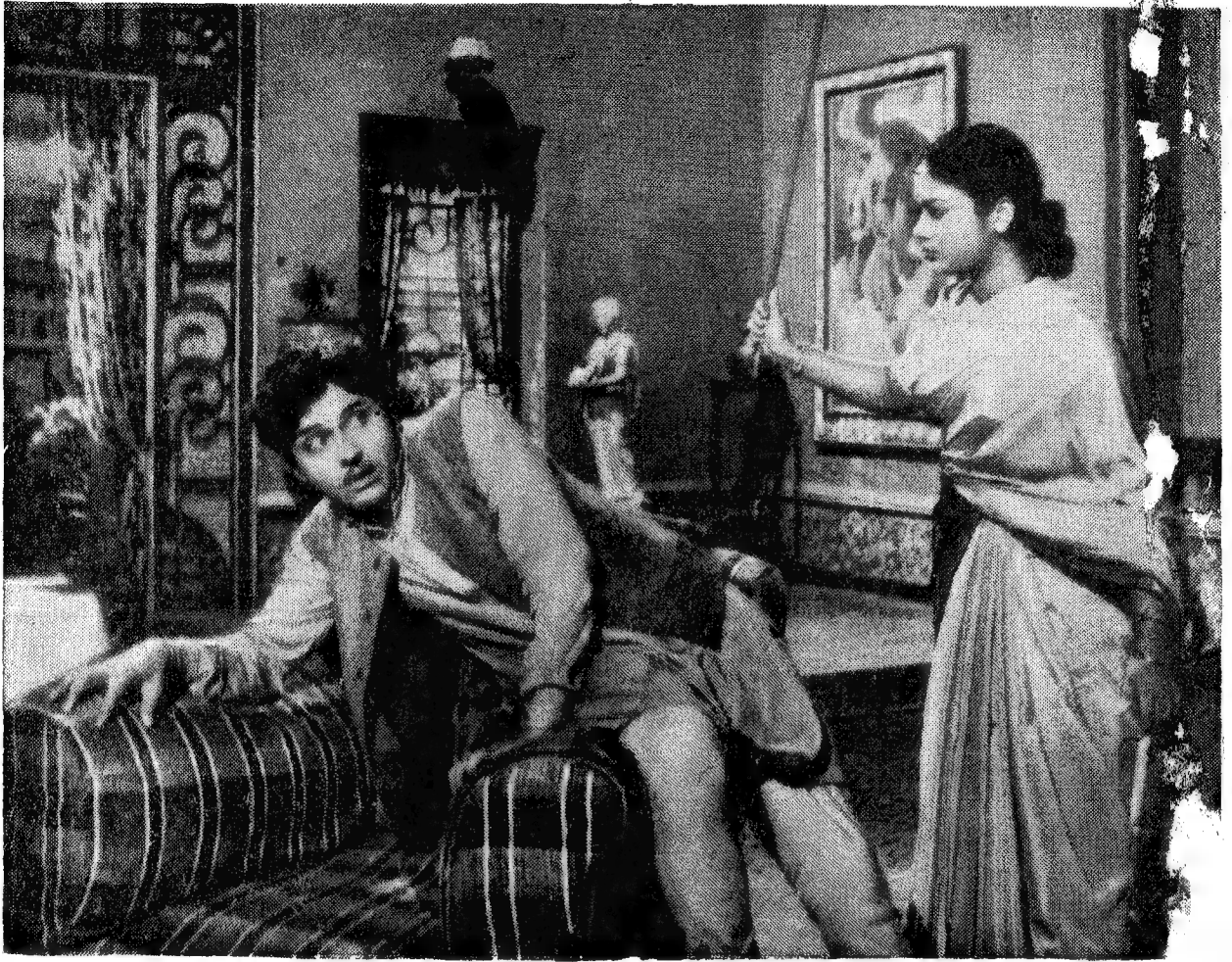
స్త్రీల లావణ్యమును కాపాడును, వృద్ధిచేయును.
రోజంతా చర్మమును మృదువుగాను, స్నిగ్ధముగాను వుండును.

ఆఫ్ ఘాస్ స్క్వే

పాటన్ వాలా
మదరాసులోని ప్రసిద్ధమైన కల్యాణం

అన్ని గారిమీద చెయ్యి చేసుకున్నందుకు వదిలి మరణి బుద్ధ చిబుతోంది.
“అథాంగి”లో జగ్గయ్య, సావిత్రి

★ “అన్యదాత” సమీక్ష ★

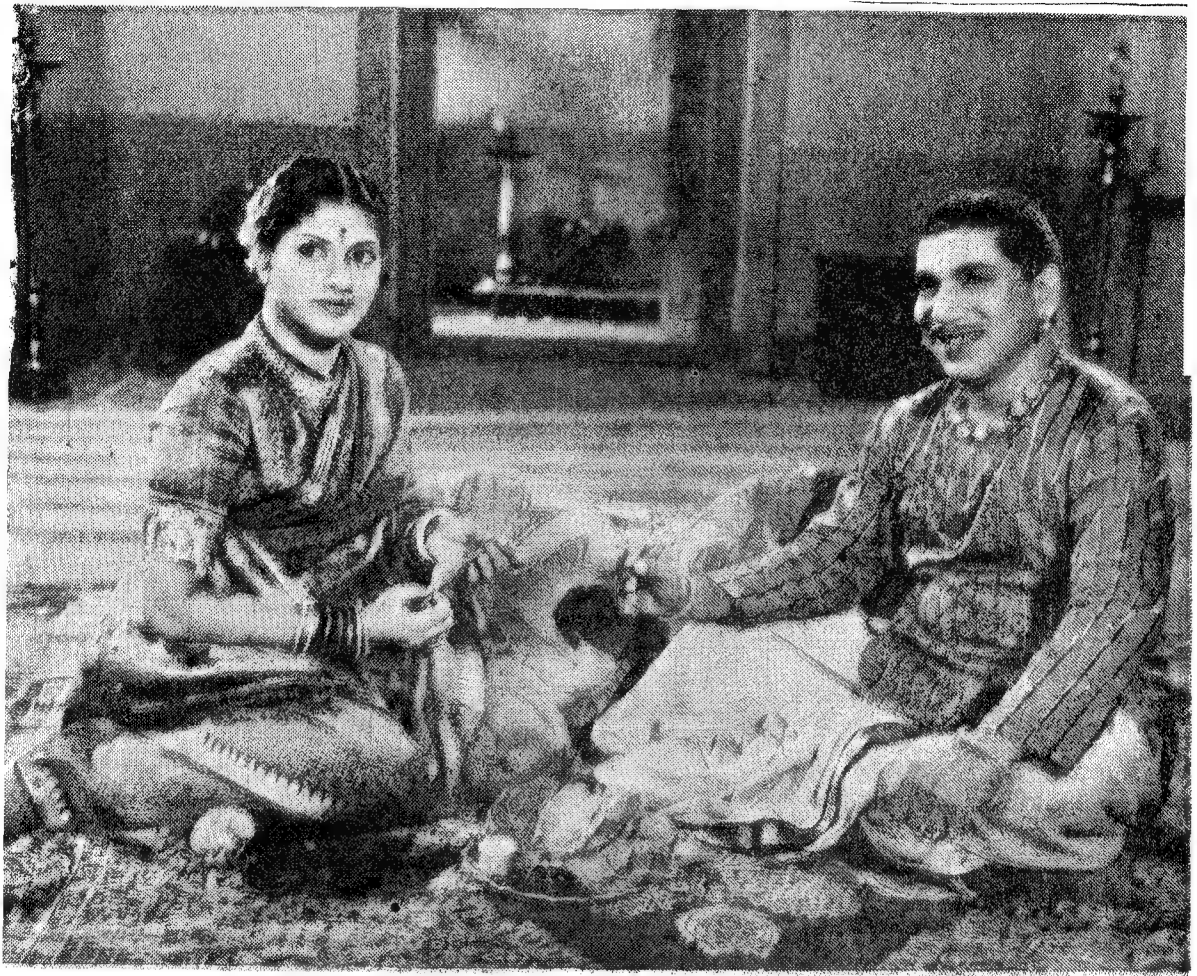
వృత్తాంతం మన వారికి భయం. అసలు వస్తువులో సంబంధం లేని అనేక సంఘటనలను, సన్నివేశాలను, పాత్రలను సృష్టించి జనబాహుళ్యానికి ఆమోదయోగ్యమని చెప్పబడే ‘ఫార్మలా’లో ఈ చిత్రాన్ని తయారుచేశారు. ఎక్కువభాగం ‘కామెడీ’ నాటక కళకు అంకితుడైన కామయ్యనాయకుడు, ‘ధింపటక ధింపటక’ అని గంతులు వేసే అతని శిష్యుడు రంగబాబు, జాతికొరణ్యంలో చిక్కుపడిపోయి ఇతర విషయాలేమీ పట్టించుకోని జమీందారు, సమయాసమయాలు చూసుకోకుండా ‘ఎదుకోండల వాడా’ గోవిందా గోహోవిందా అని చేతులెత్తే ‘కేతనామాత్యుడు’ వీరంగమా ఈ

చిత్రంలో హాస్యరసప్రసక్తల ప్రేక్షకులకు విశోదం అందిస్తారు. భర్తచేత అనుమానింపబడి, తన పిల్లకు దూరమై, తనది కాని విష్ణును పెంచుతూ, అనుకోకుండా భర్తను చూడగలిగినప్పుడు ఆయన ఎదుటపడి ఆయనకు తలవంపులు లేవడాని కిష్టపడక ఉచ్చిస్తాన్నం కళ్ళకద్దుకుని భుజించి తృప్తిపడే శాంతిపాత్ర స్త్రీ ప్రేక్షకుల హృదయాలకు హత్తుకుంటుంది. ఎనాటికీ పాత బడిని సావిత్రి సత్యవంతుల కథలోని ముఖ్య ఘట్టం ఈ చిత్రంలో నాటకరూపంలో చూపించబడింది. సత్యవంతుడి ప్రాణాలు యముడు తీసుకుపోవడం, సావిత్రి యముని చేత వరాలుపొంది భర్తను బ్రతికించుకోవడం చాలా చక్కగా చిత్రీకరించబడింది.

యముడుగా రంగారావు, సావిత్రిగా అంజలీదేవి, సత్యవంతుడుగా నాగేశ్వరరావు వేషాలు వేసి చక్కగా నటించారు. నరకలోకం స్వేచ్ఛ భారీగా నిర్మించి ఆ నాటకఘట్టం రక్షిస్తేలుగా దర్శకుడు శ్రద్ధతీసుకున్నారు.

ఈ చిత్రానికి నిర్మాత, కథకుడు కె. గోపాలరావు; దర్శకుడు వేదాంతరాఘవయ్య; మాటలు, పాటలు మల్లా వెంకటకృష్ణశర్మ, గాలి బాలసుందరరావు; సంగీతం ఆదినారాయణరావు. ఈ చిత్రాన్ని కె. శే. మంగయ్యగారికి అంకితం చేశారు.

పట్టినట్లుగా శాంతగా అంజలీదేవి బంగారయ్యగా నాగేశ్వరరావు, కామనాయకుడు ఎస్. వి. రంగారావు బోనటించారు. విరకం పాత్రనైనా పోడిగల సిద్ధహస్తుడు ఎస్. వి. రంగా

“సతి సక్కుబాయి”లో ఎస్. వరలక్ష్మి, రేలంగి

చిత్రంలో హాస్య పాత్రను చిత్తేశుల మున్నెలంగు ప్లాడు. యముడు వేపంలాకూడా సనబాగా రాణించాడు. జమిందారుగా || శివరామకృష్ణయ్య, కేతన్న గా ముంబరావు, రంగబాబుగా చలం, అన్నార్థగా అమ్మబి, పూజారిగా దొరస్వామి పరిలగువారు నటించారు.

ఈ చిత్రం ఈనెల 16 వ తేదీన విడుదలవుతుంది. ఒకరోజుముందు ‘స్టూడెంట్’ థియేటరులో ప్రతీకా విలేజులకు, తిదితిరులకు చూపించారు. ఆ రోజున థియేటరు ప్రేక్షకులతో కలకలలాడింది. భానుమతి, జి. వరలక్ష్మి, ఆంజలిదేవి, జమున, కృష్ణకుమారి, బాసకి, ఇంకా పలువురు తారలు, కె. వి. శ్రీధర్, బి. ఎస్. రెడ్డి, పి. పుల్లయ్య, సీతాంతం రాఘవయ్య, డి. ఎల్., ఆదిత్యారావు మొదలైన డైరెక్టర్లు, నిర్మాతలు

తలు, ఇంకా పలువురు స్క్రీన్ రచయితలు, ఒకరేమిటి మద్రాసులోని ఫిలిం వ్యక్తుల అధికభాగం ఆ రోజున ప్రదర్శన

నానికి హాజరయ్యారు. అక్వరాజ్ వారతను చిత్రం ప్రత్యేక పెల్లిచేసినంత మాత్రాన చేశారు.

రసవంతమైన చిత్రం “విప్రనారాయణం”

ఈ యేడాది రెండు చిత్రాలు విడుదల చేసిన గౌరవం భరణి సంస్థవారికే దక్కింది. చక్రపాణి, విప్రనారాయణ చిత్రాలు రెండూ త్వరత్వరగా నిర్మింపబడినవైనా, క్వాలిటీ ఎక్కువగా చెడకుండా, నిర్మాతల శ్రద్ధకూ, చురుకుదనానికి నిదర్శనంగా వున్నాయి.

విప్రనారాయణ ఇతివృత్తం స్వతిహాస రసవంతమైనది; విచిత్రం శ్రద్ధవహించి నిర్మించినా ముగిసిన ప్రజల నాకరించే కథ గలది. భరణివారు ఈ ఇతివృత్తానికి

మరుగులు పెట్టి, జాగ్రత్తగా ప్రతి అంశాన్నీ గుర్తుపెట్టుకుని విజయవంతమైన చిత్రం నిర్మించారు.

శ్రీరంగనాథుని భిక్షుడైన విప్రనారాయణుడు తన్ను కన్నెత్తి చూడలేదని కోపంతో దురహంకారిణియైన పశ్య దేవదేవి ఆయనకు వ్రతభంగం చేస్తానని శపథం చేస్తుంది. కుమానా భక్తురాలివేషంలో విప్రనారాయణుని ఆశ్రమంలో ప్రవేశించి తన హావభావ విలాసాలతో ఆయనను చివరికి లోబరుచుకుంటుంది. ఇద్దరికీ పరస్పరాను

సినినటి జానకి కొత్తగృహానికి ఈమధ్య శంకుస్థాపనోత్సవం జరిగింది. ఆనందరంబులో తీసిన ఫోటోలో జానకి, ఆమెభర్త శ్రీనివాసరావు, కృష్ణకుమారి మున్నగువారు.

రసవంతమైన చిత్రం "విప్రనారాయణ"

రాగం కృష్ణాభివృత్తుంది. అప్పుడు శ్రీరంగ నాథుడు తన భక్తుడికి విహిక బంధాలనుండి విమోచనం కలిగించే ఉద్దేశ్యంతో, ఆలయంలోని కొంచినపాత్రను అవహరించిన శీరం విప్రనారాయణుడిపై పడేట్లు చేసి రాజదండినకు పాత్రుణ్ణి చేస్తాడు. విప్రనారాయణుడు తాను భగవంతుణ్ణి విస్మరించిన సంగతి గుర్తించి వశ్యాత్తవు డివుతాడు. రాజభటులు విప్రనారాయణుని చేతులు నరుకబోయే సమయంలో భగవంతుడు కలుగజేసుకుని అతన్ని రక్షిస్తాడు. తరువాతి విప్రనారాయణుణ్ణి, జేవదేవిని తనలో విశ్వం చేసుకుంటాడు.

ఈ చిత్రానికి దర్శకుడు రామకృష్ణ; మాటలు, పాటలు సముద్రాల; సంగీతం రాజేశ్వరరావు.

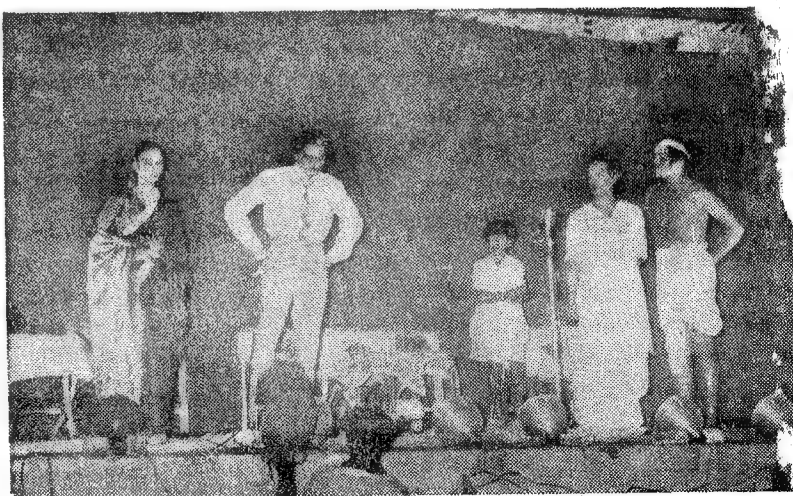
ఇప్పటికీ చాలా చిత్రాలు జైరెట్టచేసిన రామకృష్ణగారు ఈ చిత్రంతో చాలామెట్లు ప్రేమకొన్నారు. ప్రతి సన్నివేశం రక్తి కట్టింది. సంబంధంలేని సంఘటనలతో కథ అడ్డగించబడకుండా, సాఫీగా, ముఖ్యభాగంగా సజీవీభూతుంది. జేవదేవి విప్రనారాయణుని వస్తుని చేసుకోవడమనేది చిత్రానికి కేంద్రంలాంటిది. ఈ కేంద్రానికి చేరుకొనే ఘట్టాన్నిటినీ క్రమబద్ధంగా వికసింపజేస్తూ, విప్రనారాయణుని వలనాన్ని

విశ్వసనీయంగా దర్శకుడు చిత్రించారు. భగవంతుణ్ణి పురుషుడుగా భావించుకొని భక్తుడు తాను రాధయై ఉపాసించడం మధురభక్తి. ఈ మధురభక్తిలో సహజంగా ఉన్న బలహీనత చైతన్య సంప్రదాయానికి గొడ్డలిపెట్టు. విప్రనారాయణుడు మధుర

భక్తివ్వారా ఎలా వతితులై మామించే ఘట్టాన్ని ఈ చిత్రవేర్వలో చిత్రించారు. అకిటు జేవి బాగా కనిపెట్టింది. యముగల్లలో, గోపీజన పరివేష్టితుడై సృత్యంచేసే శ్రీకృష్ణుని శృంగార టినీ విప్రనారాయణుడు ఉజ్జిటాడు. ఆడోహలో జేవదేవి కృష్ణుడు గోపిక. ఈ మధురభావననుండి మోవచ్చేసరికి శ్రీకృష్ణుడు లేడు, లేడు. విప్రనారాయణుడు జేవదేవితో ఆలింగనం చేసుకొని సౌఖ్యపరక ఉంటాడు. దానితో అతని ప్రపారంభమవుతుంది. జేవదేవిని విడిచి మైనా గడపలేని స్థితిలో పడతాడు.

రామకృష్ణగారి దర్శకత్వానికి చాలావారి చక్కని సంభాషణలు వాయి. విద్యావంతులుకొని ప్రేమ ఈ రచయిత ఉపయోగించిన పదాల తెలియకపోవచ్చునుగాని భావం స్పష్టం కలిపంగా వ్రాయలేదు. ఉదాత్త కథా వస్తువుకు తగిన ఉదాత్తతైలిలో ఆ సంభాషణలు వ్రాశారు. పాటలు అంతే. కొన్ని పాటలు ప్రాచీన శైలిగాలిని కవిత్వానుభూత్యాన్ని పుచ్చుకున్నట్లున్నాయి. ఈ పాటలతో రాజేశ్వరరావు ఇచ్చిన స్వరాలు భావకంఠంలో మధురతరమైనాయి. మురానక్షిప్తమవర్తించే పాట, దాని చిత్రంలో మనోజ్ఞంగా వున్నాయి.

“బృందావనిలో చందకిరీడు

మద్రాసు, సోపర్ ఎండోకల్చరల్ క్లబ్ వారు ఈనెల 5వ తేదిన ప్రదర్శించిన “వరివర్తన” నాటకంలో మిస్ విమల, ఎస్. వి. జగ్గారావు, ఆనంద్, సి. వి. శుబ్బారావు, శంకయ్య.

“మనస్సు”లో బద్దిదృశ్యం : రామలింగయ్య, ఎన్. టి. రామారావు

“దీనించే రీల”ను వరిస్తూ, “మరళి మోహానికి పరవశమైనది లోక దిబుతూ, “వారీనారీనదుమ మురారీ, వారికి నడుమ వయారీ, తానొక తలకొకరూపై, మనసులు దోచే” అధవునికలిసి మధుర మధురంగా నీన అనన్ని వేళం మరపురానిది. దీవుని “సావిరహేతవదీవా” అప్పపది, సీతేశ్వరురమంబరం” అనే స్లోకం సన్ని వేళాళు చక్కని వాతావరణం ర్చివని.

మూడే ప్రధాన పాత్రలు: దేవదేవి, విప్ర రాయణుడు, రంగరాజు. భానుమతి కృష్ణుని నిండజాలకురాలు. నాశ్వర భక్తుడూ, ప్రేమికుడూ. శిలంగి గణేసుని సౌందర్యతత్వంలోని మూదాలు గుర్తించిన లోకీకుడు. శృంగారం, కాంతం, హాస్యం మూడూ మూడు పాత్రలైనాయి. నటిగా, నర్తకిగా, గాయకగా భానుమతి సాటిలేని తార అని మనస్సుది.

హాస్యపాలు బొత్తిగా లేవనికాదు. శృంగారం పాటల సంఖ్య ఎక్కువైనది. పాటలుకూడా అంతే. దేవదేవి రాజా

స్థానానికి రాకముందు విటులనద్ద చేసిన నాట్యాలు అంత దీర్ఘంగా చూపకపోలే బావుండేది. దర్బారులో ఆమె వృత్తం మహారాజును అలరిస్తుంది. అలరించి ఏమి చేసినట్లు? సన్ని వేళం కథలో దీనికి ఉపయోగపడలేదు.

విప్రవారాయణుడు దేవదేవికి వస్తుడైన తరవాత కొంతభాగం లైలామజ్ను ఫక్కిలో నడిచింది. (ద్యూయెట్టు వగైరా -). అంతవరకూ విప్రవారాయణుని సాధించుదామనే సంకల్పం తప్ప మరొకటిలే లేని దేవదేవికి ఆతిడు వస్తుడైన తరవాత అంత హతాత్మక ప్రేమ ఎలా కలిగింది? అంతరాత్మ్య ఆమెను ప్రబోధించి సప్నకు కలిగిన భావం జాలి. ఆ జాలితోనే ఆమె అతనితో నివసించడానికి నిశ్చయిస్తుందిగాని ప్రేమవలన కాదు. కాని తర్వాత సన్ని వేళాలలో అది ప్రేమగా మారుతుంది.

తనమాట నెగ్గడాకా నిద్రపోవంత పట్టు దల, ఎవర్నీ లక్ష్యం చెయ్యని వ్యక్తిత్వం కలిగిన దేవదేవి తన తల్లి తన్ను ప్రేయ్యానికి దూరం చేస్తుంటే నిస్సహాయత ప్రకటిస్తుంది. సన్ని వేళం ఆమె స్వభావానికి విరుద్ధంగా కనిపిస్తుంది. అక్కడ దర్శకుడు మరికొంత శ్రద్ధవహించి ఇంకా విశ్వసనీయంగా దాన్ని చిత్రించి వుండాలి. చిత్రం నిండా భానుమతే కనిపిస్తుంది. నాశ్వరరావు భక్తుడుగా మొదటిసారిగా నటించినా బాగానే నటించాడు. కాని భానుమతి చలాకీతనానికి సరిపడినంత భక్తి పారవశ్యంతో నటించలేదనిపిస్తుంది. ఆమె శృంగారచేష్టలు ఈయనలో ఏ భావాలు కలిగించాయో కనిపెట్టడం కష్టమైంది కొన్నిచోట్ల.

మొత్తంమీద మాస్తే “విప్రవారాయణ” చక్కని చిత్రమనీ, ఒక స్థాయికంటే కిందికి దిగకుండా తీసిన చిత్రమని అనిపిస్తుంది. ★

“ఖేలాఫుర్” నెహ్రూ బహుమతి పొందిన విల్లల చిత్రం

మృదాసులోని, సిని టెక్నిషియన్ల సంఘంవారు ఈ నెల 19 వ తేదీన బెంగాలీ చిత్రం “ఖేలాఫుర్” ను టెక్నికల్ పరి

శీలనకొసం తెప్పించి ప్రకాష్ స్టూడియో లోని ప్రొజెక్షన్ మందిరంలో ప్రదర్శించారు. అలీరా ఫిలిమ్ కారొ, రేవన్ హాసు

“భేలాఘర్” నెహ్రూ బహుమతి పొందిన పిల్లల చిత్రం

నిర్మించిన ఈ చిత్రం ప్రత్యేకంగా చిన్న పిల్లలను దృష్టిలో పెట్టుకుని తీసినది. కథా వస్తువు, ట్రేట్ మెంట్ పిల్లలకు మాత్రమే వచ్చే విధానంలో ఉన్నందువల్ల ఈ చిత్రం పెద్దవారి నంతగా ఆకర్షించే అవకాశం లేదు.

ఈ యేడాది ప్రభుత్వం ఫిలిమ్ కళ కోసం చేసిన మంచిపనుల్లో ఒకటి, పిల్లల చిత్రాల్లో ఉత్తమమైనదానికి ఏటా బహుమతులిచ్చే ఏర్పాటుచేయడం. పిల్లలకు అనువైన చిత్రాలమీద మన దేశంలో ఇంతవరకు ఎవరూ శ్రద్ధతీసుకోలేదు. చెదురుగా కొన్ని చిత్రాలు తయారైనా, అవి సముద్రంలో కాకిరెట్టమోస్తరే అయిపోయాయి. పెద్దల చిత్రాలతో ఇవి వివిధంగానూ పోటీ చేయలేకపోవడమే ఇందుకు కారణం.

ప్రభుత్వం వెళ్ళకలుండి ప్రొత్సహిస్తే తప్ప పైపేటు నిర్మాతలు ఈ విషయంలో ముందుకు రాదు. ఇకముందు ప్రభుత్వం పిల్లల చిత్రాలపై ఇతోధికమైన శ్రద్ధకన బరిచేటట్లే వున్నది.

ఈ యేడాది పిల్లల చిత్రాలలో ఉత్తమ చిత్రం అనదగినదేదీ రాకపోవడంవల్ల గుడ్డిలోమెల్ల అన్నట్లు ఉన్నవాటిలోనే మాసి బెంగాలీచిత్రం “భేలాఘర్”కు నెహ్రూ యోగ్యతాపత్రం ఇచ్చారు.

భేలాఘర్ అంటే బొమ్మరిల్లు అని అర్థం. రకరకాలైన ఆటవస్తువులను అమ్మే ఒక షాపు ఉంటుంది. షాపుదగ్గర నిలబడి ఒక బీద కుర్రవాడు ఆటవస్తువులకేసి ఆకగా చూస్తూంటాడు. ధనవంతుల పిల్లలు వచ్చి ఎవళ్ళకీ కావలసిన బొమ్మలు వాళ్ళు

కొనుక్కుపోతుంటారు. షాపు య బీదకుర్రవాణ్ణి తన్ని తరిమిజేస్తూ రాత్రి ఆ కుర్రవాడు షాపు బయట నిద్రపోతాడు. నిద్రలో కల. లోప ఒక బొమ్మ మనుష్యరూపంతో అతః వచ్చి లేపి బొమ్మల అంగడిలోకి పోయి రకరకాల బొమ్మలను అతనికి సుంది.

వీదో మంత్రశక్తివల్ల బొమ్మలన్ని ప్రాణం వస్తుంది. అన్నీ లేచి ఆడ పాడుతూ ఆ బాలుడికి ఆనందం కస్తాయి. రాదకుమార్తెలు, రాజకుమారి సోపాయిలు, నేపాళ మాండ్రి దయ్యాలి, సింహాలు, మొదలగు మిటి రకరకాల బొమ్మలు కనిపిస్తచివరి కతడు విచారము ఎక్కి లోకంలో నాలుకడుకుతున్న అబ్బాదాకా వెళ్తాడు. తిరిగి వచ్చేటప్పుడు

ఇనప్పైతాళం చెవులను ఇవ్వమని గడ్డిస్తున్నాడు కొడుకు. రాగిణీవారి “అర్ధాంగి”లో శాంతకుమారి, జగ్గయ్య

గాలుకుంది. దాంతో ఆ పురవాడికి కువ వస్తుంది.

క్రిస్తులో గాని, దర్శకత్వంలో గాని విశేషం లేదు. బాగా వేగంగా నీలు తూ యా నే వారికి ఉద్దేశం, స్వహం కలిగించడానికి బదులు, ఇది ముదిరిళ్ళ చిన్న చిత్రమైనా విసుగు కలిగింది. ప్రాడక్షన్ విలువల దృష్ట్యా తలలో వేదరికం చాలా కనిపిస్తుంది. గంటసే చిత్రానికి ముఖ్యంగా కొవలసి భారీ పెట్టు పెక్కికర్ ప్రావీణ్యము. చిత్రంలో అవి లేవు. నిరాశలు బహుశా గోపం, పరికరాల లోపం మొదలైన వస్తువులలోనై వుంటారని అనిపిస్తుంది. మనప్పటికీ వారిలో ఉత్సాహలోపం లేకపోయింది. ఎవరూ సాహసించని ఒక కథానికే వారు సంకల్పించినందుకు ఆభీనం వారి. బెంగాలీనిర్మాతలలో కొత్త నీలు తొక్కి, కొత్త ప్రయోగాలు చేసిన ఈ ఉత్సాహం మొదటినుంచీ ఉంది. అందుచేతనే విగతా ప్రాంతాల నుంచికం పె బెంగాలీనుండి ఎక్కువ ముఖ్యంగా మంచి చిత్రాలు వెలువడినై. ★

మిడ్లాండ్లో ఎమ్.జి.ఎమ్. వారి

నినిమాస్కోవ్ చిత్రం

చాలా నెలలనుంచీ మరమ్మతుల మూలంగా మూసివేయబడివున్న మిడ్లాండ్ సినిమా తిరిగి తెరవబడింది. ఫియోబరులో చాలా మార్పులు చేశారు. సిటింగ్ విర్చుయల్లు బాగున్నాయి. నినిమాస్కోవ్ తెర మాత్రమేకాక ఎమ్. జి. ఎమ్. వారి కొత్త పెక్కికర్ లో పర్ స్పెక్టా స్టీరియో డినిక సౌండ్ పరికరాలు కూడా అమర్చారు. ఈనెల 20 వ తేదీ రాత్రి ఆ థియేటరులో ఎమ్. జి. ఎమ్. వారి "సెవెన్ రిగ్డ్స్ ఫర్ సెవెన్ బుడిర్స్" అనే సినిమా స్క్రీన్ చిత్రం కొందరు పురప్రముఖులకు ప్రదర్శించి చూపారు. ముఖ్యమంత్రి కామరాజునాదార్ కూడా హాజరయ్యారు. ★

సంపూర్ణ శరత్ సాహిత్యం

*40 పుస్తకాలలోనూ..

14 సంపుటిమలుగానూ... తెలుపడినాయి / వివరాలకు...

దేశికవిరామండం విజయవాడ

"అంబర్లో డి"

డిసికా తీసిన చిత్రాల్లోకల్లా ఉత్తమోత్తమమని పత్రికలూ, విమర్శకులు ప్రశంసించిన "అంబర్లో డి" అనే ఇటాలియన్ చిత్రాన్ని బ్రిటిష్ లయన్ వారు లండన్ లో విడుదల చేస్తారట. ఆ కంపెనీ వారు ఈ చిత్రాన్ని కొనివేసి, రెండేళ్లకు పైగా తొక్కిపట్టి వుంచినందుకు పత్రికలు తీవ్రంగా విమర్శించాయి. తత్ఫలితంగా ఈ చిత్రం ఇప్పుడు విడుదల అవుతున్నదట.

చాప్లిన్ చిత్రం

అమెరికన్ మోడల్ ప్రజాస్వామ్యం మీద చాప్లిన్ తీయదలచిన వ్యంగ్య చిత్రానికి బోట్ డోర్ దృశ్యాలు తీయడం స్విట్జర్లాండులో ప్రారంభమైనదట. ప్రజాహిత్యకార్యాలకు అణచివేసిన ఉపయోగింపదలచిన ఒక రాజు సింహాసనభ్రష్టుడు కావడం దీనిలో ఇతివృత్తమట. ఇన్ డోర్ ఘాటింగ్ ఫిబ్రవరిలో లండన్ లో ప్రారంభమవుతుందట.

సాహ్లాబ్ మోడీ కొత్త చిత్రం

ప్రసిద్ధనిర్మాత సాహ్లాబ్ మోడీ కొత్తగా విడుదలచేసిన "మార్గా సూలిష్" చాలా

ఉరికంబం ఎక్కించటానికి ఒక నేరస్తుని కొందరు పోలీసులు కొంతదూరం నడిపించుకు పోతున్నారు. ఉన్నట్టుండి వర్షం కురవ నారంభించింది.

తడిసిపోతూన్న ఆ నేరస్తుడు "అబ్బ - పాడువాన" అన్నాడు.

ఇహ ఆ పోలీసులకు కోపం ఆగిందికాదు "నీ కేం బా బూ ఫరవా లేదు ... మళ్ళీ తాగాకు తిరిగి వెళ్లేటప్పుడు ఇంకోమారు తడవాలి మేము" అన్నాడు.

— జి. వి. జి. కృష్ణ, మద్రాస్.

బాగున్నట్లు పత్రికలన్నీ ప్రశంసించాయి. మూడు నూరేండ్ల క్రిందట మొగల్ సామ్రాజ్యపు ఆఖరి దినాల్లో వర్తించిన గొప్ప ఉర్దూ కవి జీవితం ఆధారంగా ఈ చిత్రం తీయబడినది. అతడు వ్రాసిన ఘజల్ గీతాలు

రచయితలకు మనవి

మాకు కథలు, గేయాలు, చిత్రాలు, ఫోటోలు వంటివారు

ఈ క్రింది అంశాలను గమనించ ప్రార్థన.

ప్రచురించని వానిని తిప్పిపంపగోరే వారు ఐక్ బోర్డుకు అవసరమైన స్థాంతులను, రచనలూ, చిత్రాలూ, ఫోటోలతోనే చేర్చిపంపాలి.

ఐక్ బోర్డుకు అణా స్థాంతుకు తక్కువ కాకుండా పంపాలి.

రచనలను కాంటితానికి ఒకే వైపున నిరాల్ వ్రాసిపంపాలి.

ఫోటోలు కనీసం కాద్ద పైజాలో వుండాలి. నెగటివ్ లు స్వీకరించబడవు.

చిత్రాలు ఇండియన్ ఇంకుతో వేసిపంపాలి. రంగుల చిత్రాలు స్వీకరించబడవు.

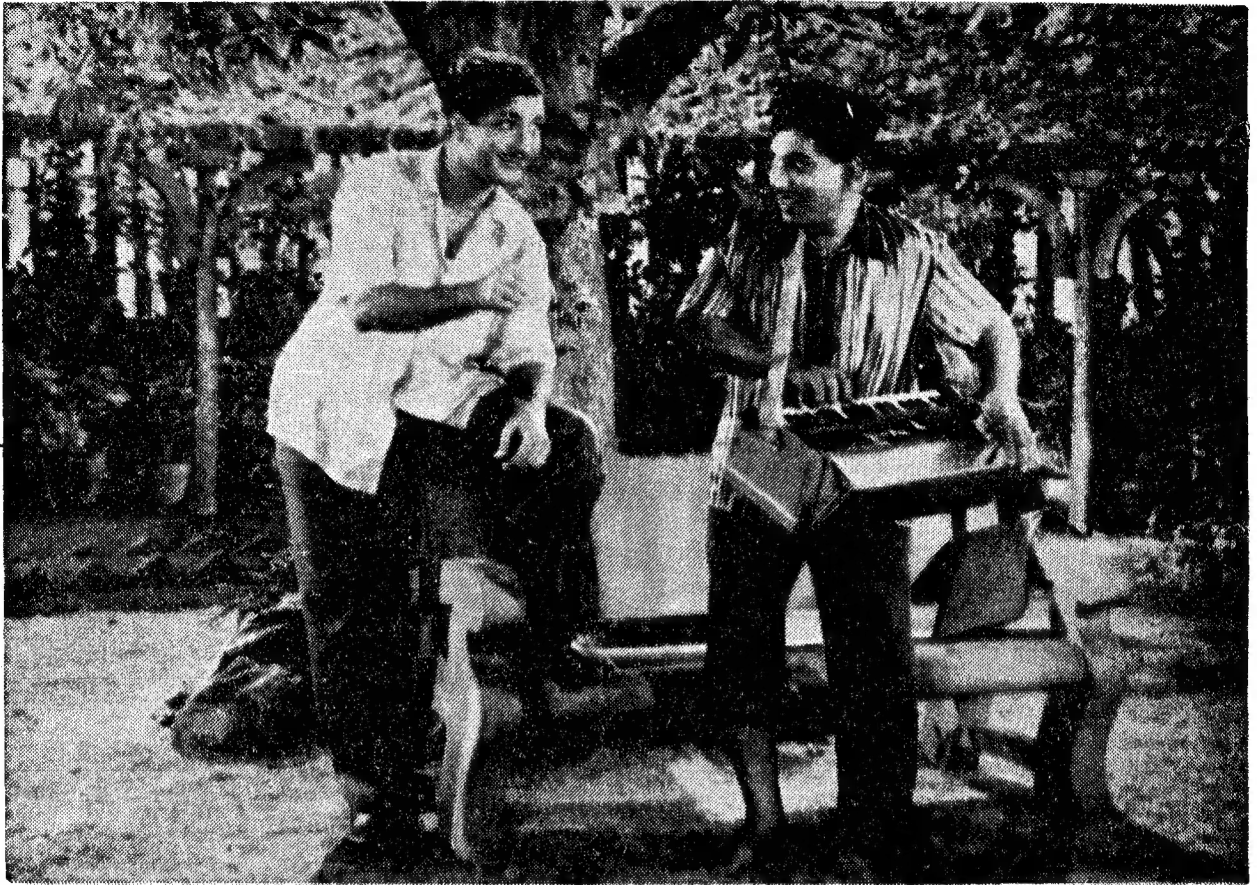
ప్రచురణ విషయాన్ని నెలసే తెలియచెయ్యడం కష్టం.

నిరాకరించబడిన రచనలను తిప్పి పంపడానికి మాకు కనీసం ఒక మాసమైనా వ్యవధి అవసరం. ఫోటోలు, చిత్రాల విషయంలో యింకా ఎక్కువ వ్యవధి కొవలసివుంటుంది.

ప్రచురించే వానిని గురించి ప్రచురించే ముందు మాత్రమే తెలియపరచగలము. మాకు పంపిన రచనలను, ఫోటోలను, చిత్రాలను గురించి మా కార్యాలయం నుంచి ఎవ్విధమైన సమాచారమూ అందనిదే, వాటి ప్రతులను యితర పత్రికలకు పంపవద్దని ప్రార్థన.

రచయితలూ, చిత్రకారులూ, సహృదయంతో సహకరించగలరని విశ్వసిస్తున్నాము.

— సంపాదకుడు.

“మిస్సమ్మ”లో రామారావు, రేలంగి

“నతినక్కు-బాయి”లో శివరావు, రేలంగి

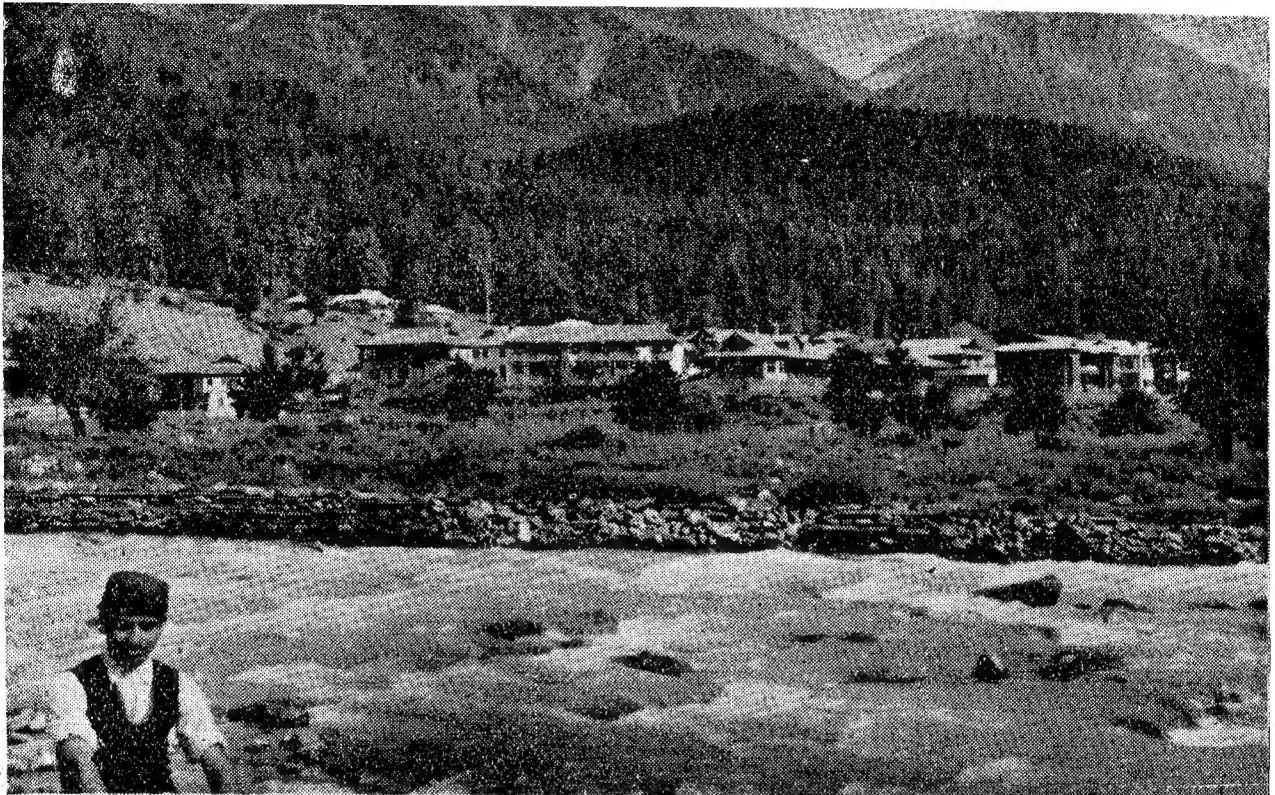
ఈ త్తర హిందూస్థానంలో బహుశ ప్రచారంలో ఉన్నాయి. మిర్జా సూరిజ్ గా భారత్ భూమి, అతని భార్యగా విగర్ సుల్తానా, ప్రేమికురాలుగా సురయ్య నటించారు. సంగీతం అత్యుత్తమంగా ఉందని పలువురు ప్రశంసిస్తున్నారు.

జనవరిలో తెలుగు చిత్రాల

విజయవాడ “మిస్సమ్మ” సంగీతం రాగిణివారి “అగ్గాంగి” జనవరి 26 వ తేదీ విడుదల కాగలవని తెలుస్తున్నది.

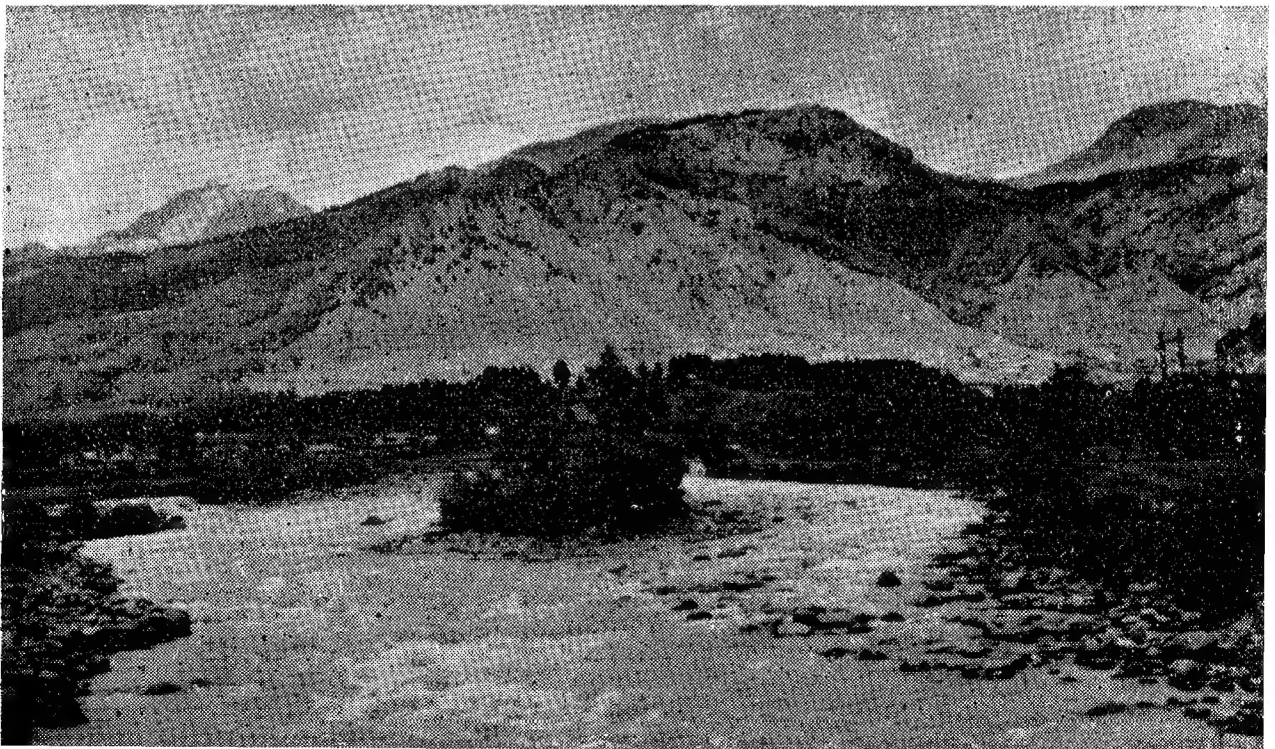
హల్లా గుల్లా

భగవాన్ ఆర్ట్ ప్రొడక్షన్స్ వారి నాల్గవ చిత్రం “హల్లా గుల్లా” త్వరలో ఆంధ్రలో విడుదల కానున్నది. ఇందులో భగవాన్ నిజ్జన్, మకీలా మున్నగువారు నటించారు సంగీతం, హాస్యం, నృత్యం ప్రధానంగా ఈ చిత్రానికి దక్షిణ ప్రాంతపు డిస్ట్రిబ్యూటర్లు ఎ. వి. ఎమ్. వారు.

పహాడ్ గాం దృశ్యాలు (కాశ్మీర్)

—ఫోటోలు : ఆర్. బుచ్చి వీరయ్య, సికిందరాబాదు.

దీసెంబరు
25
విడుదల

శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ ఫిలిం
కంపెనీ వారి.....

సతీ సర్వభాయి

డైరెక్టర్ • కె. బి. నాగభూషణం